

EASO

Handleiding voor opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen: operationele normen en indicatoren

Praktische gidsen van het EASO

December 2018

EASO

Handleiding voor opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen: operationele normen en indicatoren

Praktische gidsen van het EASO

December 2018

Manuscript voltooid op 27 augustus 2018.

Het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken noch enige persoon die optreedt namens het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken is verantwoordelijk voor het eventuele gebruik van de volgende informatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2018

Print	ISBN 978-92-9476-003-6	doi:10.2847/756383	BZ-01-18-726-NL-C
PDF	ISBN 978-92-9494-995-0	doi:10.2847/908889	BZ-01-18-726-NL-N

© Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken, 2018

Overname met bronvermelding toegestaan.

Voor gebruik of reproductie van foto's of ander materiaal waarvan het auteursrecht niet bij het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken berust, moet rechtstreeks toestemming aan de rechthebbenden worden gevraagd.

Inhoud

Lijst van afkortingen	5
Inleiding	6
Inleidende opmerkingen	6
Kwetsbaarheid van niet-begeleide minderjarigen	7
Het beginsel van het belang van het kind	7
Toepassingsgebied van de handleiding	10
Wettelijk kader en algemene beginselen	12
Opbouw en vorm	14
Hoe deze handleiding moet worden gelezen	15
1. Informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen	17
1.1 Informatie	18
1.2 Participatie	20
1.3 Vertegenwoordiging	21
2. Bijzondere behoeften en veiligheidsrisico's	23
2.1 Bijzondere behoeften	24
2.2 Veiligheidsrisico's	26
3. Toewijzing	29
4. Dagelijkse zorg	32
5. Personeel	37
6. Gezondheidszorg	41
7. Onderwijs — Voorbereidende lessen en beroepsopleiding	44
7.1 Toegang tot het onderwijssysteem en andere onderwijsfaciliteiten	45
7.2 Voorbereidende lessen	46
7.3 Toegang tot beroepsopleiding	47
8. Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen	48
8.1 Voedsel	49
8.2 Kleding en andere non-foodproducten	50
8.3 Dagvergoeding	52
9. Huisvesting	54
9.1 Locatie	54
9.2 Infrastructuur	56
9.3 Veiligheid	59
9.4 Gemeenschappelijke ruimten	60
9.5 Hygiëne	61
9.6 Onderhoud	63
9.7 Communicatieapparatuur en -diensten	64
Bijlage — Overzichtstabel	65

Lijst van afkortingen

CEAS	Gemeenschappelijk Europees asielstelsel
COM	Europese Commissie
EASO	Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken
EU	Europese Unie
EU-Handvest	Handvest van de grondrechten van de Europese Unie
EU+-landen	EU-lidstaten plus Noorwegen en Zwitserland
FRA	Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten
Ngo	Niet-gouvernementele organisatie
RCD	Richtlijn 2013/33/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking), ook kortweg “de richtlijn opvangvoorzieningen” genoemd
UNHCR	Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen
VRK	Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind (1989)

Inleiding

Inleidende opmerkingen

De herschikte **richtlijn opvangvoorzieningen** (Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013, hierna “de richtlijn opvangvoorzieningen”) stelt normen vast voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (hierna “de verzoekers”). Ze is gericht op het waarborgen van een menswaardige levensstandaard en vergelijkbare levensomstandigheden in alle lidstaten van de Europese Unie.

Tegelijkertijd laat de richtlijn opvangvoorzieningen een aanzienlijke beslissingsvrijheid om te bepalen wat een menswaardige levensstandaard is en hoe deze kan worden bereikt. Nationale opvangvoorzieningen variëren echter sterk wat organisatie van en modaliteiten voor het verlenen van opvangvoorzieningen betreft, en bijgevolg blijven normen voor opvangvoorzieningen verschillen tussen lidstaten plus Noorwegen en Zwitserland (EU+-landen) ⁽¹⁾.

De Europese migratieagenda ⁽²⁾ wees op het belang van een duidelijk systeem voor de opvang van verzoekers als onderdeel van een sterk gemeenschappelijk Europees asielbeleid. De agenda verwijst in het bijzonder naar de behoefte aan nadere richtsnoeren om de normen voor opvangvoorzieningen in lidstaten te verbeteren.

De aankomst van kwetsbare migranten in de EU, en in het bijzonder kinderen, inclusief niet-begeleide minderjarigen, vormt een grote uitdaging voor nationale systemen en overheden, met inbegrip van systemen voor de bescherming van kinderen. Deze systemen kwamen steeds meer onder druk te staan om te kunnen voorzien in, onder meer, gekwalificeerd personeel dat zich kan toeleveren op en kan zorgen voor bijzondere behoeften, en geschikte huisvesting alsook aanvullende middelen voor opleiding en om te voorkomen dat kinderen verdwijnen.

Terwijl de *EASO-handleiding voor opvangvoorzieningen: operationele normen en indicatoren* (2016) op alle verzoekers van toepassing is, legt onderhavige handleiding de nadruk op aspecten die betrekking hebben op de specifieke opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen ⁽³⁾ en hun bijzondere behoeften. Wegens hun kwetsbaarheid is voor migrerende kinderen, en met name niet-begeleide minderjarigen, specifieke en passende bescherming nodig. De normen en indicatoren in deze handleiding behandelen daarom de specifieke behoeften van niet-begeleide minderjarigen ⁽⁴⁾. Nochtans kunnen de in deze handleiding vermelde normen en indicatoren ook van toepassing zijn op begeleide minderjarigen, bijv. wat de identificatie van bijzondere opvangbehoeften van kinderen betreft, alsook gezondheidszorg, onderwijs en vrijetijds- en groepsactiviteiten. Tot op zekere hoogte komen de opvangbehoeften van begeleide minderjarigen ook aan bod in de bovengenoemde *EASO-handleiding voor opvangvoorzieningen* (2016).

De algemene doelstelling van deze handleiding is de EU+-landen ondersteunen bij het uitvoeren van de kernbepalingen van de richtlijn opvangvoorzieningen en tegelijk een toereikende levensstandaard waarborgen voor niet-begeleide minderjarigen, die rekening houdt met hun bijzondere opvangbehoeften.

Deze handleiding werd opgesteld met meerdere doelen voor ogen:

- *op beleidsniveau* kan het worden gebruikt als hulpmiddel ter ondersteuning van hervorming of ontwikkeling van beleid, en als kader voor het opstellen/nader uitwerken van opvangnormen;
- *op operationeel niveau* kan het worden gebruikt door opvangautoriteiten/-bestuurders en in het bijzonder door wie werkt met niet-begeleide minderjarigen, om het plannen/beheren van opvangfaciliteiten te ondersteunen, om passende zorg te verlenen volgens de bijzondere behoeften en/of om personeel te ondersteunen en op te leiden.

De doelgroep van deze handleiding voor opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen is dus iedereen die werkt met niet-begeleide minderjarigen, evenals beleidsmakers. De handleiding is in het bijzonder gericht op opvangautoriteiten. De tekst is specifiek geschreven voor de medewerkers die belast zijn met de opvang. Er

⁽¹⁾ Zie Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, *Current migration situation in the EU: Oversight of reception facilities with reference to oversight of reception facilities for children*, blz. 4.

⁽²⁾ Europese Commissie, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Een Europese migratieagenda, 13 mei 2015, COM(2015) 240; voor de bescherming van migrerende kinderen zie Europese Commissie, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: Bescherming van migrerende kinderen, 12 april 2017, COM(2017) 211 final, deel 4, blz. 9.

⁽³⁾ Voor een definitie van “niet-begeleide minderjarigen” zie blz. 12.

⁽⁴⁾ Op basis van besprekingen binnen het EASO-netwerk van opvangautoriteiten en in overeenstemming met de “Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: Bescherming van migrerende kinderen” van 12 april 2017 (COM(2017) 211 final) werd de ontwikkeling van een handleiding voor operationele normen en indicatoren voor de opvang van niet-begeleide minderjarigen geïdentificeerd als een prioritaire ontwikkeling in het kader van het netwerk in 2017.

zijn echter onderdelen die van toepassing zijn op een breed scala van medewerkers, ongeacht hun functie en beroep. Bijgevolg moet onder **diegenen die werken met niet-begeleide minderjarigen** worden begrepen alle personen die in rechtstreeks contact staan met niet-begeleide minderjarigen in een opvangcontext, ongeacht hun werkgever (de staat of gemeenten, intergouvernementele organisaties, niet-gouvernementele organisaties (ngo's), particuliere opdrachtgevers, enz.). Het betreft met name maatschappelijk werkers, onderwijs- en gezondheidspersoneel, registratieambtenaren, tolken, facilitair beheerders, administratief/coördinerend personeel, alsook vertegenwoordigers.

Bovendien kan deze handleiding ook worden gebruikt als **basis voor het ontwikkelen van monitoringkaders** voor het beoordelen van de kwaliteit van de nationale opvangsystemen.

Dit document is tot stand gekomen volgens de gebruikelijke methode van de kwaliteitsmatrix die door het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO) is ontwikkeld. Het document is opgesteld door een werkgroep bestaande uit deskundigen van de lidstaten, met inachtneming van de voorafgaande bijdrage en raadpleging van een referentiegroep op het gebied van opvang en grondrechten, waaronder de Europese Commissie, het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA), het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen (UNHCR), de Europese Raad voor vluchtelingen en ballingen (ECRE) en de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Vóór de definitieve goedkeuring van de handleiding werd het EASO-netwerk van opvangautoriteiten, dat bestaat uit EU+-landen, geraadpleegd en werd het document formeel goedgekeurd door de raad van bestuur van het EASO.

Kwetsbaarheid van niet-begeleide minderjarigen

Niet-begeleide migrerende kinderen hebben bijzondere en passende bescherming nodig ⁽⁵⁾. Door hun leeftijd, de afstand tot hun thuishaven en de scheiding van hun ouders of zorgverleners, bevinden zij zich in een bijzonder kwetsbare situatie. Zij zijn blootgesteld aan risico's en zijn voor en/of na hun aankomst op het grondgebied van de EU mogelijk getuige geweest van extreme vormen van geweld, uitbuiting, mensenhandel, fysiek, psychisch en seksueel misbruik. Ze lopen het risico te worden gemarginaliseerd en te worden aangetrokken door criminele activiteiten of radicalisering. Niet-begeleide minderjarigen zijn als bijzonder kwetsbare groep gemakkelijker te beïnvloeden door hun omgeving. Niet-begeleide meisjes lopen met name het risico op een gedwongen of vroeg huwelijk wanneer families in armoedige omstandigheden trachten te overleven, of wanneer families wensen dat hun dochters trouwen om hen tegen verder seksueel geweld te beschermen. Verder dragen niet-begeleide meisjes soms zelf al de verantwoordelijkheid om te zorgen voor eigen kinderen. Bovendien zijn niet-begeleide minderjarigen met een handicap uiterst kwetsbaar; er bestaat een groot risico dat zij slachtoffer worden van geweld. Niet-begeleide minderjarigen zijn mogelijk ook zeer kwetsbaar wegens hun seksuele identiteit, seksuele oriëntatie of genderexpressie. Daarom is de bescherming van migrerende kinderen, en vooral niet-begeleide minderjarigen, evenals de waarborging dat hun belangen worden geëerbiedigd, ongeacht hun status en tijdens alle migratiefasen, een prioriteit voor de EU ⁽⁶⁾.

Het feit dat de kwetsbaarheden van niet-begeleide minderjarigen worden beoordeeld en aan hun behoeften wordt tegemoetgekomen, betekent niet dat geen rekening moet worden gehouden met hun krachten. Een noodzakelijke nadruk op kwetsbaarheid mag de ontwikkeling van passende beleidslijnen, ondersteuning en zorgpraktijken die zijn afgestemd op de behoeften en capaciteiten van de niet-begeleide minderjarigen, waarbij hun veerkracht wordt erkend, niet in de weg staan ⁽⁷⁾.

Het beginsel van het belang van het kind

Ongeacht hun migratie- of vluchtelingenstatus hebben niet-begeleide minderjarigen in de eerste plaats recht op alle rechten die zijn vastgelegd in het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind (VRK) van 1989. Artikel 3 van het VRK bepaalt het volgende: "Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.". Het Comité voor de rechten van het kind heeft algemene opmerkingen uitgebracht om staten gezaghebbende

⁽⁵⁾ Europese Commissie, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, Bescherming van migrerende kinderen, 12 april 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁶⁾ Europese Commissie, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, Bescherming van migrerende kinderen, 12 april 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁷⁾ Zie Björklund, *Unaccompanied refugee minors in Finland — Challenges and good practices in a Nordic context*, 2015 (geraadpleegd op 24 juli 2018); Vervliet, *The trajectories of unaccompanied refugee minors: Aspirations, agency and psychosocial wellbeing*, 2013.

handleidingen te verstrekken met betrekking tot de interpretatie en de tenuitvoerlegging van het VRK. Relevante algemene opmerkingen van het Comité voor de rechten van het kind over niet-begeleide minderjarigen met betrekking tot het beginsel van het belang van het kind zijn onder meer:

- algemene opmerking nr. 12 (2009) over het recht van het kind om te worden gehoord;
- algemene opmerking nr. 14 (2013) over het belang van het kind;
- algemene opmerking nr. 22 (2017) over de algemene beginselen inzake de mensenrechten van kinderen in de context van internationale migratie ⁽⁸⁾.

Het beginsel van het belang van het kind raakt aan alle rechtsinstrumenten van het Gemeenschappelijk Europees asielstelsel. Overeenkomstig artikel 23 van de richtlijn opvangvoorzieningen laten de lidstaten zich bij de uitvoering van de bepalingen van deze richtlijn die betrekking hebben op minderjarigen primair leiden door het belang van het kind. Artikel 24 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (EU-Handvest) bepaalt dat “bij alle handelingen in verband met kinderen, ongeacht of deze worden verricht door overheidsinstanties of particuliere instellingen, de belangen van het kind een essentiële overweging [vormen]”. Bij het toepassen van de richtlijn opvangvoorzieningen moeten lidstaten daarom de volledige naleving van het beginsel van het belang van het kind nastreven, in overeenstemming met respectievelijk het VRK en het EU-Handvest ⁽⁹⁾.

Bij het beoordelen van het belang van het kind houden de EU+-landen in het bijzonder voldoende rekening met de volgende factoren:

- de mogelijkheden van gezinshereniging;
- het welzijn en de sociale ontwikkeling van het kind, met bijzondere aandacht voor de achtergrond van het kind;
- veiligheids- en beveiligingsoverwegingen, met name wanneer het kind mogelijk het slachtoffer wordt van mensenhandel;
- de mening van de minderjarige, afhankelijk van zijn/haar leeftijd en maturiteit ⁽¹⁰⁾.

Voor nadere richtsnoeren biedt de *Praktische gids voor het belang van het kind in asielprocedures* (nog te verschijnen) van het EASO een overzicht van het beginsel van het belang van het kind, met de relevante terminologie, voorwaarden en waarborgen, kwetsbaarheids- en risico-indicatoren, en richtsnoeren inzake de beste methode om het belang van het kind te beoordelen ⁽¹¹⁾.

De toepassing van het beginsel van het belang van het kind maakt integraal deel uit van de normen en indicatoren die in deze handleiding zijn opgenomen en moet worden nageleefd bij het verlenen van opvangvoorzieningen in nationale systemen. Om het beginsel van het belang van het kind in de praktijk om te zetten, moeten een aantal elementen worden beoordeeld die bijdragen aan het algemene proces van **beoordeling van het belang**. De hoofdstukken over participatie, bijzondere behoeften en risico's, evenals de hoofdstukken over toewijzing, dagelijkse zorg en gezondheidszorg, behandelen uitvoerig de verschillende noodzakelijke en voorgestelde overwegingen die deel uitmaken van een beoordeling van het belang van het kind.

De beoordelingen worden uitgevoerd door de personen die in rechtstreeks contact staan met niet-begeleide minderjarigen in de opvangcontext, terwijl ook rekening moet worden gehouden met het multidisciplinaire karakter van een beoordeling met betrekking tot het belang van het kind. Het multidisciplinaire karakter van de beoordeling houdt in dat de standpunten en meningen van verschillende soorten deskundigen wier meningen relevant zijn voor de besluitvorming over een specifiek punt, in overweging worden genomen (bijv. vertegenwoordigers, zorgverleners, maatschappelijk werkers, psychologen, artsen, opvoeders).

Beoordelingen worden uitgevoerd in verschillende fasen na aankomst. Volgens artikel 22 van de richtlijn opvangvoorzieningen moet de beoordeling van bijzondere opvangbehoeften binnen een redelijke termijn na een verzoek om internationale bescherming worden gestart. Daarnaast zorgen de lidstaten ervoor dat ook in dergelijke bijzondere opvangbehoeften overeenkomstig de bepalingen van de richtlijn opvangvoorzieningen wordt voorzien als die behoeften zich in een later stadium van de asielprocedure manifesteren. De lidstaten zorgen ervoor dat de

⁽⁸⁾ VN-Comité inzake de bescherming van de rechten van migrerende werknemers en hun gezinsleden, [Gemeenschappelijke algemene opmerking nr. 3 \(2017\) van het Comité inzake de bescherming van de rechten van migrerende werknemers en hun gezinsleden](#); [algemene opmerking nr. 22 \(2017\) van het Comité voor de rechten van het kind over de algemene beginselen inzake de mensenrechten van kinderen in de context van internationale migratie](#), 16 november 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22.

⁽⁹⁾ Overweging 9 van de richtlijn opvangvoorzieningen.

⁽¹⁰⁾ Artikel 23 van de richtlijn opvangvoorzieningen.

⁽¹¹⁾ Zie voor nadere richtsnoeren over het beginsel van het belang van het kind: UNHCR, [Safe and Sound](#), 2014 (geraadpleegd op 25 april 2018); UNHCR/International Rescue Committee, [Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines](#), 2011; UNHCR, [Guidelines on Determining the Best Interests of the Child](#), 2008.

steun aan verzoekers met bijzondere opvangbehoeften overeenkomstig de richtlijn opvangvoorzieningen gedurende de hele duur van de asielprocedure rekening houdt met hun bijzondere opvangbehoeften.

Om die reden moet in elk geval een onmiddellijke voorlopige beoordeling worden uitgevoerd met betrekking tot kwetsbaarheid, bijzondere behoeften en risico's (zie hoofdstuk 2. Bijzondere behoeften en veiligheid), en moet in dit stadium ook een beoordeling van het belang van het kind worden gestart. De bovengenoemde beoordelingen moeten worden uitgevoerd op uitvoerige en regelmatige wijze, gekoppeld aan een doorlopende beoordeling van het belang van het kind voor alle acties en beslissingen die betrekking hebben op kinderen.

Figuur 1. Het belang van het kind. Met aanpassingen overgenomen uit de binnenkort te verschijnen Praktische gids over het belang van het kind in asielprocedures van het EASO.

Figuur 2. Beoordelingsstadia.

Toepassingsgebied van de handleiding

Conform de richtlijn opvangvoorzieningen betreft het toepassingsgebied van dit document het verstrekken van aanwijzingen voor opvangvoorzieningen voor:

niet-begeleide minderjarigen die een aanvraag voor internationale bescherming indienen en/of in opvangfaciliteiten verblijven.

Hoewel dit niet is opgenomen in de richtlijn opvangvoorzieningen, moet deze handleiding ook in overweging worden genomen bij de opvang van niet-begeleide minderjarigen die in opvang verblijven maar geen verzoek om internationale bescherming hebben ingediend, teneinde het recht op non-discriminatie voldoende in acht te nemen (artikel 2 VRK).

De volgende deelhoofdstukken besteden aandacht aan elk van de drie delen van het toepassingsgebied (d.w.z. niet-begeleide minderjarigen, verzoek om internationale bescherming, locatie en faciliteiten).

Niet-begeleide minderjarigen

In deze handleiding en overeenkomstig artikel 2, onder e), van de richtlijn opvangvoorzieningen wordt onder een niet-begeleide minderjarige verstaan:

een minderjarige die zonder begeleiding van een krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat voor hem of haar verantwoordelijke volwassene op het grondgebied van de lidstaten aankomt, zolang hij of zij niet daadwerkelijk onder de hoede van een dergelijke volwassene staat. Onder dit begrip vallen ook minderjarigen die zonder begeleiding worden achtergelaten nadat zij op het grondgebied van de lidstaten zijn aangekomen ⁽¹²⁾.

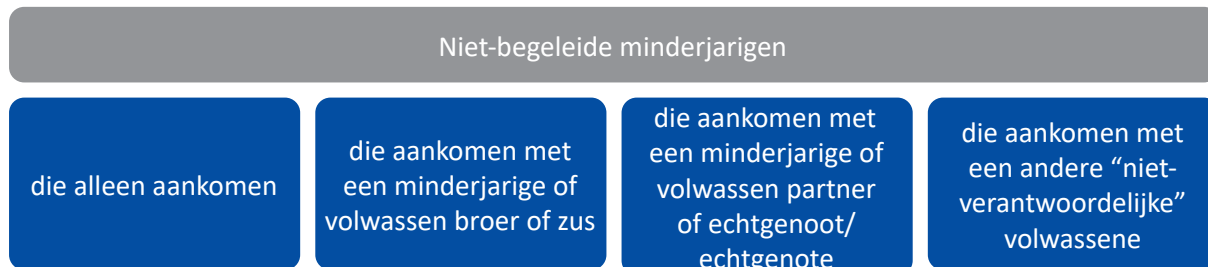
Voor de toepassing van deze handleiding valt de term “van hun gezin/familie gescheiden kinderen” onder de definitie van niet-begeleide minderjarigen ⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ Volgens artikel 2, onder d), van de richtlijn opvangvoorzieningen is een kind een onderdaan van een derde land of een staatloze die jonger is dan 18 jaar. De termen “kind” en “minderjarige” worden als synoniemen beschouwd (ze omvatten iedere persoon die jonger is dan 18 jaar) en beide termen worden in dit document gebruikt. De voorkeursterm is echter “kind”. Er wordt voor de term “minderjarige” gekozen wanneer deze expliciet wordt gebruikt in een wetsbepaling of een specifiek artikel (bijvoorbeeld de bepalingen van het *EU-asielacquis*).

⁽¹³⁾ Het EU-asielacquis biedt geen definitie voor van hun gezin/familie gescheiden kinderen. Volgens *Algemene* opmerking nr. 6 van het VN-Comité voor de rechten van het kind (2005) over de behandeling van niet-begeleide minderjarigen en van hun gezin/familie gescheiden kinderen buiten hun land van herkomst, punt 8, is een van zijn gezin/familie gescheiden kind een kind dat zonder begeleiding van een krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat voor hem of haar verantwoordelijke volwassene op het grondgebied van de lidstaten aankomt (en dus gescheiden is van een verantwoordelijke volwassene), maar dat niet noodzakelijk gescheiden van andere verwanten aankomt.

De aanname een niet-begeleide minderjarige te zijn krachtens de richtlijn opvangvoorzieningen wijzigt niet als het kind op het grondgebied van de lidstaat aankomt samen met:

- een minderjarige of volwassen broer of zus;
- een minderjarige of volwassen partner of echtgen(o)ot(e); en/of
- familieleden, bloedverwanten of niet-verwante volwassenen die niet voor hem of haar verantwoordelijk zijn krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat.

Figuur 3. Niet-begeleide minderjarigen (toepassingsgebied).

Kinderen die alleen aankomen

Kinderen die alleen aankomen op het grondgebied van de lidstaat, zijn niet begeleid door een krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat voor hem of haar verantwoordelijke volwassene, en vallen dus onder het toepassingsgebied van deze handleiding.

Kinderen die aankomen met een minderjarige of volwassen broer of zus

Twee minderjarige broers of zussen zijn twee verwante niet-begeleide minderjarigen. Een volwassen broer of zus is geen volwassene die verantwoordelijk is voor een minderjarige broer of zus. Kinderen die aankomen met een volwassen broer of zus, zijn bijgevolg niet begeleid door een krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat voor hem of haar verantwoordelijke volwassene, en vallen dus onder het toepassingsgebied van deze handleiding.

Kinderen die aankomen met een minderjarige of volwassen partner of echtgenoot/echtgenote

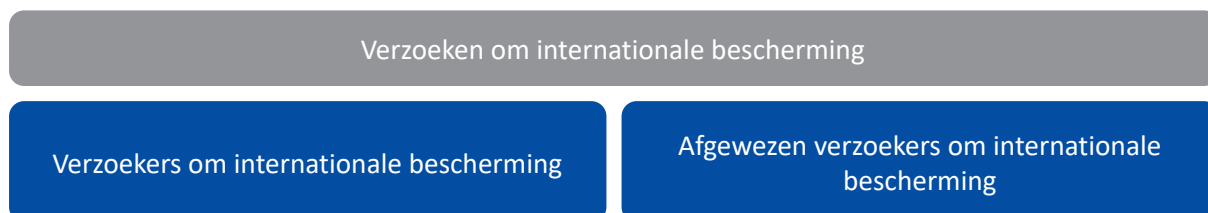
Een volwassen partner of echtgenoot/echtgenote van een kind is geen volwassene die verantwoordelijk is voor de minderjarige partner of echtgenoot/echtgenote. Kinderen die aankomen met een volwassen partner of echtgenoot/echtgenote, zijn bijgevolg niet begeleid door een krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat voor hem of haar verantwoordelijke volwassene, en vallen dus onder het toepassingsgebied van deze handleiding.

Kinderen die aankomen met volwassenen die niet hun ouders zijn

Kinderen die aankomen met volwassenen die niet hun ouders zijn, zijn op het moment van aankomst niet begeleid door een krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat voor hem of haar verantwoordelijke volwassene, en vallen dus onder het toepassingsgebied van deze handleiding.

Verzoek om internationale bescherming

Overeenkomstig de richtlijn opvangvoorzieningen legt de handleiding de nadruk op niet-begeleide minderjarigen tijdens alle stadia en bij alle soorten procedures met betrekking tot verzoeken om internationale bescherming. Hieronder vallen ook niet-begeleide minderjarigen die onderdaan van een derde land of staatloos zijn en die een verzoek om internationale bescherming hebben ingediend waarover nog geen definitieve beslissing is genomen. Dit geldt ook voor niet-begeleide minderjarigen die een negatieve beslissing hebben ontvangen op hun verzoek om internationale bescherming zolang zij in opvang verblijven.

Figuur 4. Verzoekers (toepassingsgebied).

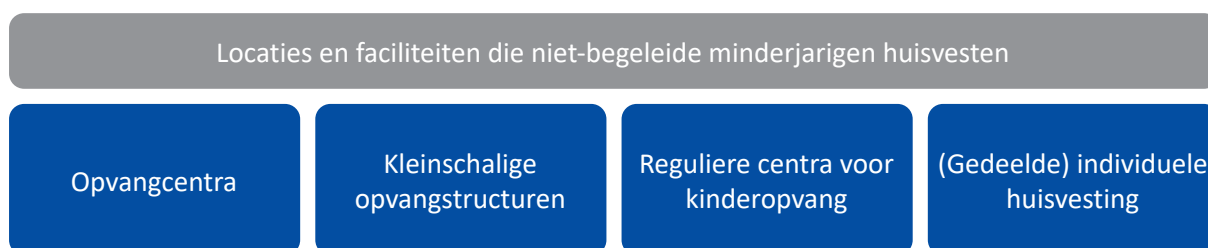
Personen die niet om internationale bescherming verzoeken: zoals eerder vermeld moet deze handleiding ook in overweging worden genomen bij de opvang van niet-begeleide minderjarigen die geen verzoek om internationale bescherming hebben ingediend, maar in opvang verblijven.

Opvangfaciliteiten voor niet-begeleide minderjarigen

Om gelijke behandeling van verzoekers in de hele EU te waarborgen, moet de richtlijn opvangvoorzieningen worden toegepast tijdens alle stadia en alle soorten procedures betreffende verzoeken om internationale bescherming, en in alle locaties en faciliteiten die onderdak bieden aan verzoekers ⁽¹⁴⁾. Daarom omvat het toepassingsgebied van deze handleiding alle locaties en faciliteiten die onderdak bieden aan niet-begeleide minderjarigen.

Pleegzorg ⁽¹⁵⁾ is een geschikte en kostenefficiënte omgeving om niet-begeleide minderjarigen te huisvesten, en verdient vaak de voorkeur. Er moet echter worden opgemerkt dat normen met betrekking tot het beheer van pleegzorg niet binnen het toepassingsgebied van deze handleiding vallen. De reden hiervoor is dat pleeggezinnen een andere persoonlijke en structurele omgeving hebben dan de bovengenoemde locaties en faciliteiten die onderdak bieden aan niet-begeleide minderjarigen.

De meeste EU+-landen huisvesten niet-begeleide minderjarigen in afzonderlijke opvangfaciliteiten specifiek voor niet-begeleide minderjarigen, aangewezen zones voor niet-begeleide minderjarigen binnen reguliere opvangfaciliteiten, reguliere zorgfaciliteiten of pleeggezinnen. Deze handleiding formuleert normen en indicatoren voor niet-begeleide minderjarigen in opvang- en zorgfaciliteiten, onder meer: opvangcentra, kleinschalige opvangstructuren, reguliere centra voor kinderopvang en (gedeelde) individuele huisvesting. Deze handleiding is van toepassing zolang opvang nodig is overeenkomstig de richtlijn opvangvoorzieningen.

Figuur 5. Locaties en faciliteiten (toepassingsgebied).

Onverminderd de aanwezigheid van nationale systemen voor het regelen van een gelijke verdeling van verzoekers op de grondgebieden van de lidstaten, moeten kwesties in verband met toewijzing worden gelezen en toegepast in volledige overeenstemming met het bovengenoemde beginsel van het belang van het kind en het beginsel van eenheid van gezin, alsook met inachtneming van de bijzondere opvangbehoeften die niet-begeleide minderjarigen kunnen hebben. Indien niet-begeleide minderjarigen in instellingen worden ondergebracht, moeten dergelijke faciliteiten worden afgestemd op de bijzondere behoeften van de kinderen, en moeten zij over personeel beschikken dat gekwalificeerd is om rekening te houden met de behoeften van niet-begeleide minderjarigen. Gedetailleerde richtsnoeren worden in hoofdstuk VI gegeven.

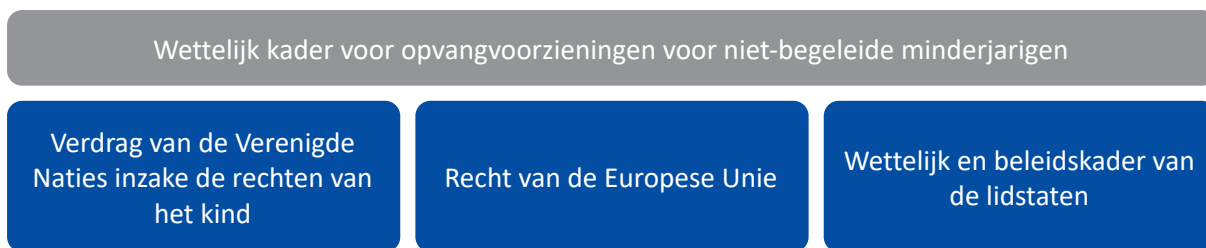
Wat het verstrekken van geschikte opvangvoorzieningen betreft, is deze handleiding niet bedoeld om een methode voor het verstrekken van opvangvoorzieningen voor te schrijven. Tenzij anders vermeld, zijn de normen en indicatoren in dit document van toepassing op het verstrekken van opvangcapaciteiten, ongeacht of deze worden aangeboden in natura, als een financiële uitkering of in de vorm van tegoedbonnen. Deze benadering volgt uit artikel 2, onder g), van de richtlijn opvangvoorzieningen, waarin een opsomming wordt gegeven van verschillende modaliteiten voor de verstrekking van opvangvoorzieningen.

Wettelijk kader en algemene beginselen

De bescherming van niet-begeleide minderjarigen is opgenomen in een aantal rechten op internationaal, regionaal en nationaal niveau.

⁽¹⁴⁾ Overweging 8 van de richtlijn opvangvoorzieningen.

⁽¹⁵⁾ Voor opvang en wonen in gezinnen, zie Nidos, *Reception and Living in Families (RLF)*, Eindverslag, 2015; voor projecten en instrumenten over *alternatieve zorg in gezinnen (Alternative Family Care, ALFACA)* zie European Network of Guardianship Institutions (ENGI), *Alternative Family Care (ALFACA)*.

Figuur 6. Wettelijk kader.

Krachtens internationaal recht is het VRK het belangrijkste juridische instrument voor de bescherming van kinderen. Relevante algemene opmerkingen van het Comité voor de rechten van het kind over niet-begeleide minderjarigen zijn, onder meer maar niet uitsluitend, de voornoemde opmerkingen met betrekking tot het beginsel van het belang van het kind:

- algemene opmerking nr. 6 (2005) over de behandeling van niet-begeleide minderjarigen en van hun gezin/familie gescheiden kinderen buiten hun land van herkomst;
- algemene opmerking nr. 13 (2011) over het recht van het kind op vrijwaring tegen alle vormen van geweld.

De Raad van de Europese Unie en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten keurden de Conclusies over de bescherming van migrerende kinderen ⁽¹⁶⁾ goed ter bevestiging dat migrerende kinderen recht hebben op bescherming, in overeenstemming met relevante bepalingen van het EU-recht, waaronder het EU-Handvest, en met internationaal recht inzake de rechten van het kind.

De mededeling inzake bescherming van migrerende kinderen somt een reeks maatregelen op die door de EU en de lidstaten in acht moeten worden genomen of die beter ten uitvoer moeten worden gelegd om doeltreffende bescherming van alle migrerende kinderen te waarborgen, en dringt aan op het versterken van maatregelen in alle stadia van migratie ⁽¹⁷⁾. De lidstaten worden onder meer aangemoedigd om:

- te waarborgen dat individuele gender- en leeftijdsbewuste beoordelingen van de kwetsbaarheid en behoeften van kinderen worden uitgevoerd bij aankomst en in acht worden genomen bij alle daaropvolgende procedures;
- te waarborgen dat alle kinderen tijdig toegang krijgen tot gezondheidszorg (met inbegrip van preventieve zorg) en psychosociale ondersteuning, evenals toegang tot inclusief formeel onderwijs, ongeacht hun status;
- te waarborgen dat een aantal alternatieve zorgmogelijkheden worden aangeboden voor niet-begeleide minderjarigen, zoals pleegzorg of zorg in gezinsverband;
- beleid ter bescherming van kinderen in te voeren in alle opvangfaciliteiten die kinderen huisvesten, onder meer door een persoon aan te stellen die verantwoordelijk is voor kindbescherming;
- te waarborgen dat een passend en doeltreffend monitoringsysteem wordt opgezet met betrekking tot de opvang van migrerende kinderen.

Figuur 7. Wettelijk kader krachtens de richtlijn opvangvoorzieningen.

De richtlijn opvangvoorzieningen waarborgt dat aan alle kinderen een standaardniveau van opvangvoorzieningen wordt gegarandeerd. Artikel 21 van de richtlijn opvangvoorzieningen legt bijzondere categorieën van kwetsbare verzoekers vast (zoals niet-begeleide minderjarigen) en verplicht staten rekening te houden met de specifieke situatie

⁽¹⁶⁾ Raad van de Europese Unie, Conclusies van de Raad over de bevordering en bescherming van de rechten van het kind, 3 april 2017, doc. 7775/17; Raad van de Europese Unie, Conclusies van de Raad van de Europese Unie en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten over de bescherming van migrerende kinderen, 8 juni 2017, doc. 10085/17.

⁽¹⁷⁾ Europese Commissie, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, Bescherming van migrerende kinderen, 12 april 2017, COM(2017) 211 final, deel 4, blz. 9.

van deze kwetsbare personen. Artikel 22 van de richtlijn opvangvoorzieningen voorziet in de beoordeling van de bijzondere opvangbehoeften van kwetsbare personen. Artikel 23 van de richtlijn opvangvoorzieningen is gericht op de waarborging dat lidstaten zich primair laten leiden door het belang van het kind. Artikel 24 van de richtlijn opvangvoorzieningen stelt regels vast voor het opvangen van en het omgaan met niet-begeleide minderjarigen.

Naast het beginsel van het belang van het kind maken ook de volgende beginselen integraal deel uit van de normen en indicatoren die in dit document zijn opgenomen en moeten worden nageleefd bij het verlenen van opvangvoorzieningen in nationale systemen:

- **Transparantie en verantwoording:** De verstrekking van opvangvoorzieningen moet gebeuren op basis van transparante en eerlijke regels en besluitvormingsprocedures. Onverminderd de relevantie van het betrekken van andere actoren bij de uitvoering van specifieke taken in nationale opvangsystemen (bijv. ngo's, particuliere sector, enz.), berust de algemene verantwoordelijkheid voor het realiseren van een zo hoog mogelijk niveau van transparantie en verantwoording bij de respectieve opvangautoriteit.
- **Geheimhouding:** Bij de toepassing van de normen en indicatoren in deze handleiding worden de in nationaal en internationaal recht vastgelegde geheimhoudingsregels nageleefd met betrekking tot alle informatie die door wie met niet-begeleide minderjarigen werkt wordt verkregen tijdens zijn of haar werkzaamheden.
- **Participatie:** Overeenkomstig artikel 18, lid 8, van de richtlijn opvangvoorzieningen, en teneinde de medezeggenschapsrechten van kinderen in het kader van het EU-Handvest en het VRK te eerbiedigen, worden de opvangautoriteiten sterk aangemoedigd om de participatie en betrokkenheid van alle niet-begeleide minderjarigen bij het beheer van materiële en immateriële aspecten van opvangvoorzieningen te bevorderen.
- **Non-discriminatie:** Alle niet-begeleide minderjarigen krijgen zonder onderscheid gelijke toegang tot opvangvoorzieningen.

Opbouw en vorm

Dit document is gericht op het aanbieden van richtsnoeren, het identificeren en beoordelen van en bieden van antwoorden op bijzondere opvangbehoeften, en het verstrekken van opvangvoorzieningen aan niet-begeleide minderjarigen in nationale opvangsystemen. Er wordt aangenomen dat alle normen in deze hoofdstukken van belang zijn om de verstrekking van opvangvoorzieningen overeenkomstig de richtlijn opvangvoorzieningen te waarborgen.

Na dit inleidend gedeelte opent de handleiding met een kort deel getiteld "Hoe deze handleiding moet worden gelezen", waarin de gebruikte begrippen worden uitgelegd. Vervolgens is de handleiding onderverdeeld in negen hoofdstukken, waarin de volgende thema's aan bod komen:

1. informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen;
2. bijzondere behoeften en risico's;
3. toewijzing;
4. dagelijkse zorg;
5. personeelsleden;
6. gezondheidszorg;
7. onderwijs;
8. voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen;
9. huisvesting.

Elk hoofdstuk bevat specifieke gemeenschappelijke "normen" die op de nationale opvangsystemen van alle EU+-landen van toepassing zijn. Elke norm is gekoppeld aan relevante "indicatoren" aan de hand waarvan kan worden beoordeeld of aan de norm is voldaan. In de handleiding zijn in de verschillende hoofdstukken indicatoren opgenomen om te meten of binnen het nationale opvangstelsel passende regelingen werden getroffen om aan bijzondere behoeften te voldoen. Zo nodig worden indicatoren onder "aanvullende opmerkingen" nader toegelicht.

De eindverantwoordelijkheid voor het toepassen van de normen ligt bij de autoriteiten van de EU+-landen; de meeste van de normen in deze handleiding vallen met name onder de bevoegdheid van de nationale opvangautoriteiten. In de praktijk zijn echter vaak andere actoren betrokken bij het verstrekken van materiële en niet-materiële opvangvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld andere staats-, regionale of lokale diensten, intergouvernementele organisaties of ngo's.

Belangrijk is dat EU+-landen in overeenstemming met de geest van artikel 4 van de richtlijn opvangvoorzieningen gunstigere bepalingen op het gebied van opvangvoorzieningen voor verzoekers mogen invoeren of handhaven. Deze handleiding mag onder geen beding worden geïnterpreteerd als een uitnodiging om bestaande normen te verlagen, maar moet veeleer worden gezien als een aanmoediging om op zijn minst de hierin vermelde benchmarks te halen.

Hoe deze handleiding moet worden gelezen

Alle in deze handleiding opgenomen normen en indicatoren moeten worden gelezen en toegepast overeenkomstig het beginsel van het belang van het kind, zoals hierboven vermeld (zie blz. 7).

Als zodanig is het niet de opzet van deze handleiding om een model voor het perfecte opvangsysteem te creëren, maar om overeengekomen normen, indicatoren en goede praktijken samen te stellen die in alle lidstaten kunnen worden toegepast en gerealiseerd.

De normen in deze handleiding vormen een afspiegeling van reeds bestaande praktijken in de lidstaten, d.w.z. dat de norm een algemeen aanvaarde praktijk weergeeft en naleving in het gehele nationale opvangsysteem dient te worden “gegarandeerd”.

De indicatoren vormen een hulpmiddel om te meten of aan de norm is voldaan. Alternatieve indicatoren worden gebruikt in situaties waarin op verschillende manieren kan worden beoordeeld of aan de norm is voldaan. De indicatoren die onder de verschillende normen staan vermeld, moeten worden beschouwd als cumulatief en zijn niet hiërarchisch gerangschikt.

De aanvullende opmerkingen geven een indicatie van wat aan een indicator beantwoordt. Gezien de verschillen in nationale context kan de toepasbaarheid van de “aanvullende opmerkingen” per lidstaat verschillen.

Het gebruik van de term “goede praktijk” is niet het resultaat van een formele beoordeling maar gebaseerd op gangbare praktijken in sommige lidstaten. Hoewel de beschreven goede praktijken in dit stadium nog geen algemeen aanvaarde norm vormen, worden de lidstaten toch aangemoedigd om deze praktijken in hun nationale systeem op te nemen. Voorbeelden van goede praktijken in de handleiding verwijzen naar hogere bestaande normen binnen EU+-landen teneinde deze voorbeelden te bevorderen.

NORM (geeft een algemeen aanvaarde praktijk weer en naleving dient in het gehele nationale opvangsysteem te worden gegarandeerd)	NORM 16: waarborgen van de dagelijkse zorg van het niet-begeleide kind in het opvangcentrum (16.1) of in individuele huisvesting (16.2).
INDICATOR (vormt een hulpmiddel om te meten of aan de norm is voldaan)	Indicator 16.1 a): Er is 24 uur per dag en 7 dagen per week gekwalificeerd personeel aanwezig in het opvangcentrum.
ALTERNATIEVE INDICATOREN (worden gebruikt in situaties waarin op verschillende manieren kan worden beoordeeld of aan de norm is voldaan)	Indicator 16.1 a): Er is 24 uur per dag en 7 dagen per week personeel aanwezig in het opvangcentrum; OF Indicator 16.2 a): Wanneer het niet-begeleide kind in een individuele huisvestingsvoorziening verblijft, kan 24 uur per dag en 7 dagen per week contact worden opgenomen met gekwalificeerd personeel.
AANVULLENDE OPMERKINGEN (indicatie van wat onder naleving kan worden verstaan; kan verschillen tussen lidstaten)	Aanvullende opmerkingen: Het niet-begeleide kind dat in een individuele huisvestingsvoorziening wordt ondergebracht, is minstens 16 jaar oud en werd voldoende matuur en zelfstandig geacht om in dit soort opvangfaciliteit te verblijven.
GOEDE PRAKTIJK (hogere bestaande normen binnen EU+-landen teneinde deze voorbeelden te bevorderen)	Goede praktijk: In alle opvangfaciliteiten voor niet-begeleide minderjarigen is een handboek aanwezig. Het handboek omvat alle procedures en beleidslijnen die relevant zijn voor de opvang van niet-begeleide minderjarigen en is ontwikkeld in samenwerking met de autoriteiten die niet-begeleide minderjarigen vertegenwoordigen. De vereisten inzake overleg met het niet-begeleide kind, indiening en coördinatie met andere instanties en organisaties zijn duidelijk in het handboek beschreven.

Figuur 8. Voorbeelden van normen, indicatoren, opmerkingen, aanvullende opmerkingen en goede praktijken.

In de bijlage staat een tabel met een samenvatting van alle in dit document vermelde normen en indicatoren. Deze tabel moet in samenhang met het hoofddocument worden gelezen, waarin een en ander wordt toegelicht (aanvullende opmerkingen, goede praktijken) om de lezer te helpen bij de interpretatie van de handleiding.

Het EASO heeft als opdracht de lidstaten en geassocieerde landen te ondersteunen bij de tenuitvoerlegging van het Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel (CEAS) op het grondgebied van de EU+ (EU+-landen plus IJsland en Liechtenstein), onder meer via gemeenschappelijke opleiding, gemeenschappelijke kwaliteit en gemeenschappelijke informatie over het land van herkomst. Net als alle andere **hulpmiddelen van het EASO** is ook deze gids op de gemeenschappelijke normen van het CEAS gebaseerd. Deze handleiding moet als complementair worden beschouwd aan de andere beschikbare hulpmiddelen, met name:

- *de praktische gids van het EASO over het belang van het kind in asielprocedures;*
- *de EASO-handleiding voor opvangvoorzieningen: operationele normen en indicatoren;*
- *de praktische gids van het EASO over leeftijdsbeoordeling;*
- *de praktische gids van het EASO over het opsporen van familieleden;*
- *de opleidingsmodule van het EASO over het interviewen van kinderen; en*
- *het EASO-instrument voor de identificatie van personen met bijzondere behoeften (IPSN).*

Deze handleiding werd ontwikkeld voor de werking van het opvangsysteem. Situaties die vallen onder een **kader voor noodsituaties**, vallen niet binnen het toepassingsgebied van deze handleiding. Dergelijke situaties worden behandeld in de *EASO-handleiding voor noodplanning in het kader van opvang*. Toch moeten deze handleiding en de erin opgenomen normen en indicatoren voor zover mogelijk in acht worden genomen, zelfs in situaties die onder een kader voor noodsituaties vallen. Zoals bepaald in de *EASO-handleiding voor noodplanning in het kader van opvang*, wordt elke mens gewaardeerd en gerespecteerd, ongeacht de noodsituatie. De toepassing van deze handleiding moet in overeenstemming gebeuren met het VRK en het EU-Handvest waarbij de richtlijn opvangvoorzieningen steeds voor ogen moet worden gehouden.

1. Informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen

Inleidende opmerkingen

Informatieverstrekking als bedoeld in dit document betreft informatie in het kader van de richtlijn opvangvoorzieningen. Overeenkomstig artikel 5 van de richtlijn opvangvoorzieningen verstrekken de lidstaten niet-begeleide minderjarigen binnen een redelijke termijn van ten hoogste 15 dagen na de indiening van het verzoek om internationale bescherming, ten minste informatie over de geldende voordelen en over de verplichtingen die zij moeten nakomen in verband met de opvangvoorzieningen.

Er wordt opgemerkt dat de verstrekking van dergelijke informatie in sommige lidstaten ook onder de bevoegdheid van de opvangautoriteiten kan vallen. Om die reden, en in overeenstemming met het thematische toepassingsgebied ervan, legt deze handleiding de nadruk op normen voor informatieverstrekking in verband met opvangvoorzieningen.

Om taalbarrières en communicatieproblemen te vermijden, moet informatie worden verstrekt in een taal die het niet-begeleide kind begrijpt. Om niet-begeleide minderjarigen niet te overstelpen met uitgebreide informatie bij intake in de opvang kan de informatieverstrekking volgens bepaalde termijnen of stadia plaatsvinden, naargelang van de behoeften en maturiteit van het individuele kind. Naar aanleiding van de geïdentificeerde bijzondere behoeften moeten niet-begeleide minderjarigen informatie ontvangen over opvang (bijv. huisregels, wie doet wat, kernpersoneel, klachtenmechanismen), evenals over de beschikbare steunmaatregelen. Deze maatregelen omvatten onder meer psychosociale begeleiding en verschillende soorten bijstand, gaande van het wegwijs maken van niet-begeleide minderjarigen over de manier waarop ze toegang tot overheidsdiensten kunnen krijgen tot culturele bemiddeling en oriëntatie, conflictbemiddeling, evenals richtsnoeren over het omgaan met specifieke situaties en verder te ondernemen stappen. De lidstaten worden aangemoedigd om op nationaal niveau een tijdschema vast te stellen waarin is aangegeven welk soort informatie op welk tijdstip wordt verstrekt, waarbij rekening moet worden gehouden met de in artikel 5 van de richtlijn opvangvoorzieningen voorgeschreven maximumtermijn van 15 dagen.

Artikel 12 van het VRK en artikel 24 van het EU-Handvest schrijven voor dat rekening wordt gehouden met en gevolg wordt gegeven aan de meningen van kinderen, afhankelijk van hun leeftijd en maturiteit. Het VRK moedigt volwassenen aan om naar de opvattingen van kinderen te luisteren en hen bij besluitvorming te betrekken. Het recht om te worden gehoord geldt voor alle kinderen die in staat zijn hun eigen mening te vormen ongeacht hun leeftijd. Bijgevolg beperkt het horen van de mening van een kind zich niet tot een specifieke leeftijd aangezien het inzicht en de bekwaamheid van een kind om een eigen mening te vormen en uit te drukken, niet altijd verband houdt met zijn of haar chronologische leeftijd. De maturiteit van niet-begeleide minderjarigen moet individueel worden beoordeeld door een kinderpsycholoog of door maatschappelijk werkers die ervaren zijn in het werken met kinderen⁽¹⁸⁾. Deze beoordeling kan van nut zijn bij het aanpassen van de taal voor de informatieverstrekking aan niet-begeleide minderjarigen en bij het nagaan van hun inzicht. Om kinderen in staat te stellen hun meningen uit te drukken, moeten procedures bovendien worden aangepast.

Waarborgen dat terdege rekening wordt gehouden met de meningen van kinderen bij alle beslissingen die hen betreffen, vormt geen garantie dat alle beslissingen altijd in overeenstemming zijn met de meningen die door het kind worden uitgedrukt. Waar dit niet het geval is, moeten de redenen hiervoor naar behoren aan de kinderen worden uitgelegd.

Wegens de kwetsbaarheid van niet-begeleide minderjarigen vormt de onmiddellijke aanstelling van een vertegenwoordiger een van de belangrijkste maatregelen ter bescherming van niet-begeleide minderjarigen. Vertegenwoordigers spelen een sleutelrol in het waarborgen van toegang tot de rechten en het behartigen van de belangen van alle niet-begeleide minderjarigen, ook diegenen die geen asiel aanvragen. Ze kunnen bijdragen tot het opbouwen van vertrouwen met de niet-begeleide minderjarigen en hun welzijn waarborgen, onder meer voor integratie, in samenwerking met andere actoren.

⁽¹⁸⁾ VN-Comité voor de rechten van het kind, algemene opmerking nr. 12 (2009) over het recht van het kind om te worden gehoord.

Tot dusver is er geen eenduidige definitie van de term “vertegenwoordiger” voorhanden tussen de lidstaten. De functie, de kwalificaties en de opvatting over de vaardigheden van de vertegenwoordigers verschillen per lidstaat ⁽¹⁹⁾. In sommige lidstaten wordt de term “voogd” gebruikt wat naar een soortgelijke of andere functie kan verwijzen; in andere lidstaten kunnen beide personen naast elkaar bestaan met een andere functie. Artikel 2, onder j), van de richtlijn opvangvoorzieningen definieert de vertegenwoordiger als “een persoon of een organisatie die door de bevoegde instanties is aangewezen om een niet-begeleide minderjarige in bij deze richtlijn voorziene procedures bij te staan en te vertegenwoordigen met het oog op de behartiging van het belang van het kind en, indien nodig, de verrichting van rechtshandelingen voor de minderjarige”.

Overeenkomstig artikel 24 van de richtlijn opvangvoorzieningen nemen de lidstaten zo spoedig mogelijk maatregelen om ervoor te zorgen dat de niet-begeleide minderjarige wordt vertegenwoordigd en bijgestaan door een vertegenwoordiger zodat hij aanspraak kan maken op de rechten en kan voldoen aan de verplichtingen die in deze richtlijn zijn vastgesteld. De vertegenwoordigers gaan bij de vervulling van hun taken uit van het belang van het kind, overeenkomstig artikel 23, lid 2, van de richtlijn opvangvoorzieningen, en beschikken daartoe over de nodige deskundigheid.

Volgens het *EU-asielacquis* is een van de belangrijkste verantwoordelijkheden van de lidstaten, teneinde deze inherente kwetsbaarheid aan te pakken en aan het recht op eenheid van gezin te voldoen, het treffen van de nodige maatregelen om familieleden van niet-begeleide minderjarigen op te sporen en kinderen met hun familieleden te herenigen wanneer dit in het belang van het kind is.

Naast de bovengenoemde vertegenwoordiging moet het belang van niet-begeleide minderjarigen ook worden behartigd door het aanstellen van geschikt personeel (bijv. zorgpersoneel, maatschappelijk werkers, enz.) dat verantwoordelijk is voor de opvang en zorg van niet-begeleide minderjarigen. Zoals aanbevolen in de mededeling inzake bescherming van migrerende kinderen moeten alle organisaties (waaronder opvangfaciliteiten) die met kinderen werken, beschikken over beleidsmaatregelen inzake kindbescherming (d.w.z. een reeks interne regels over het doorlichten, aanwerven en opleiden van personeel dat met kinderen omgaat, over het controleren van hun interactie met kinderen, en over het behandelen van klachten en het opleggen van tuchtmaatregelen waar nodig.

Verwijzingen naar wetgeving — Informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging

- Artikel 2, onder j), RCD: vertegenwoordiger
- Artikel 5 RCD: informatie
- Artikel 23 RCD: minderjarigen
- Artikel 24, lid 1, RCD: niet-begeleide minderjarigen
- Artikel 12 VRK: respect voor de meningen van kinderen

Normen en indicatoren

1.1 Informatie

NORM 1: Niet-begeleide minderjarigen ontvangen relevante informatie.

Indicator 1.1: Informatie moet binnen een redelijke termijn van ten hoogste 15 dagen na de indiening van het verzoek om internationale bescherming worden verstrekt, ten minste over de geldende voordelen en over de verplichtingen die zij moeten nakomen in verband met de opvangvoorzieningen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Informatie wordt verstrekt op een wijze die past bij hun leeftijd (geschreven tekst, brochures, foto's, video's). Mondelinge informatie is de belangrijkste vorm van informatieverstrekking aan niet-begeleide minderjarigen.*

Indicator 1.2: Informatie wordt gratis verstrekt.

Indicator 1.3: De verstrekte informatie behandelt de vragen van niet-begeleide minderjarigen of hun vertegenwoordiger.

⁽¹⁹⁾ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *De EU-strategie voor de uitroeiing van mensenhandel 2012-2016*, 19 juni 2012, COM(2012) 286 final.

Indicator 1.4: De informatie bestrijkt alle aspecten van opvangvoorzieningen met betrekking tot niet-begeleide minderjarigen, en ten minste over het recht op opvang, de vorm van verstrekking van materiële opvangvoorzieningen (huisvesting, voedsel, kleding en dagvergoedingen), toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, vrijetijdsactiviteiten, en specifieke regelingen voor verzoekers met bijzondere behoeften, voor zover relevant.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Informatie moet duidelijk worden gecommuniceerd aan de niet-begeleide minderjarigen, op een kindvriendelijke manier, en moet ook de beschikbaarheid omvatten van aanvullende psychosociale steun, sociale normen in de lidstaat, en adviezen over het dagelijkse leven, inclusief met betrekking tot conflictbeheersing.*

Indicator 1.5: Informatie wordt verstrekt op basis van de bijzondere behoeften en de persoonlijke omstandigheden van niet-begeleide minderjarigen.

Indicator 1.6: Informatie omvat de functies van personeel dat met niet-begeleide minderjarigen werkt.

Indicator 1.7: Informatie licht de verplichting toe om een vertegenwoordiger aan te stellen die niet-begeleide minderjarigen bijstaat bij procedurekwesties en in het dagelijks leven.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Niet-begeleide minderjarigen worden geïnformeerd over de functies van de aangestelde vertegenwoordiger, de personeelsleden en in het bijzonder de maatschappelijk werkers, die hen volledige ondersteuning bieden tijdens hun verblijf in de opvangfaciliteit.*

Indicator 1.8: Informatie behelst de belangrijkste aspecten van de procedure voor internationale bescherming, met inbegrip van toegang tot de asielprocedure, beschikbaarheid van en toegang tot rechtsbijstand, mogelijkheden voor het opsporen van familieleden, gezinshereniging, vrijwillige terugkeer en beroepsprocedures die relevant zijn voor hun zaak.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Informatie wordt voornamelijk verstrekt door de vertegenwoordiger en door de opvangautoriteiten. In de praktijk zijn echter vaak andere actoren betrokken bij het verstrekken van materiële en niet-materiële opvangvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld regionale of lokale diensten, intergouvernementele organisaties of ngo's.*
- *Informatieverstrekking kan ook aspecten omvatten die verband houden met gendergerelateerd geweld, risico's voor mensenhandel en -smokkel, de procedure voor leeftijdsbeoordeling, kwesties met betrekking tot seksuele geaardheid en genderidentiteit, indien relevant voor de vastgestelde bijzondere behoeften.*

NORM 2: Waarborgen dat niet-begeleide minderjarigen de relevante informatie begrijpen.

Indicator 2.1: Informatie wordt verstrekt op een kindvriendelijke, cultuurgevoelige manier die past bij hun leeftijd.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Onder kindvriendelijke informatie wordt informatie begrepen die elke communicatiewijze behelst die is afgestemd op de leeftijd en maturiteit van niet-begeleide minderjarigen, en die wordt verstrekt in een taal die zij begrijpen en die gender- en cultuurgevoelig is.*
- *Kindvriendelijke informatie kan worden meegedeeld door wie met niet-begeleide minderjarigen werkt (bijv. opvangpersoneel, maatschappelijk werkers, vertegenwoordigers en andere belanghebbenden) aan de hand van een waaier aan methoden en vormen, waaronder mondelinge communicatie, visuele materialen, elektronische multimediascramen, enz.*
- *Het gebruik van kindvriendelijke materialen of materialen die zijn afgestemd op de specifieke behoeften van niet-begeleide minderjarigen kunnen van nut zijn om niet-begeleide minderjarigen het proces te helpen begrijpen en communicatieproblemen zoals analfabetisme te helpen oplossen. In de praktijk zijn de vaardigheden en de empathische en ondersteunende houding van de persoon die de informatie verstrekt van het grootste belang voor een geslaagd resultaat.*

Indicator 2.2: Informatie wordt systematisch verstrekt tijdens het proces en deze informatieverstrekking wordt gedocumenteerd (wanneer de informatie werd verstrekt, door wie, enz.).

- **Aanvullende opmerkingen:** *De informatieverstrekkers gaan na of de niet-begeleide minderjarigen de geleverde informatie daadwerkelijk hebben begrepen. Informatie met betrekking tot de asielprocedure, het opsporen van familieleden, gezinshereniging, vrijwillige terugkeer en vastgestelde bijzondere behoeften worden herhaald in een later stadium en bij meerdere gelegenheden.*

Indicator 2.3: Tolken en/of taalbemiddelaars zijn in opvangfaciliteiten aanwezig om communicatie met niet-begeleide minderjarigen in hun moedertaal mogelijk te maken.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Opgeleide tolken zijn beschikbaar voor belangrijke gesprekken over onderwerpen die verband houden met asiel of wanneer de behoefte hieraan door niet-begeleide minderjarigen wordt uitgedrukt.*

Goede praktijken met betrekking tot informatieverstrekking

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ kindvriendelijk en op de leeftijd afgestemd informatiemateriaal te verstrekken in de vorm van informatiebrochures, folders in zakformaat, kleurboeken en/of digitale informatiemiddelen om niet-begeleide minderjarigen over de asielprocedure, opvang, integratie en vrijwillige terugkeer te informeren;
- ✓ mondelinge informatie te verstrekken en dialogen te voeren met niet-begeleide minderjarigen om hun behoeften aan bijkomende informatie vast te stellen via culturele bemiddelaars en onder toezicht;
- ✓ groeps- en individuele informatiebijeenkomsten te houden om sociale en rechtsbijstand te verlenen aan verzoekers (bijv. over de asielprocedure en hun rechten en verplichtingen).

1.2 Participatie

NORM 3: *Er wordt rekening gehouden met en gevolg gegeven aan de meningen/opvattingen van kinderen, afhankelijk van hun leeftijd en maturiteit.*

Indicator 3.1: Niet-begeleide minderjarigen worden veilige en inclusieve kansen geboden om hun meningen/opvattingen uit te drukken en hiermee wordt rekening gehouden afhankelijk van hun leeftijd en maturiteit.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Voor de mate waarop deze meningen in overweging worden genomen, wordt rekening gehouden met de leeftijd en maturiteit. Personeel binnen de opvang voor kinderen kan niet-begeleide minderjarigen helpen hun meningen vrij te uiten door individuele en groepsbijeenkomsten te houden. Indien relevant wordt een verslag van de bijeenkomst opgesteld voor follow-up. De kindvriendelijke benadering van de personeelsleden is belangrijk om een klimaat te scheppen dat gunstig is voor participatie van kinderen.*

Indicator 3.2: Er bestaat een goed openbaar gemaakte, vertrouwelijke en toegankelijke procedure voor interne klachtenbehandeling voor niet-begeleide minderjarigen in de opvangfaciliteit.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Er bestaat een vereenvoudigde procedure voor niet-begeleide minderjarigen om klachten te formuleren over kwesties in verband met alle opvangvoorzieningen, waaronder dagelijkse zorg, huisvesting, voedsel, personeel, vrijetijdsactiviteiten, enz. Een klacht kan mondeling of schriftelijk worden ingediend door niet-begeleide minderjarigen en/of hun vertegenwoordiger. Het resultaat wordt aan de niet-begeleide minderjarigen en hun vertegenwoordiger meegedeeld.*

Indicator 3.3: Niet-begeleide minderjarigen ontvangen minstens éénmaal per maand feedback die verduidelijkt hoe hun inbreng in overweging werd genomen en acties heeft beïnvloed.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Positieve informatie voor follow-up of een verklaring waarom dit niet gebeurde (en hoe de bezorgdheden van kinderen op andere manieren kunnen worden behandeld) kunnen bijdragen tot conflictpreventie.*

Goede praktijken met betrekking tot participatie/communicatie

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ regelmatig bijeenkomsten te houden met niet-begeleide minderjarigen om naar hun meningen en verzoeken te luisteren en hen terugkoppeling te geven over de ondernomen acties.

1.3 Vertegenwoordiging

NORM 4: *Er wordt zo snel mogelijk en niet later dan 15 werkdagen nadat het verzoek om internationale bescherming werd ingediend, een vertegenwoordiger aangesteld die bijstand verleent aan niet-begeleide minderjarigen via acties die verband houden met hun wettelijke verplichtingen.*

Indicator 4.1: De vertegenwoordiger kan nagaan of de regelingen in verband met huisvesting en residentiële zorg zijn afgestemd op de fysieke, mentale, spirituele, morele en sociale ontwikkeling van de kinderen.

Indicator 4.2: De vertegenwoordiger kan over alle problemen verslag uitbrengen bij het opvangpersoneel dat in huisvesting voorziet voor niet-begeleide minderjarigen; waar nodig moeten culturele bemiddelaars worden betrokken en geraadpleegd.

Indicator 4.3: De vertegenwoordiger kan de niet-begeleide minderjarigen informatie verstrekken over hun rechten en verplichtingen met betrekking tot huisvesting en materiële bijstand en de kinderen in dit verband bijstaan om een klacht in te dienen waar nodig.

Indicator 4.4: De vertegenwoordiger kan nagaan of de niet-begeleide minderjarigen zijn geïnformeerd over de functie en de verantwoordelijkheden van het personeel en de zorgverleners van accommodatiefaciliteiten.

Indicator 4.5: De vertegenwoordiger kan nagaan of de niet-begeleide minderjarigen daadwerkelijke toegang hebben tot het onderwijssysteem en of de kinderen de lessen regelmatig bijwonen.

Indicator 4.6: De vertegenwoordiger kan de toegang van de kinderen tot vrijetijdsactiviteiten bevorderen, zoals spel- en ontspanningsactiviteiten die passen bij hun leeftijd, maturiteit en interesses.

NORM 5: *Juridisch adviseurs of advocaten, personen die internationale organisaties vertegenwoordigen en relevante ngo's die door het betrokken EU+-land zijn erkend, hebben passende toegang tot opvangstructuren om niet-begeleide minderjarigen bij te staan.*

Indicator 5.1: Beperking van de toegang van bovengenoemde actoren is slechts mogelijk op grond van de veiligheid van het gebouw en van de niet-begeleide minderjarigen, mits de toegang hierdoor niet ernstig wordt beperkt of zelfs onmogelijk wordt gemaakt.

Indicator 5.2: Bovengenoemde actoren kunnen niet-begeleide minderjarigen ontmoeten en spreken onder omstandigheden die voldoende privacy garanderen.

Norm 6: *Er bestaat een procedure om zo snel mogelijk na aankomst en identificatie te starten met het opsporen⁽²⁰⁾ van de familieleden van niet-begeleide minderjarigen, waar nodig met ondersteuning van internationale of andere relevante organisaties, waarbij het belang van het kind wordt behartigd.*

⁽²⁰⁾ EASO, Praktische gids over het opsporen van familieleden, 2016.

Indicator 6.1: Opvangautoriteiten en/of andere verantwoordelijke personeelsleden en de vertegenwoordiger nemen het initiatief tot of starten de opsporing van familieleden op basis van de informatie die door de niet-begeleide minderjarigen wordt verstrekt en overeenkomstig het belang van het niet-begeleide kind.

- **Aanvullende opmerkingen:** *In gevallen waarin gevaar bestaat voor het leven of de integriteit van het niet-begeleide kind of zijn of haar naaste familieleden, met name indien zij in het land van herkomst zijn achtergebleven, zorgt de lidstaat voor de noodzakelijke waarborgen om te garanderen dat bij het verzamelen, verwerken en verspreiden van gegevens over deze personen vertrouwelijkheid wordt gewaarborgd, zodat hun veiligheid niet in gevaar wordt gebracht. Er wordt tijd toegestaan om een vertrouwensrelatie op te bouwen met de kinderen zodat de verantwoordelijke functionaris toelichting kan geven en de minimale informatie kan verkrijgen die noodzakelijk is om het belang van het kind vast te stellen.*
- *Met het oog op opsporing wordt een ruimere definitie van familieleden toegepast waarbij rekening wordt gehouden met de achtergrond van de kinderen, de specifieke omstandigheden inzake afhankelijkheid en hun belangen.*
- *Alle actoren die tijdens het proces in contact staan met de kinderen, dienen soortgelijke informatie met betrekking tot het opsporingsproces aan de kinderen te verstrekken. Het is essentieel dat de kinderen zien dat de informatie consistent is en begrijpen dat het hoofddoel van de familie-opsporing het herstel van familiebanden is, als dit in hun belang is.*
- *Het proces moet op vertrouwelijke wijze worden uitgevoerd, en er mag met name niet worden verwezen naar de status van de kinderen als verzoeker om of begunstigde van internationale bescherming tijdens het proces van familie-opsporing. Bijzondere aandacht moet worden geschonken aan niet-begeleide minderjarigen van wie wordt aangenomen of is vastgesteld dat ze slachtoffers zijn van mensenhandel.*

2. Bijzondere behoeften en veiligheidsrisico's

Inleidende opmerkingen

Niet-begeleide minderjarigen vormen een categorie van verzoekers met bijzondere behoeften die zich in een bijzonder kwetsbare situatie bevinden en daarom specifieke en passende zorg, begeleiding en bescherming nodig hebben. Ieder niet-begeleide minderjarige heeft het recht om te worden beschermd tegen iedere vorm van lichamelijk of geestelijk geweld, schade of misbruik, verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of uitbuiting, waaronder seksueel misbruik. De opvang en begeleiding van niet-begeleide minderjarigen moet zo worden opgezet dat er wordt voorzien in bijzondere behoeften zoals intensieve (24/7) begeleiding, bijzondere kindvriendelijke medische en psychologische bijstand of specifieke opvangfaciliteiten met betrekking tot leeftijd, gender of dreiging, en dat veiligheidsrisico's worden aangepakt en tot een minimum worden beperkt (artikel 19, lid 1, VRK).

Op basis van de richtlijn opvangvoorzieningen moeten de lidstaten onder meer individuele beoordelingen uitvoeren in verschillende fasen na aankomst teneinde de bijzondere behoeften en veiligheidsrisico's van kwetsbare personen te identificeren en hierin te voorzien.

Binnen de groep van niet-begeleide minderjarigen hebben sommige kinderen mogelijk verdere bijzondere ondersteuning nodig die is gebaseerd op specifieke bijzondere behoeften, teneinde hen in staat te stellen om op voet van gelijkheid te kunnen profiteren van de rechten en voordelen die de richtlijn opvangvoorzieningen hun biedt.

Niet-begeleide minderjarigen zijn uitermate kwetsbaar in geval van onveilige situaties. Naast de aanspraak op bijzondere behoeften moet ook aandacht worden geschonken aan mogelijke veiligheidsrisico's voor deze groep. Dit betekent dat deskundigen steeds moeten vaststellen of de niet-begeleide minderjarigen op een veilige plek verblijven. Een plek die lichamelijke veiligheid biedt, komt niet automatisch in aanmerking als een veilige plek; deze dient ook voldoende sociale en emotionele veiligheid te bieden die de standaardontwikkeling van het kind mogelijk maakt.

De richtlijn opvangvoorzieningen verstrekt geen nadere informatie over wat die veiligheid inhoudt. De mededeling van de Commissie inzake bescherming van migrerende kinderen ⁽²¹⁾ roept op tot het opzetten van intern beleid inzake kinderbescherming in alle organisaties en instanties die interactie onderhouden met kinderen, waaronder opvangfaciliteiten. Een intern veiligheids- of kinderbeschermingsbeleid bestaat uit een aantal interne regels die duidelijk maken welke acties een organisatie of groep onderneemt voor de veiligheid van kinderen. Risicobeoordeling is erop gericht schade aan het kind doeltreffend te voorkomen door risicofactoren te voorzien en te beperken, en de zorg en bescherming van niet-begeleide minderjarigen in het kader van opvang te waarborgen.

De opzet van de beoordeling van veiligheidsrisico's is ervoor te zorgen dat niet-begeleide minderjarigen goede begeleiding en opvangfaciliteiten ontvangen. Op die manier worden niet-begeleide minderjarigen beschermd tegen gevaren die een bedreiging vormen voor hun welzijn en ontwikkeling, nu en in de toekomst.

Personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen werken, d.w.z. alle personen die in rechtstreeks contact staan met niet-begeleide minderjarigen in een opvangcontext, moeten zich bewust zijn van bijzondere behoeften en risico's, en in staat zijn om deze vast te stellen. Indicaties van bijzondere behoeften moeten zo snel mogelijk nadat ze zijn waargenomen, worden geregistreerd, en deze informatie moet aan de relevante belanghebbenden worden doorgegeven zodat de noodzakelijke waarborgen (maatregelen voor bijzondere behoeften en veiligheidsmaatregelen) en ondersteuning (zie hoofdstuk 5. Personeel, norm 25) kunnen worden geboden.

De lidstaten zijn verder verplicht binnen een redelijke termijn na het indienen van een verzoek om internationale bescherming in de bijzondere behoeften en risico's van niet-begeleide minderjarigen te voorzien, en ervoor te zorgen dat de identificatie ervan ook mogelijk is in een later stadium indien kwetsbaarheden in een vroeger stadium niet zichtbaar zijn. Om die reden moet gekwalificeerd opvangpersoneel worden opgeleid (zie hoofdstuk 5. Personeel, norm 24) om bijzondere behoeften en risico's te beoordelen.

Een belangrijk aspect is de noodzaak van goed functionerende doorverwijzingsmechanismen in de lidstaten, zodat bijzondere behoeften en risico's op een doeltreffende manier kunnen worden gecommuniceerd. Onverminderd het geheimhoudingsbeginsel moeten de nationale autoriteiten een multidisciplinaire benadering hanteren bij het identificeren van bijzondere behoeften en veiligheidsrisico's, en moeten zij de relevante informatie delen. Bijvoorbeeld, wanneer de ambtenaren die het eerst in contact komen met een kind, zoals grenswachters, vaststellen

⁽²¹⁾ Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, Bescherming van migrerende kinderen*, 12 april 2017, COM(2017) 211 final.

dat het kind bijzondere behoeften heeft, dan moeten de opvangautoriteiten daarvan op de hoogte worden gesteld zodat zo snel mogelijk de noodzakelijke waarborgen kunnen worden geboden. Wie dagelijks met niet-begeleide minderjarigen werkt, verkeert daarentegen doorgaans in een positie waarin ze verzoekers over een langere periode kunnen observeren en vertrouwen kunnen opbouwen. Daardoor zijn zij beter in staat op doeltreffende wijze bijzondere behoeften en risico's vast te stellen die in eerste instantie niet zichtbaar zijn. Wanneer deze informatie ook betrekking heeft op mogelijke bijzondere procedurele behoeften, is het van cruciaal belang dat de opvangautoriteit die informatie aan de beslissingsautoriteit meedeelt.

Er zijn een aantal voorbeelden van bijzondere opvangwaarborgen opgenomen in de verschillende hoofdstukken van deze handleiding. Voor een uitgebreidere handleiding en een praktisch hulpmiddel in dit verband, zie het EASO-instrument voor de identificatie van personen met bijzondere behoeften (IPSN) ⁽²²⁾.

Verwijzingen naar wetgeving — Identificeren en beoordelen van en voorzien in bijzondere behoeften

- Artikel 18, lid 4, RCD: passende maatregelen treffen om (gendergerelateerd) geweld te voorkomen
- Artikel 18, lid 9, onder a), RCD: beoordeling van bijzondere behoeften
- Artikel 22 RCD: beoordeling van bijzondere opvangbehoeften
- Artikel 25 RCD: slachtoffers van foltering en geweld
- Artikel 3, lid 3, VRK: door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen
- Artikel 19 VRK: bescherming tegen alle vormen van geweld

Normen en indicatoren

2.1 Bijzondere behoeften

NORM 7: *Er is een initiële procedure voor het identificeren en beoordelen van bijzondere behoeften voor niet-begeleide minderjarigen.*

Indicator 7.1: Er is een standaardmechanisme/-procedure om de bijzondere behoeften voor niet-begeleide minderjarigen systematisch te identificeren en te beoordelen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Zoals bepaald in artikel 22, lid 2, van de richtlijn opvangvoorzieningen hoeft dit mechanisme/deze procedure niet de vorm van een administratieve procedure aan te nemen, maar dient wel een verwijzing te bevatten naar normen voor de bescherming en veiligheid van kinderen. Het IPSN-instrument van het EASO zou in een dergelijk mechanisme/dergelijke procedure kunnen worden geïntegreerd.*

Indicator 7.2: Het mechanisme legt duidelijk vast wie verantwoordelijk is voor de identificatie en beoordeling van bijzondere behoeften.

Indicator 7.3: Het mechanisme legt duidelijk vast hoe de identificatie en beoordeling van de behoeften worden geregistreerd en aan de niet-begeleide minderjarigen en relevante actoren worden gecommuniceerd.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Het registreren van de informatie over bijzondere behoeften en het doeltreffend communiceren ervan aan niet-begeleide minderjarigen en aan relevante actoren zijn van cruciaal belang om de noodzakelijke waarborgen te kunnen bieden. Tijdens de uitvoering van het mechanisme is de nationale regelgeving inzake geheimhouding en gegevensbescherming van toepassing. In sommige gevallen kunnen bepaalde formele procedures gelden, zoals bij nationale mechanismen voor de doorverwijzing van slachtoffers van mensenhandel.*

⁽²²⁾ EASO-instrument voor de identificatie van personen met bijzondere behoeften.

Goede praktijken met betrekking tot de initiële identificatie van bijzondere behoeften:

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ een mechanisme op te zetten voor de initiële identificatie van bijzondere behoeften als onderdeel van nationale werkwijzen;
- ✓ een model te gebruiken om bijzondere behoeften en mogelijke risico's voor het welzijn van het kind in een vroeg stadium te identificeren, waarin de volgende elementen zijn opgenomen:
 - gegevens over de geboortedatum en -plaats, het land van herkomst, de moedertaal, de burgerlijke staat en kinderen;
 - informatie over ouders, broers en zussen en/of informatie over andere verwanten in de huidige lidstaat van ontvangst, een ander EU+-land of een derde land;
 - de gezondheidstoestand van het kind (algemene gezondheidstoestand, chronische ziektes, handicaps, heelkundige ingrepen, medicatie, geestelijke gezondheid);
 - levensomstandigheden in het land van herkomst;
 - onderwijs in het land van herkomst;
 - redenen voor het verlaten van het land van herkomst (met inbegrip van ouderlijke toestemming).

NORM 8: Het mechanisme/de procedure voor de identificatie en de beoordeling van bijzondere behoeften wordt zo snel mogelijk na aankomst effectief toegepast.

Indicator 8.1: Er worden voldoende middelen uitgetrokken ten behoeve van het systematisch identificeren en beoordelen van de bijzondere behoeften van ieder niet-begeleide minderjarige.

Indicator 8.2: De initiële identificatie en beoordeling van duidelijke kwetsbaarheid om te voorzien in bijzondere behoeften wordt bij aankomst uitgevoerd bij intake in de opvang op de eerste dag, of uiterlijk binnen 24 uur.

Indicator 8.3: Bijzondere behoeften die zich pas in een later stadium manifesteren, worden op adequate wijze geïdentificeerd en beoordeeld, aangepakt en gedocumenteerd.

Indicator 8.4: Zo nodig worden specialisten betrokken bij de beoordeling van bijzondere behoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Afhankelijk van de aard van deze behoeften kunnen de vertegenwoordiger en specialisten, zoals maatschappelijk werkers, psychologen of medische hulpverleners, bij de beoordeling van bijzondere behoeften worden betrokken. De opvangautoriteiten moeten waar nodig op doeltreffende wijze toegang hebben tot hun deskundigheid. Indien van toepassing moet een gekwalificeerde tolk ter beschikking worden gesteld.*

Indicator 8.5: Tussen de opvang- en beslissingsautoriteit bestaan communicatiekanalen en er is sprake van samenwerking, binnen de grenzen van geheimhouding.

- **Aanvullende opmerkingen:** *De identificatie en beoordeling van bijzondere behoeften verloopt effectiever wanneer de autoriteiten informatie met elkaar delen, onverminderd nationale regelgeving inzake geheimhouding en gegevensbescherming.*

Indicator 8.6: Het identificeren en beoordelen van bijzondere behoeften staat los van de behandeling van het verzoek om internationale bescherming van de niet-begeleide minderjarigen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Het is belangrijk een duidelijk onderscheid te maken enerzijds het identificeren en beoordelen van bijzondere opvangbehoeften (en procedurele behoeften), en anderzijds de behandeling van het verzoek om internationale bescherming van de niet-begeleide minderjarigen. Hoewel de kwetsbare situatie van niet-begeleide minderjarigen in sommige gevallen ook van invloed zal zijn op de beslissing op het verzoek om internationale bescherming, is de identificatie en beoordeling van bijzondere behoeften zoals bedoeld in deze handleiding uitsluitend bedoeld om te waarborgen dat niet-begeleide minderjarigen daadwerkelijk gebruik kunnen maken van de rechten en voordelen die zij gedurende de asielpcedure op grond van de richtlijn opvangvoorziening hebben.*

NORM 9: Er wordt tijdig voorzien in geïdentificeerde bijzondere behoeften.

Indicator 9.1: Er worden adequate maatregelen getroffen om te voorzien in geïdentificeerde en beoordeelde bijzondere behoeften. De urgentie van de maatregelen is afhankelijk van de geïdentificeerde behoefte.

- **Aanvullende opmerkingen:** Er moeten voldoende middelen worden uitgetrokken ten behoeve van de voorziening in bijzondere behoeften. Daarnaast dienen de standaardwerkwijzen en/of doorverwijzingsprocedures te worden gevolgd, voor zover van toepassing, onder meer in het geval van kinderen die slachtoffer zijn van mensenhandel, kinderen met verwante ouders, kinderen met een handicap.

Indicator 9.2: Wanneer bijzondere behoeften zijn geïdentificeerd, worden die aan de hand van een mechanisme regelmatig gemonitord.

- **Aanvullende opmerkingen:** EU+-landen moeten zorgen voor regelmatige vervolgmonitoring van geïdentificeerde bijzondere behoeften.

Goede praktijken met betrekking tot het identificeren en beoordelen van en voorzien in bijzondere behoeften

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ een mechanisme op te zetten voor de identificatie en beoordeling van bijzondere behoeften als onderdeel van nationale werkwijzen; een instrument voor identificatie op te nemen in deze werkwijzen;
- ✓ regelmatig multidisciplinaire bijeenkomsten te organiseren met alle relevante actoren, zoals ngo's, om op proactieve wijze informatie te verzamelen door gebruikmaking van hulpmiddelen die vóór opvang beschikbaar zijn;
- ✓ de identificatie van bijzondere behoeften in de dagelijkse begeleiding van het niet-begeleide kind aan bod te laten komen door:
 - dit herhaaldelijk als gespreksonderwerp met het niet-begeleide kind aan bod te laten komen; en
 - dit als punt van overleg aan bod te laten komen bij het multidisciplinaire overleg (zie hoofdstuk 4. Dagelijkse zorg).

2.2 Veiligheidsrisico's

NORM 10: Personeelsleden die in een opvangfaciliteit met niet-begeleide minderjarigen werken, identificeren vroegtijdig veiligheidsrisico's en risico's voor het welzijn van kinderen.

Indicator 10.1: Er bestaat een standaardmechanisme om de veiligheidsrisico's voor niet-begeleide minderjarigen te identificeren.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit instrument kan een checklist of een interviewleidraad zijn die het personeel helpt om op basis van beschikbare informatie te beoordelen of niet-begeleide minderjarigen veiligheidsrisico's lopen om schade te ondervinden zoals misbruik, verwaarlozing, uitbuiting of geweld, nu of in de toekomst, binnen of buiten de opvangfaciliteit.

Indicator 10.2: Veiligheidsrisico's voor niet-begeleide minderjarigen worden tijdens de eerste week na aankomst beoordeeld. Dit wordt regelmatig herhaald en ten minste om de zes maanden.

- **Aanvullende opmerkingen:** Het wordt aanbevolen de risicobeoordeling uit te voeren tijdens of zo snel mogelijk na intake in de opvang, en uiterlijk een week na aankomst.

Indicator 10.3: Veiligheidsrisico's worden systematisch beoordeeld.

- **Aanvullende opmerkingen:** De situatie van niet-begeleide minderjarigen kan wijzigen onder invloed van hun omgeving (binnen of buiten de opvangfaciliteit). De identificatie of herbeoordeling van risico's is bijgevolg een doorlopend proces en vindt bij voorkeur elke drie tot zes maanden plaats, of wanneer verandering in omstandigheden of een gebeurtenis hier aanleiding toe geeft.

Indicator 10.4: Het resultaat van de risicobeoordeling wordt in een multidisciplinaire omgeving besproken.

- **Aanvullende opmerkingen:** De vertegenwoordiger of andere specialisten worden betrokken bij de risicobeoordeling of het resultaat ervan.

NORM 11: Veiligheidsrisico's worden tot het absolute minimum beperkt.

Indicator 11.1: Binnen een week na aankomst wordt op basis van de risicobeoordeling voorzien in de noodzakelijke zorg en een geschikte opvangfaciliteit.

- **Aanvullende opmerkingen:** Een veilige plek om op te groeien is een basisbehoefte voor alle niet-begeleide minderjarigen.

Indicator 11.2: De opvangautoriteiten treden onmiddellijk op bij acuut onveilige situaties om een einde te maken aan de onveilige situatie.

- **Aanvullende opmerkingen:** Wanneer zich hoge veiligheidsrisico's voordoen, zoals signalen van mensenhandel en mogelijk weggeloopt gedrag naar een onbekende bestemming, is het belangrijk dat professionals in staat zijn deze te herkennen en weten hoe ze hierop moeten reageren. In geval van een onveilige situatie (dreiging van een netwerk van mensenhandelaars, dreiging van eengerelateerd geweld, pesterijen door kamergenoten) is het belangrijk dat professionals maatregelen treffen om zo snel mogelijk een veilige en stabiele situatie te creëren.

Goede praktijken met betrekking tot het beperken van risico's, waaronder het risico op onderduiken

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ mobiele telefoons bij aankomst tijdelijk in beslag te nemen, met inachtneming van het beginsel van het belang van het kind, wanneer aanwijzingen van mogelijke mensenhandel worden vastgesteld, om het risico op contact met een mogelijk netwerk van mensenhandelaars te beperken; zorg er in dat geval voor dat er nog steeds kan worden getelefoneerd onder toezicht. Kinderen moeten met name de mogelijkheid krijgen om familieleden in het land van herkomst of in een ander land te contacteren om te laten weten dat zij veilig zijn;
- ✓ schuiladressen/specifieke faciliteiten ter beschikking te stellen om niet-begeleide minderjarigen te beschermen die het risico lopen op mensenhandel, een gedwongen huwelijk, enz. Dit kan beschermende maatregelen inhouden zoals het overplaatsen van het niet-begeleide kind naar een landelijke locatie, opvang onder toezicht en intensieve begeleiding.

Indicator 11.3: Opvangfaciliteiten beschikken over een waarschuwingsinstrument en zorgen voor systematische rapportering en onmiddellijke respons bij het verdwijnen van niet-begeleide minderjarigen.

- **Aanvullende opmerkingen:** Zodra wordt vastgesteld dat een kind verdwenen is, moet aangifte van de vermiste persoon worden gedaan bij de politie, en moet het bureau voor jeugdzorg worden ingelicht. Een kind wordt als vermist beschouwd als het de faciliteit heeft verlaten zonder het opvangpersoneel hiervan voorafgaand in kennis te stellen en de verblijfplaats van het kind niet bekend is. De eerste actie die moet worden ondernomen is om te zoeken naar het niet-begeleide kind; de duur en intensiteit van de zoekactie hangt af van de leeftijd van het niet-begeleide kind, eerder gedrag en eerdere bevindingen, en van de context. Voor kinderen tot 14 jaar is het doorgaans niet aanvaardbaar om tot de volgende dag te wachten. Er moet zo nauwkeurig mogelijk informatie over de persoon worden verstrekt aan de politie, met betrekking tot kleding/mobiel telefoonnummer, enz. Zodra het niet-begeleide kind weer verschijnt, worden de politie en het bureau voor jeugdzorg ingelicht. Alle informatie die door de politie of het bureau voor jeugdzorg wordt verstrekt, moet in acht worden genomen.

Goede praktijken met betrekking tot waarschuwingsinstrumenten

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ een nationaal waarschuwingssysteem te gebruiken om vermiste kinderen op te sporen, na raadpleging van de politie en vertegenwoordiger om de impact van een dergelijke bekendmaking te beoordelen.

NORM 12: Kennis wordt aangeboden aan niet-begeleide minderjarigen over het thema radicalisering en personeelsleden delen signalen met betrekking tot (mogelijke) radicalisering van niet-begeleide minderjarigen met de bevoegde autoriteiten.

Indicator 12.1: Het thema radicalisering wordt indien nodig met niet-begeleide minderjarigen besproken door personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen werken.

Indicator 12.2: Opvangfaciliteiten beschikken over een waarschuwingsinstrument om signalen van radicalisering te melden bij de bevoegde personen en autoriteiten.

Goede praktijken met betrekking tot het thema radicalisering

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ een meldformulier beschikbaar te stellen dat maatschappelijk werkers kunnen invullen bij situaties van radicalisering en kunnen overleggen aan de bevoegde overheidsinstanties;
- ✓ coördinatie en de uitwisseling van gegevens en informatie met andere bevoegde overheidsinstanties te bevorderen door samenwerkingen in gemeenschappelijke werkgroepen op te zetten of te versterken;
- ✓ Het moet bovendien mogelijk zijn een deskundige inzake radicalisering aan te werven of over personeelsleden met specifieke kennis te beschikken die met de kinderen kunnen praten.

3. Toewijzing

Inleidende opmerkingen

Onverminderd het bestaan van nationale spreidingssystemen om te zorgen voor een gelijke verdeling van niet-begeleide minderjarigen over de grondgebieden van de lidstaten, moeten de in dit hoofdstuk opgenomen normen en indicatoren worden gelezen en toegepast in volledige overeenstemming met het beginsel van het belang van het kind en het beginsel van eenheid van gezin, alsook met inachtneming van de bijzondere opvangbehoeften die niet-begeleide minderjarigen kunnen hebben.

Het naleven van deze beginselen is niet alleen relevant op het moment dat niet-begeleide minderjarigen in het opvangsysteem worden opgenomen, maar ook wanneer zij andere huisvesting krijgen toegewezen of worden overgeplaatst. Vandaar dat overplaatsing van niet-begeleide minderjarigen alleen mag gebeuren wanneer dit noodzakelijk en in het belang van het kind is, overeenkomstig artikel 24, lid 3, van de richtlijn opvangvoorzieningen.

Naast collectieve, kleinschalige en reguliere huisvesting, moeten pleegzorg en individuele huisvesting ook mogelijk zijn bij toewijzing van huisvesting aan niet-begeleide minderjarigen, indien geacht wordt dat dit in overeenstemming is met het belang van het kind en individuele bijzondere behoeften.

Initiële en uitgebreide beoordelingen (op elk moment van huisvesting) moeten worden gemaakt in het belang van het kind (bijv. huisvesting met echtgenoot/echtgenote of familielid). Bij aankomst dient een initiële beoordeling te worden gemaakt om de best mogelijke huisvesting voor niet-begeleide minderjarigen te bepalen. Uitgebreide beoordelingen moeten doorlopend en multidisciplinair zijn, en op regelmatige basis worden uitgevoerd.

Toewijzing en hertoewijzing van niet-begeleide minderjarigen

Initiële beoordeling bij aankomst

Regelmatige, uitgebreide en multidisciplinaire beoordelingen op elk moment van opvang

Verwijzingen naar wetgeving — Toewijzing

- Artikel 18 RCD: nadere bepalingen betreffende de materiële opvangvoorzieningen
- Artikel 24 RCD: niet-begeleide minderjarigen

Normen en indicatoren

NORM 13: *Bij het toewijzen van niet-begeleide minderjarigen wordt rekening gehouden met specifieke en objectieve gronden (bijv. leeftijd, maturiteit en bijzondere behoeften) in verband met de individuele situatie van niet-begeleide minderjarigen, de specifieke zorg die door een opvangfaciliteit wordt geboden, het soort faciliteit en mogelijkheden voor niet-geïnstitutionaliseerde zorgvormen.*

Indicator 13.1: Er is een procedure waarbij wordt nagegaan of er specifieke en objectieve gronden zijn voor de toewijzing van een specifieke huisvesting.

- **Aanvullende opmerkingen:** De “individuele situatie van de kinderen” in de bovenstaande norm verwijst met name naar diens leeftijd, maturiteit en gender (bv. transgender) evenals de culturele, taal- en religieuze achtergrond van niet-begeleide minderjarigen. Daarnaast dienen ook individuele overwegingen zoals bestaande familiebanden in acht te worden genomen.
- In het bijzonder moet bij alle regelingen voor toewijzing rekening worden gehouden met bepalingen om niet-begeleide minderjarigen te beschermen tegen seksueel en gendergerelateerd geweld.
- Indien niet-begeleide minderjarigen bij wijze van uitzondering in opvangcentra voor volwassenen worden geplaatst (bijv. samen met volwassen broers of zussen), dan hebben niet-begeleide minderjarigen dezelfde rechten als andere niet-begeleide minderjarigen (bijv. bescherming tegen alle vormen van geweld) en gelden er procedurele waarborgen (bijv. aanstelling van een vertegenwoordiger).

Goede praktijken met betrekking tot toewijzing

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ pleegzorg of elke andere vorm van alternatieve (niet-geïstitutionaliseerde) zorg als een mogelijkheid voor toewijzing te overwegen;
- ✓ niet-begeleide minderjarigen aan een passende opvangfaciliteit toe te wijzen na intensieve observatie en beoordeling 24 uur per dag, 7 dagen per week en gedurende een beperkte periode (bijv. twee weken) in de eerste opvangfaciliteit;
- ✓ niet-begeleide minderjarigen voor te bereiden op zelfstandig wonen na een beoordeling van de maturiteit en autonomie van het kind, door hen vanaf 16 jaar individuele huisvesting toe te wijzen.

NORM 14: Het beginsel van de eenheid van het gezin wordt in acht genomen, in lijn met het beginsel van het belang van het kind.

Indicator 14.1: Niet-begeleide minderjarigen die broers en zussen zijn (overeenkomstig artikel 24, lid 2,

- van de richtlijn opvangvoorzieningen), worden met hun instemming gezamenlijk gehuisvest.
- **Aanvullende opmerkingen:** *De instemming van broers en zussen om gezamenlijk te worden gehuisvest, wordt gegeven op basis van vrijwilligheid, met inachtneming van hun leeftijd, gender en belangen. Indien niet-begeleide minderjarigen samen zijn met volwassen broers of zussen, kunnen ze gezamenlijk worden gehuisvest in opvangcentra voor volwassenen, met inachtneming van het belang van het kind, leeftijd, gender en maturiteit.*
- *Het belang van het kind moet continu worden beoordeeld en gemonitord door maatschappelijk werkers, andere opvangfunctionarissen en de vertegenwoordigers. Er moet rekening worden gehouden met veiligheidsoverwegingen, zodat in voorkomend geval van deze regel kan worden afgeweken.*

Indicator 14.2: Niet-begeleide minderjarigen, hun echtgenoten en hun kinderen kunnen samen worden gehuisvest indien dit in het belang van het niet-begeleide kind en in overeenstemming met relevante nationale wetgeving is.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Gehuwde niet-begeleide minderjarigen die volgens nationale wetgeving seksueel meerderjarig zijn, kunnen samen met hun volwassen echtgenoot/echtgenote en hun eventuele kinderen in opvangfaciliteiten voor gezinnen worden gehuisvest, waarbij het belang van het kind voorop staat.*
- *Het belang van het kind moet continu worden beoordeeld en gemonitord door maatschappelijk werkers, andere opvangfunctionarissen en de vertegenwoordiger om eventuele situaties van seksuele uitbuiting, gedwongen huwelijk of mensenhandel te identificeren. Niet-begeleide minderjarigen die seksueel minderjarig zijn, moeten gescheiden van hun echtgenoot/echtgenote worden gehuisvest.*
- *Bij situaties van kindhuwelijken moet een multidisciplinair team onmiddellijk na aankomst het belang van het kind beoordelen. Bij de beoordeling moet een team betrokken zijn dat op zijn minst bestaat uit een maatschappelijk werker, een medisch deskundige en een vertegenwoordiger. Indien de beoordeling niet bij aankomst wordt uitgevoerd, moeten maatregelen worden getroffen ter bescherming van niet-begeleide minderjarigen.*
- *Niet-begeleide minderjarigen die alleenstaande ouder zijn, moeten samen met hun kind(eren) worden gehuisvest met inachtneming van het beginsel van het belang van het kind (met inbegrip van het belang van het kind dat ook een ouder is). Het belang van het kind moet continu worden beoordeeld en gemonitord door maatschappelijk werkers, andere opvangfunctionarissen en de vertegenwoordiger. Er moet rekening worden gehouden met veiligheidsoverwegingen, zodat in voorkomend geval van deze regel kan worden afgeweken.*

Goede praktijken met betrekking tot niet-begeleide minderjarigen die ook alleenstaande ouder zijn

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ bijzondere opvangfaciliteiten te voorzien met dagopvang/kinderopvang zodat de ouders naar school kunnen gaan.

Indicator 14.3: Voor zover mogelijk en gepast, wordt het beginsel van de eenheid van het gezin ook ten aanzien van de grootfamilie gehanteerd.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Er wordt een ruimere definitie van familieleden toegepast waarbij rekening wordt gehouden met de achtergrond van de niet-begeleide minderjarigen, de specifieke omstandigheden inzake afhankelijkheid en hun belangen.*
- *Afhankelijk van de nationale regelingen en de instemming van niet-begeleide minderjarigen en vertegenwoordigers, kunnen leden van de grootfamilie (inclusief familieleden die buiten de definitie van artikel 2, onder c), van de richtlijn opvangvoorzieningen vallen) en niet-begeleide minderjarigen gezamenlijk worden gehuisvest.*
- *Niet-begeleide minderjarigen en volwassen leden van de grootfamilie kunnen gezamenlijk worden gehuisvest in een opvangfaciliteit voor volwassenen indien dit in het belang van het kind is. Dit moet met name in acht worden genomen bij niet-begeleide minderjarigen die vergezeld worden door verwanten die krachtens het recht of krachtens de praktijk van de betrokken lidstaat niet voor hen verantwoordelijk zijn. Het belang van het kind moet continu worden beoordeeld en gemonitord door maatschappelijk werkers, andere opvangfunctionarissen en de vertegenwoordiger. Er moet rekening worden gehouden met veiligheidsoverwegingen, zodat in voorkomend geval van deze regel kan worden afgeweken.*

NORM 15: Bij de toewijzing van een (andere) specifieke huisvesting aan niet-begeleide minderjarigen wordt rekening gehouden met hun bijzondere behoeften.

Indicator 15.1: De toewijzing van specifieke huisvesting aan niet-begeleide minderjarigen gebeurt op basis van een beoordeling van hun bijzondere behoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** *De toewijzing van huisvesting aan niet-begeleide minderjarigen is gebaseerd op de beoordeling van het belang van het kind.*

Indicator 15.2: Een niet-begeleide minderjarige kan worden overgeplaatst wanneer bijzondere opvangbehoeften worden vastgesteld.

Indicator 15.3: De overplaatsing van niet-begeleide minderjarigen mag alleen gebeuren wanneer dit noodzakelijk en in het belang van het kind is, bijvoorbeeld voor een betere toegang tot familieleden of onderwijsdiensten.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Met name wanneer veiligheidsoverwegingen in het geding zijn, zoals in het geval van slachtoffers van mensenhandel, seksueel en gendergerelateerd geweld, foltering of andere ernstige vormen van geestelijk of lichamelijk geweld, kan het noodzakelijk zijn om niet-begeleide minderjarigen andere huisvesting toe te wijzen indien de bijzondere behoeften zich pas in een later stadium manifesteren, zodat ze op adequate wijze kunnen worden geïdentificeerd en beoordeeld (zie hoofdstuk 2. Bijzondere behoeften en veiligheidsrisico's, norm 8 en indicator 8.3).*

Indicator 15.4: Meerderjarige niet-begeleide minderjarigen moeten waar mogelijk de kans krijgen om op dezelfde locatie/in dezelfde zone te verblijven. Bijzondere maatregelen moeten worden getroffen wanneer niet-begeleide minderjarigen die de meerderjarige leeftijd bereiken, worden overgeplaatst naar een opvangcentrum voor volwassenen. De overplaatsing moet samen met de opvangfaciliteiten en de niet-begeleide minderjarigen zorgvuldig worden georganiseerd.

Goede praktijken met betrekking tot het (her)toewijzen van huisvesting aan een niet-begeleide minderjarige

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ het kind en de vertegenwoordiger te horen wanneer nieuwe huisvesting wordt voorzien voor niet-begeleide minderjarigen;
- ✓ rekening te houden met voortzetting van onderwijs en het persoonlijke leerplan, evenals met het schoolsemester bij de overplaatsing van niet-begeleide minderjarigen (bijv. bij situaties van inkrimping).

4. Dagelijkse zorg

Inleidende opmerkingen

Zoals vermeld in de richtlijn opvangvoorzieningen hebben kinderen bijzondere waarborgen en zorg nodig wegens hun lichamelijke en geestelijke immaturiteit, en het gezin is de natuurlijke omgeving voor hun groei en welzijn. Bijgevolg moeten dagelijkse zorg en bijzondere activiteiten toegankelijk zijn voor niet-begeleide minderjarigen die zonder aanwezige familieleden in opvangfaciliteiten verblijven, en dit moet een essentieel onderdeel zijn van opvang, om te zorgen voor een levensstandaard die past bij hun lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling. Dagelijkse zorg, zoals bedoeld in deze handleiding, omvat de dagelijkse ondersteuning van het niet-begeleide kind, de organisatie van bewustmakings- en opleidingsactiviteiten voor het kind, evenals vrijetijds- en ontspanningsactiviteiten. Sommige normen en indicatoren houden verband met die in de hoofdstukken over informatieverstrekking, beoordelen van en voorzien in bijzondere behoeften en veiligheidsrisico's, gezondheidszorg, onderwijs en huisvesting. Ze werden in dit hoofdstuk opgenomen in de aanname dat aanvullende informatie en ondersteuning nodig is voor niet-begeleide minderjarigen.

Dit hoofdstuk behandelt bijgevolg de volgende elementen: het belang van de voorbereiding van niet-begeleide minderjarigen op zelfstandigheid, het versterken van veerkracht en het ontwikkelen van een methode voor speciale zorg binnen opvangfaciliteiten die gericht is op de toekomstige perspectieven en vaardigheden van niet-begeleide minderjarigen. Leeftijd, maturiteit en bijzondere behoeften moeten in acht worden genomen. Dagelijkse zorg kan verschillen tussen niet-begeleide minderjarigen die in opvangcentra verblijven en zij die in individuele huisvesting verblijven, gezien de verschillen in leeftijd, autonomie en zelfvoorziening. Verder wordt een onderscheid gemaakt tussen de aanwezigheid van opvangpersoneel met een algemene opleiding en personeel binnen de opvang voor kinderen dat voldoende aanvullende opleiding over niet-begeleide minderjarigen heeft genoten (zie hoofdstuk 5. Personeel). De aanwezigheid van personeel binnen de opvang voor kinderen is met name minimaal nodig wanneer niet-begeleide minderjarigen aanwezig zijn in het opvangcentrum en niet op school verblijven, maar niet noodzakelijk 's nachts.

Verwijzingen naar wetgeving — Dagelijkse zorg

- Artikel 23, lid 1, RCD: de fysieke, geestelijke, spirituele, morele en sociale ontwikkeling van de minderjarige; het welzijn en de sociale ontwikkeling van de minderjarige, met bijzondere aandacht voor de achtergrond van de minderjarige
- Artikel 23, lid 3, RCD: vrijetijdsactiviteiten
- Artikel 24, lid 1, RCD: niet-begeleide minderjarigen

Normen en indicatoren

NORM 16: Waarborgen van de dagelijkse zorg van niet-begeleide minderjarigen in het opvangcentrum (16.1) of in individuele huisvestingsvoorzieningen (16.2).

Alternatieve indicatoren om dagelijkse zorg te waarborgen:

Indicator 16.1 a): Er is 24 uur per dag en 7 dagen per week gekwalificeerd personeel aanwezig in het opvangcentrum.

Indicator 16.1 b): Er is in het bijzonder gekwalificeerd personeel nodig wanneer niet-begeleide minderjarigen in het opvangcentrum zijn, namelijk voor en na de schooluren, tijdens weekenden en schoolvakanties.

Indicator 16.1 c): Indien de 's nachts aanwezige personeelsleden niet gekwalificeerd zijn, moeten zij ten minste opgeleid zijn in kinderbescherming en de rechten van het kind, en over de nodige informatie beschikken over de specifieke situatie van de kinderen in het opvangcentrum.

Indicator 16.1 d): De aanwezigheid van niet-begeleide minderjarigen in het opvangcentrum wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd om er zeker van te zijn dat het kind niet is ondergedoken;

OF

Indicator 16.2 a): Wanneer het niet-begeleide kind in een individuele huisvestingsvoorziening verblijft, kan 24 uur per dag en 7 dagen per week contact worden opgenomen met gekwalificeerd personeel.

Indicator 16.2 b): Personeel binnen de opvang voor kinderen brengt niet-begeleide minderjarigen die in individuele huisvestingsvoorzieningen verblijven minstens tweemaal per week een bezoek.

- **Aanvullende opmerkingen:** Niet-begeleide minderjarigen die in individuele huisvestingsvoorzieningen verblijven zijn minstens 16 jaar oud en werden matuur en zelfstandig genoeg bevonden om in dit type opvangfaciliteit te verblijven.
- Het bezoek wordt bijvoorbeeld uitgevoerd door een maatschappelijk werker.

Indicator 16.2 c): De aanwezigheid van niet-begeleide minderjarigen binnen individuele huisvesting wordt tijdens de huisbezoeken gecontroleerd om er zeker van te zijn dat de kinderen niet zijn ondergedoken.

Indicator 16.3: Niet-begeleide minderjarigen worden in hun dagelijkse leven en activiteiten ondersteund.

- **Aanvullende opmerkingen:** Ondersteuning in het dagelijkse leven omvat een brede waaier aan activiteiten zoals het wekken van niet-begeleide minderjarigen, het bevorderen en opvolgen van schoolbezoek en betrokkenheid, het verstrekken van informatie en ondersteuning bij persoonlijke en huishoudelijke hygiëne, het ondersteunen van niet-begeleide minderjarigen om in een gemeenschap te leven en huisregels na te leven, en het beheren en voorkomen van conflicten.
- In een eerste stadium kan opvangpersoneel niet-begeleide minderjarigen naar school en andere bestemmingen begeleiden. Informatie wordt op een kindvriendelijke wijze verstrekt en aangepast aan de leeftijd en maturiteit van de kinderen (bijv. Google maps, toepassingen voor openbaar vervoer, enz.).

Indicator 16.4: Niet-begeleide minderjarigen krijgen hulp bij huiswerk en begeleiding.

- **Aanvullende opmerkingen:** Hulp bij huiswerk en begeleiding kan door de opvangfaciliteit of door externe organisaties worden verstrekt, binnen of buiten de opvangfaciliteit.

NORM 17: De dagelijkse zorg wordt volgens een specifieke methode voor de zorg van niet-begeleide minderjarigen georganiseerd.

Indicator 17.1: De methode voor de zorg van niet-begeleide minderjarigen staat beschreven in een handboek, en is bekend bij en wordt toegepast door al het personeel dat bevoegd is voor de dagelijkse zorg in het opvangcentrum.

Indicator 17.2: Het handboek bevat minstens een beschrijving van de doelstellingen van de dagelijkse zorg en van een gesprekscyclus waarin deze doelstellingen en het resultaat ervan voor niet-begeleide minderjarigen worden besproken met het kind, evenals hun veiligheid, toekomstperspectieven, vaardigheden en bijzondere behoeften.

Indicator 17.3: Het personeel bespreekt de doelstellingen van de dagelijkse zorg en het resultaat ervan regelmatig met de vertegenwoordiger en met de niet-begeleide minderjarigen.

Goede praktijken met betrekking tot dagelijkse zorg

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ in alle opvangfaciliteiten voor niet-begeleide minderjarigen een handboek beschikbaar te hebben. Het handboek omvat alle procedures en beleidslijnen die relevant zijn voor de opvang van niet-begeleide minderjarigen en is ontwikkeld in samenwerking met de autoriteiten die niet-begeleide minderjarigen vertegenwoordigen. De vereisten inzake overleg met niet-begeleide minderjarigen, indiening en coördinatie met andere instanties en organisaties is duidelijk in het handboek beschreven.

NORM 18: Niet-begeleide minderjarigen worden erop voorbereid autonoom te worden en later een zelfstandig leven te leiden.

Indicator 18.1: Vaardigheden die verband houden met autonomie worden op regelmatige basis beoordeeld.

- **Aanvullende opmerkingen:** De beoordeling gebeurt door niet-begeleide minderjarigen in het dagelijkse leven te ondersteunen en observeren en zorgt ervoor dat de niet-begeleide minderjarigen worden betrokken. Deze vindt plaats in verschillende stadia om de ontwikkeling van vaardigheden te evalueren. Er kan een

checklist worden gebruikt om het niveau van autonomie te bepalen, zoals vaardigheden op het gebied van persoonlijke verzorging, beheer van het huishoudbudget, energieverbruik, wassen, koken, winkelen, het delen van de leefruimte met anderen, enz.

Indicator 18.2: Niet-begeleide minderjarigen krijgen ondersteuning en opleiding met betrekking tot het beheer van het huishoudbudget en verantwoord energieverbruik.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Jongere niet-begeleide minderjarigen hebben hulp en toezicht nodig bij het spenderen of sparen van hun zakgeld. Oudere niet-begeleide minderjarigen hebben mogelijk dezelfde behoeften, maar zijn mogelijk ook in staat om hun geld onafhankelijk te beheren als een onderdeel van de opleiding met betrekking tot het beheer van het huishoudbudget.*

Indicator 18.3: Niet-begeleide minderjarigen krijgen ondersteuning en opleiding met betrekking tot persoonlijke verzorging en wassen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Onverminderd het feit dat de algemene verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de huisvesting bij de opvangautoriteiten ligt, kunnen bepaalde taken vrijwillig en op educatieve basis door niet-begeleide minderjarigen worden uitgevoerd, met inachtneming van de leeftijd van het kind, en steeds onder begeleiding en toezicht van het personeel.*

Indicator 18.4: Niet-begeleide minderjarigen krijgen ondersteuning en opleiding met betrekking tot koken.

- **Aanvullende opmerkingen:** *De opleiding omvat veiligheidskwesties en de leeftijd en maturiteit van niet-begeleide minderjarigen wordt in acht genomen.*

NORM 19: Het waarborgen en bevorderen van de gezondheid en het welzijn van niet-begeleide minderjarigen, en het versterken van hun veerkracht.

Indicator 19.1: Het psychologisch welzijn en de geestelijke gezondheid van niet-begeleide minderjarigen wordt in acht genomen en gewaarborgd bij de dagelijkse zorg.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Bijzondere aandacht wordt geschonken aan het psychologisch welzijn en de geestelijke gezondheid van niet-begeleide minderjarigen, bijv. aandacht voor signalen van angst, stress, eenzaamheid, rouw, depressie, trauma en slaapproblemen. Waar nodig wordt psychologische ondersteuning geboden door te luisteren, de gevoelens van niet-begeleide minderjarigen te erkennen, advies te verlenen of door te verwijzen naar meer gespecialiseerde deskundigen zoals psychologen of therapeuten.*

Indicator 19.2: Er worden bewustmakingsactiviteiten over de risico's van drugs- en alcoholgebruik aangeboden aan niet-begeleide minderjarigen, in overeenstemming met hun leeftijd en maturiteit.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Deze activiteiten kunnen door de opvangfaciliteit of door externe organisaties worden georganiseerd, binnen of buiten de opvangfaciliteit. Waar nodig wordt medisch personeel betrokken.*

Indicator 19.3: Er worden bewustmakingsactiviteiten over seksuele en reproductieve gezondheid aangeboden aan niet-begeleide minderjarigen, met betrekking tot verschillende seksuele geaardheden en in overeenstemming met de leeftijd en maturiteit van het kind.

Indicator 19.4: Niet-begeleide minderjarigen ontvangen basisinformatie en -opleiding teneinde hen sterker te maken ten opzichte van alle vormen van geestelijk, seksueel of lichamelijk misbruik of verwaarlozing.

- **Aanvullende opmerkingen:** *De nadruk van de opleiding ligt op risicosituaties en hoe op te treden indien deze zich voordoen.*

Goede praktijken met betrekking tot dagelijkse zorg inzake welzijn

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ psycho-educatieve activiteiten aan te bieden aan niet-begeleide minderjarigen, die een brede waaier aan activiteiten omvatten, zoals ontspannings- en ademhalingsoefeningen, gespreksgroepen, kinesiologie, informatiebijeenkomsten over psychosomatische problemen, enz. Deze activiteiten worden door de opvangfaciliteiten of door externe organisaties georganiseerd, binnen of buiten de faciliteit. Er worden bijzondere actoren zoals psychologen of therapeuten bij betrokken;
- ✓ een time-outperiode buiten de opvangfaciliteit te organiseren als niet-begeleide minderjarigen gedrags- en/of psychologische problemen ondervinden (afwezigheid op school, problemen om zich in de groep te integreren, vijandigheid, pesterijen, enz.). Om tijd te creëren om over de situatie na te denken, worden niet-begeleide minderjarigen tijdelijk in aangepaste faciliteiten ondergebracht waar speciale psycho-educatieve en vrijetijdsactiviteiten worden aangeboden. Specifieke plekken voor kleine groepen niet-begeleide minderjarigen (2 tot 10) en aanvullende educatieve ondersteuning zijn beschikbaar. De duur van het verblijf hangt af van de behoeften van het kind (van 5 tot 15 dagen, 1 maand in uitzonderlijke omstandigheden);
- ✓ ervoor te zorgen dat personeelsleden samen met niet-begeleide minderjarigen eten in opvangcentra om toezicht te houden op hun eetgewoonten, een gevoel van samenhang te creëren en mogelijke conflicten te voorkomen.

NORM 20: De geestelijke en sociale ontwikkeling van niet-begeleide minderjarigen ondersteunen en volgen door middel van een gestandaardiseerd zorgplan.

Indicator 20.1: De achtergrond, behoeften, vaardigheden en toekomstperspectieven van niet-begeleide minderjarigen worden door personeel binnen de opvang voor kinderen standaard beoordeeld als onderdeel van het zorgplan van de niet-begeleide minderjarigen, met hun participatie.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Het plan omvat de volgende onderdelen met betrekking tot het kind: administratieve procedurele situatie, opleiding, vaardigheden, mate van autonomie en psychologisch welzijn.*
- *De beoordeling gebeurt op basis van interviews met niet-begeleide minderjarigen door gekwalificeerd personeel. Binnen een week na aankomst in de opvangfaciliteit vindt het eerste overleg plaats.*
- *De vertegenwoordiger is betrokken bij de ontwikkeling van het zorgplan en kan het plan raadplegen met voorafgaande toestemming van de niet-begeleide minderjarigen.*

Indicator 20.2: De geestelijke en sociale ontwikkeling van niet-begeleide minderjarigen wordt gemonitord en besproken door relevante zorgverleners uit verschillende disciplines (multidisciplinaire aanpak).

- **Aanvullende opmerkingen:** *Er worden regelmatig uitwisselingen tussen en/of bijeenkomsten van opvangpersoneel georganiseerd dat met niet-begeleide minderjarigen werkt (maatschappelijk werkers, opvoeders en indien van toepassing medisch personeel, psychologen, leerkrachten, enz.) om de situatie van niet-begeleide minderjarigen te bespreken en het zorgplan bij te werken.*

Indicator 20.3: Er wordt op regelmatige basis informatie over de geestelijke en sociale ontwikkeling van niet-begeleide minderjarigen uitgewisseld met de vertegenwoordiger.

Indicator 20.4: Wanneer niet-begeleide minderjarigen worden overgeplaatst naar een nieuwe opvangfaciliteit, wordt het zorgplan vooraf of uiterlijk op de dag van de overplaatsing zelf overgelegd, met inachtneming van het geheimhoudingsbeginsel.

Goede praktijken met betrekking tot dagelijkse zorg

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ maandelijks een evaluatie van het zorgplan uit te voeren door de maatschappelijk werker, de vertegenwoordiger en het niet-begeleide kind; het zorgplan twee of meer dagen voor de overplaatsing te overleggen zodat de nieuwe opvangfaciliteit de komst en zorg van niet-begeleide minderjarigen kan voorbereiden.

NORM 21: Er is daadwerkelijke toegang tot vrijetijdsactiviteiten, waaronder spel- en ontspanningsactiviteiten die passen bij de leeftijd van de niet-begeleide minderjarigen.

Indicator 21.1: Er is een dagelijks aanbod van verscheidene vrijetijdsactiviteiten, zowel binnen als buiten, in overeenstemming met de leeftijd en na overleg met de niet-begeleide minderjarigen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Vrijetijdsactiviteiten omvatten een brede waaier aan sport- en andere activiteiten (algemene ontspanning binnen of buiten, bordspelen, film, gemeenschaps evenementen, sporttoernooien, enz.). Activiteiten kunnen door de faciliteit of door externe organisaties worden georganiseerd. Er wordt bijzondere aandacht geschonken aan de organisatie van groepsactiviteiten.*
- *Tijdens schoolvakanties en weekenden, of wanneer niet-begeleide minderjarigen nog geen toegang hebben tot de school, zijn er aanvullende activiteiten beschikbaar.*

Indicator 21.2: Vrijetijdsactiviteiten worden georganiseerd en gemonitord door personeel binnen de opvang voor kinderen en/of andere verantwoordelijke volwassenen die bij kinderopvang betrokken zijn.

Indicator 21.3 a): Niet-begeleide minderjarigen van 0-12 jaar kunnen dagelijks en onder toezicht in een veilige ruimte spelen die is afgestemd op hun leeftijd; **EN**

Indicator 21.3 b): Er wordt regelmatig een minimumaanbod aan sportactiviteiten aangeboden dat past bij de leeftijd van de kinderen (zie hoofdstuk 9. Huisvesting).

Indicator 21.4: Internettoegang en de duur ervan is aangepast aan de leeftijd en wordt gereguleerd en gemonitord door het personeel.

Goede praktijken met betrekking tot dagelijkse zorg

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ gemeenschappelijke activiteiten voor niet-begeleide minderjarigen en lokale jongeren te organiseren, zowel binnen als buiten de opvangfaciliteit, zoals crickettoernooien.

5. Personeel

Inleidende opmerkingen

De belangrijkste taken van de personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen werken, zijn toezicht houden, begeleiden en sociale ondersteuning bieden aan niet-begeleide minderjarigen. Zij zijn verantwoordelijk voor het identificeren van en voorzien in de behoeften van niet-begeleide minderjarigen zoals hierboven beschreven (hoofdstuk 2. Bijzondere behoeften en veiligheidsrisico's, en hoofdstuk 4. Dagelijkse zorg).

Een hele reeks beroepsbeoefenaars is verantwoordelijk voor en betrokken bij het werken met niet-begeleide minderjarigen binnen de opvangcontext. Dit betreft alle personen die in rechtstreeks contact staan met niet-begeleide minderjarigen, ongeacht hun werkgever. Het betreft met name maatschappelijk werkers, onderwijs- en gezondheidspersoneel, registratieambtenaren, tolken, facilitair beheerders, administratief/coördinerend personeel, alsook vertegenwoordigers.

In dit verband geldt de handleiding in dit hoofdstuk dan ook voor alle personeelsleden (met inbegrip van midden- en hoger kader) die met niet-begeleide minderjarigen werken in de opvangcontext. Het hoofdstuk heeft niet rechtstreeks betrekking op de vertegenwoordigers, hoewel sommige normen en indicatoren in dit deel ook door hen moeten worden gemonitord/uitgevoerd. Wanneer aan specifieke eisen voor personeel moet worden voldaan (bijv. gespecialiseerde kwalificatie), komt dit expliciet aan bod in de richtlijn.

Om de hierboven vermelde taken uit te voeren, moeten personen die met niet-begeleide minderjarigen werken naar behoren beschikbaar, gekwalificeerd en opgeleid zijn, en ondersteund en gemonitord worden.

Verwijzingen naar wetgeving — Personeel

- Artikel 24, lid 4, RCD: niet-begeleide minderjarigen
- Artikel 29, lid 1, RCD: personeel en middelen

Normen en indicatoren

NORM 22: Er is voldoende personeel beschikbaar voor de dagelijkse zorg van niet-begeleide minderjarigen.

Indicator 22.1: De opvangfaciliteit moet voldoende gekwalificeerd personeel ter beschikking stellen om de dagelijkse zorg voor niet-begeleide minderjarigen te verlenen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Om ervoor te zorgen dat de dagelijkse zorg voor niet-begeleide minderjarigen op adequate wijze wordt uitgevoerd en voorzien wordt in bijzondere behoeften, moet voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar worden gesteld dat verantwoordelijk is voor de opvang van en de zorg van niet-begeleide minderjarigen om te voorzien in en maatregelen te treffen voor de hierboven vermelde bijzondere opvangbehoeften.*

Goede praktijken met betrekking tot de terbeschikkingstelling van personeel

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ gekwalificeerd personeel beschikbaar te stellen voor de opvangfaciliteit, zowel overdag als 's nachts.

NORM 23: Personeel is voldoende gekwalificeerd.

Indicator 23.1: Personeel dat in de opvangcontext met niet-begeleide minderjarigen werkt, heeft een duidelijke taakomschrijving (functiebeschrijving).

- **Aanvullende opmerkingen:** *In de functieomschrijvingen moeten de kwalificaties aan bod komen die vereist zijn om te waarborgen dat de dagelijkse zorg van niet-begeleide minderjarigen op adequate wijze wordt verleend en dat bijzondere behoeften naar behoren worden aangepakt.*

Indicator 23.2: Personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen in de opvangcontext werken, zijn gekwalificeerd overeenkomstig de nationale wet- en regelgeving met betrekking tot hun specifieke taakomschrijving (functiebeschrijving).

- **Aanvullende opmerkingen:** *Om te zorgen voor de dagelijkse zorg en bescherming van niet-begeleide minderjarigen, moet het personeel dat verantwoordelijk is voor de opvang en zorg van niet-begeleide minderjarigen gekwalificeerd zijn om te voorzien in en maatregelen te treffen voor de hierboven vermelde bijzondere opvangbehoeften, en moeten zij beschikken over de nodige opleiding en vaardigheden met betrekking tot: kindbescherming en bescherming van de positie van niet-begeleide migrerende kinderen, de ontwikkeling van kinderen, de functies en verantwoordelijkheden van het betrokken personeel, kinderrechten en communiceren met kinderen.*

Indicator 23.3: Personeel dat met niet-begeleide minderjarigen in de opvangcontext werkt, heeft geen strafblad voor kindgerelateerde misdrijven of overtredingen, of voor misdrijven of overtredingen die aanleiding geven tot ernstige twijfel over hun bekwaamheid om een verantwoordelijke rol op zich te nemen met betrekking tot kinderen.

NORM 24: Personeelsleden hebben de nodige en toereikende opleiding ontvangen.

Indicator 24.1: Onverminderd het feit dat personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen in een opvangcontext werken specifieke opleiding moeten ontvangen, moet alle opleiding worden afgestemd op een ruimere gedragscode die de sleutelconcepten en beginselen die ten grondslag liggen aan het werk in de opvangcontext nader omschrijft.

Indicator 24.2: Personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen in een opvangcontext werken, worden grondig en tijdig voorbereid op hun functie.

- **Aanvullende opmerkingen:** *De introductie cursus mag niet op een later moment dan direct na de indiensttreding plaatsvinden. Afhankelijk van de functie van het personeelslid moet in de introductie cursus onder meer worden ingegaan op de toepasselijke opvangwet en/of -regelgeving en beschikbare nationale en relevante EASO-instrumenten ⁽²³⁾.*

Indicator 24.3: Voor elke functiegroep bestaat een duidelijk leerplan, waarin onder meer de opleidingseisen staan beschreven teneinde bijzondere opvangbehoeften zo snel mogelijk en tijdens de gehele opvangperiode te beoordelen, vaststellen, documenteren en aanpakken.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Voor de basisopleiding van personeelsleden die in de opvangcontext werken, kan gebruik worden gemaakt van de EASO-opleidingsmodule over opvang ⁽²⁴⁾.*

Indicator 24.4: Opleidingen worden regelmatig en naar behoefte van het personeel gegeven.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Er moet een opleidingsprogramma voor de lange termijn worden ontwikkeld dat voorziet in regelmatige opfriscursussen. Bij wezenlijke veranderingen in de toepasselijke wetgeving of de toepassing ervan moet ook opleiding worden gegeven.*

Indicator 24.5: Bij de opleiding wordt ten minste aandacht besteed aan gender- en leeftijdsspecifieke problemen, culturele opleiding, conflictbeheer, initiële en gespecialiseerde opleiding over het identificeren van personen met bijzondere behoeften, kennis van gezondheidsproblemen, het herkennen van signalen van radicalisering, de identificatie van slachtoffers van mensenhandel, evenals eerste hulp en brandveiligheid.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Afhankelijk van de taakverdeling van het werk met niet-begeleide minderjarigen, wordt in opleiding voorzien volgens beroep/functie. Personeel met nachtdiensten dienen ten minste opleiding te krijgen over de hierboven vermelde onderwerpen, evenals een opleiding met betrekking tot specifieke uitdagingen die zich tijdens deze periode kunnen voordoen.*
- *De in het nationale leerplan opgenomen modules kunnen variëren van computervaardigheden en vreemde talen tot een cursus over besmettelijke ziekten of de identificatie van slachtoffers van mensenhandel, radicalisering, maar ook over vaardigheden in het communiceren met kinderen.*

⁽²³⁾ Voor een gedetailleerde lijst van EASO-instrumenten, zie Hoe deze handleiding moet worden gelezen, blz. 15.

⁽²⁴⁾ EASO, Opleidingsmodule over opvang.

Goede praktijken met betrekking tot de opleiding van personeel

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ opleidingsmogelijkheden in kaart te brengen voor alle personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen in een opvangcontext werken, bijv. specifieke opleiding over omgaan met trauma, het werken met kinderen die angsten hebben, die slachtoffer werden van mensenhandel of die iemand hebben verloren, of over het vergroten van veerkracht, over zelfstandig wonen, over toegang tot onderwijs/opleiding/de arbeidsmarkt; en/of
- ✓ opleidingen te organiseren via overeenkomsten met relevante actoren (universiteiten, advocaten, psychologen, ngo's, internationale organisaties, enz.);
- ✓ opleidingsmethoden in kaart te brengen die personeelsleden in staat stellen en aanmoedigen om hun werkzaamheden op een uniforme en samenhangende wijze uit te voeren;
- ✓ maatschappelijk werkers en in ruimere zin alle personeelsleden van de opvangcentra opleiding te verschaffen over het voorkomen en opsporen van radicalisering.

NORM 25: Waarborgen en bevorderen van doeltreffende samenwerking, informatie-uitwisseling en bewustmaking.

Indicator 25.1: Vastgestelde bijzondere behoeften moeten aan de relevante belanghebbenden worden meegedeeld teneinde de nodige waarborgen en ondersteuning te bieden.

Indicator 25.2: Er worden regelmatig samenwerkings-, informatie-uitwisselings- en bewustmakingsbijeenkomsten georganiseerd en/of er bestaan alternatieve programma's voor diegenen die op grond van hun beroep en/of functie in contact komen met niet-begeleide minderjarigen, zoals maatschappelijk werkers, onderwijs- en gezondheidspersoneel, registratieambtenaren, tolken, facilitair beheerders, administratief/coördinerend personeel, alsook vertegenwoordigers.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Regelmatige samenwerkings-, informatie-uitwisselings- en bewustmakingsbijeenkomsten en/of alternatieve programma's kunnen worden ondersteund door interne verslagleggingsprocedures.*
- *De samenwerkings-, informatie-uitwisselings- en bewustmakingsbijeenkomsten kunnen gericht zijn op migratiegerelateerde aspecten in het algemeen en culturele aspecten in het bijzonder, en aspecten die verband houden met niet-begeleide minderjarigen (bijzondere behoeften). Deze bijeenkomsten kunnen bijvoorbeeld worden georganiseerd voor onderwijspersoneel, personeel van externe gezondheidsdiensten, het veiligheidspersoneel in de faciliteiten of schoonmaakpersoneel.*

Indicator 25.3: Vertegenwoordigers worden regelmatig op de hoogte gesteld en lichten andere relevante actoren die met niet-begeleide minderjarigen werken in over de geestelijke en sociale ontwikkeling van de niet-begeleide minderjarigen.

Indicator 25.4: In nationaal en internationaal recht vastgelegde geheimhoudingsregels met betrekking tot alle informatie die door wie met niet-begeleide minderjarigen werkt tijdens hun werkzaamheden wordt verkregen, worden nageleefd.

Goede praktijken met betrekking tot samenwerking, informatie-uitwisseling en bewustmaking

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ opleiding te verstrekken aan tolken over het vertalen voor of communiceren met kinderen met inachtneming van de bijzondere behoeften van niet-begeleide minderjarigen.

NORM 26: Ondersteuning bieden aan personeel dat met niet-begeleide minderjarigen in de opvangcontext werkt.

Indicator 26.1: Er zijn verschillende maatregelen beschikbaar om personeelsleden te helpen bij het oplossen van moeilijke situaties die ze tijdens het opvangwerk tegenkomen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Ondersteuningsmaatregelen voor personeelsleden kunnen de vorm aannemen van intervisie (gedachtewisseling met collega's), stressbeheer, psychologische ondersteuning, crisisteam of externe supervisie.*

Goede praktijken met betrekking tot de ondersteuning van personeel

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ dagelijkse personeelsbijeenkomsten te organiseren voor een doeltreffende overdracht van informatie;
- ✓ twee of drie personeelsontwikkelingsdagen te organiseren voor alle personeelsleden;
- ✓ de-escalatie- of debriefingsbijeenkomsten te organiseren waar nodig;
- ✓ intercollegiale uitwisselingen te bevorderen tussen functionarissen binnen de opvang voor kinderen van verschillende faciliteiten.

NORM 27: Waarborgen van beheer, toezicht en verantwoordingsplicht door middel van regelmatige (ten minste jaarlijkse) monitoring en adequate ondersteuning van personeel.

Indicator 27.1: De opvangfaciliteit dient te beschikken over een periodiek monitoringmechanisme met betrekking tot de prestaties van het personeel om de dagelijkse zorg van niet-begeleide minderjarigen te waarborgen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Om ervoor te zorgen dat de dagelijkse zorg van niet-begeleide op adequate wijze wordt verleend en dat bijzondere behoeften naar behoren worden aangepakt, worden de prestaties van het personeel regelmatig gemonitord en wordt adequate ondersteuning geboden.*

Goede praktijken met betrekking tot monitoring

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ te zorgen voor een periodieke collegiale toetsing met betrekking tot de dagelijkse zorg voor niet-begeleide minderjarigen.

6. Gezondheidszorg

Inleidende opmerkingen

Artikel 24 van het VRK onderstreept dat kinderen recht hebben op het genot van het hoogst haalbare niveau van gezondheid en op voorzieningen voor de behandeling van ziekte en het herstel van de gezondheid. De Staten die partij zijn, streven ernaar te waarborgen dat geen enkel kind zijn of haar recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden. Verder dienen niet-begeleide minderjarigen dezelfde toegang te hebben tot diensten voor gezondheidszorg als kinderen die onderdaan zijn. Er moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de specifieke kwetsbaarheden van niet-begeleide minderjarigen en de impact ervan op de gezondheid van een kind ⁽²⁵⁾.

Derhalve moeten niet-begeleide minderjarigen toegang krijgen tot dezelfde diensten voor gezondheidszorg als kinderen die onderdaan zijn, en sommige kinderen moeten wegens specifieke kwetsbaarheden aanvullende gezondheidsdiensten ontvangen. Met betrekking tot niet-begeleide minderjarigen moet bijzondere aandacht worden geschonken aan het feit dat zij niet over ouders beschikken die de medische voorgeschiedenis van het kind kunnen vertellen. Daarom hebben niet-begeleide minderjarigen bijzondere ondersteuning nodig om toegang te krijgen tot de noodzakelijke gezondheidsdiensten.

De term “gezondheidszorg” zoals bedoeld in dit hoofdstuk omvat zowel geestelijke als lichamelijke gezondheidszorg die aan niet-begeleide minderjarigen wordt verstrekt. Hieronder valt ook de begeleiding van niet-begeleide minderjarigen die aan ernstige ziekten leiden, evenals noodzakelijke maatregelen ter bevordering van het herstel van slachtoffers van geweld en foltering. Een medisch onderzoek dat wordt uitgevoerd bij het begin van de opvangprocedure kan hiervoor een belangrijk startpunt vormen, omdat hiermee een beter beeld wordt verkregen van de medische behoeften waarin gedurende de opvangprocedure moet worden voorzien. Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden met “medisch personeel” gekwalificeerde medische hulpverleners (bijv. (tand)artsen en verplegers) en psychologen bedoeld.

Deze handleiding moet worden uitgelegd overeenkomstig de overkoepelende toestemmings- en geheimhoudingsbeginselen die gelden voor al het opvang- en medisch personeel dat betrokken is bij het verlenen van gezondheidszorg, evenals voor de tolken. De medische gegevens van een patiënt mogen op geen enkel moment zonder diens voorafgaande toestemming met anderen worden gedeeld. Onverminderd nationale regelgeving betreffende de toegang tot medische gegevens, zouden niet-begeleide minderjarigen recht op toegang tot hun medisch dossier moeten hebben, voor zover nodig. In elke situatie moet ook worden beoordeeld of het gekwalificeerde personeel of de vertegenwoordiger de niet-begeleide minderjarigen al dan niet moet begeleiden bij een bezoek aan een medisch deskundige.

Bij het plannen van diensten voor gezondheidszorg en bepaalde preventieve programma's voor niet-begeleide minderjarigen, moeten scholingsprogramma's en andere onderwijsfaciliteiten in acht worden genomen zodat de diensten toegankelijk zijn voor kinderen. Dit is uitermate belangrijk wanneer gezondheidsdiensten binnen de huisvesting worden verleend.

Verwijzingen naar wetgeving — Personeel

- Artikel 13 RCD: medisch onderzoek
- Artikel 17 RCD: algemene bepalingen betreffende de materiële opvang en gezondheidszorg
- Artikel 19 RCD: gezondheidszorg
- Artikel 24 VRK: gezondheid en gezondheidsdiensten

Normen en indicatoren

NORM 28: Waarborgen van toegang tot medisch onderzoek, gezondheidsbeoordeling en de preventie van gezondheidsproblemen in een vroeg stadium van de opvangprocedure.

Indicator 28.1: Niet-begeleide minderjarigen moeten onmiddellijk na aankomst in het opvangcentrum informatie ontvangen over het recht op gezondheidszorg, het doel en de betekenis van medische onderzoeken, gezondheidsbeoordelingen en vaccinatieprogramma's.

⁽²⁵⁾ Comité voor de rechten van het kind van de Verenigde Naties, Algemene opmerking nr. 6 (2005) over de behandeling van niet-begeleide minderjarigen en van hun gezin/familie gescheiden kinderen buiten hun land van herkomst, punten 46-49.

- **Aanvullende opmerkingen:** De informatie moet worden verstrekt volgens de normen die zijn vermeld in hoofdstuk 1. Informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen (zie norm 2).

Indicator 28.2: Mits het niet-begeleide kind hiervoor toestemming geeft, dient zo snel mogelijk na aankomst in het opvangcentrum een medisch onderzoek en een gezondheidsbeoordeling te worden uitgevoerd.

- **Aanvullende opmerkingen:** Het wordt aanbevolen om het medisch onderzoek en de gezondheidsbeoordeling uiterlijk binnen zeven dagen na aankomst uit te voeren.
- De gezondheidsbeoordeling omvat zowel een lichamelijke als een psychologische beoordeling.

Indicator 28.3: Als in de algemene verplichte gezondheidsprogramma's geen vaccinatieprogramma is opgenomen, dienen de noodzakelijke vaccinaties aan de niet-begeleide minderjarigen te worden verstrekt.

- **Aanvullende opmerkingen:** De noodzakelijke vaccinaties moeten ook worden verstrekt als het waarschijnlijk is dat de vaccinatiestatus van de kinderen werd onderbroken of wanneer deze niet aan nationale normen voldoet.

Indicator 28.4: Er wordt voldoende informatie en dienstverlening met betrekking tot seksuele en reproductieve gezondheid aan de niet-begeleide minderjarigen aangeboden, die passen bij hun leeftijd.

Indicator 28.5: Er worden voorbehoedsmiddelen ter beschikking gesteld van niet-begeleide minderjarigen.

Goede praktijken met betrekking tot de preventie van gezondheidsproblemen in een vroeg stadium van de opvangprocedure

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ gratis voorbehoedsmiddelen te verstrekken aan niet-begeleide minderjarigen.

NORM 29: Waarborgen van toegang tot noodzakelijke gezondheidszorg, op dezelfde manier als onderdanen, met inbegrip van preventieve, geestelijke, lichamelijke en psychosociale zorg.

Indicator 29.1: Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot elke vorm van noodzakelijke gezondheidszorg.

- **Aanvullende opmerkingen:** Bij het verstrekken van gezondheidszorg moet, voor zover mogelijk, rekening worden gehouden met het gender van de verzoeker (bijv. behandeling door vrouwelijk medisch personeel, op verzoek en voor zover beschikbaar).

Indicator 29.2: Gezondheidszorg wordt verstrekt door gekwalificeerd medisch personeel.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit omvat gezondheidszorg die binnen opvangfaciliteiten wordt verstrekt.

Indicator 29.3: Gezondheidszorg is beschikbaar binnen de opvangfaciliteiten of zijn op redelijke afstand te voet of met het openbaar vervoer bereikbaar, en indien nodig worden niet-begeleide minderjarigen door personeel of door de vertegenwoordiger begeleid.

- **Aanvullende opmerkingen:** Voor nadere toelichting over de betekenis van "redelijke afstand", zie hoofdstuk 9. Huisvesting, deelhoofdstuk 9.1. Locatie.
- Het bepalen of een kind moet worden begeleid, gebeurt in overleg met het kind en zijn of haar vertegenwoordiger. Indien kinderen krachtens nationale wetgeving het recht hebben te beslissen dat zij bepaalde procedures wensen te ondergaan zonder toestemming van de vertegenwoordiger, dan moet dit ook in acht worden genomen.

Indicator 29.4: Noodzakelijke gezondheidszorg, inclusief door een arts voorgeschreven geneesmiddelen, is gratis of wordt via de dagvergoeding vergoed.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit betekent dat zowel het vervoer naar noodzakelijke gezondheidszorg als geneesmiddelen gratis zijn (zie hoofdstuk 9. Huisvesting, deelhoofdstuk 9.1. Locatie, en hoofdstuk 8. Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen, deelhoofdstuk 8.3. Dagvergoeding).

Indicator 29.5: Er zijn voorzieningen getroffen voor de veilige opslag en toediening van door een arts voorgeschreven geneesmiddelen binnen de opvangfaciliteit.

Indicator 29.6: Er zijn passende voorzieningen getroffen om ervoor te zorgen dat niet-begeleide minderjarigen doeltreffend met het medisch personeel kunnen communiceren.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit betekent met name dat niet-begeleide minderjarigen zo nodig (gratis) over een gekwalificeerde tolk (gratis) kunnen beschikken, waar mogelijk met het gender dat het kind verkiest.

Indicator 29.7: Er zijn voorzieningen getroffen om toegang tot spoedeisende hulp te waarborgen.

- **Aanvullende opmerkingen:** Er moet te allen tijde een EHBO-kit beschikbaar zijn.

Indicator 29.8: Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot hun medisch dossier, onverminderd nationale wetgeving.

- **Aanvullende opmerkingen:** Met toestemming van de niet-begeleide minderjarigen kan een medische hulpverlener hun medisch dossier met een andere medische hulpverlener delen. Dit geldt ook voor situaties waarbij kinderen naar een andere faciliteit of in het kader van Dublin worden overgeplaatst.

Indicator 29.9: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere medische behoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** Hieronder valt bijvoorbeeld de toegang tot een kinderarts, gynaecoloog of prenatale zorg, of het waarborgen van de noodzakelijke voorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen met een handicap.

Goede praktijken met betrekking tot gezondheidszorg

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ alle personeelsleden op te leiden in EHBO.

NORM 30: Waarborgen van toegang tot geestelijke gezondheidszorg, rehabilitatiediensten en gekwalificeerde begeleiding voor niet-begeleide minderjarigen die psychologische problemen ondervinden en/of slachtoffer zijn geworden van misbruik, verwaarlozing, uitbuiting, foltering of wrede, onmenselijke of ontorende behandeling, of die werden geconfronteerd met gewapende conflicten, door operationele standaardprocedures voor geestelijke gezondheid en psychosociale ondersteuning te ontwikkelen en uit te voeren.

Indicator 30.1: Niet-begeleide minderjarigen die behoefte hebben aan geestelijke gezondheidszorg, rehabilitatiediensten en/of gekwalificeerde begeleiding, kunnen een beroep doen op deze diensten via een klinische psycholoog die in het opvangcentrum aanwezig is, of hebben toegang tot een klinisch psycholoog buiten het opvangcentrum.

- **Aanvullende opmerkingen:** Hieronder valt dienstverlening aan slachtoffers van elke vorm van misbruik, verwaarlozing, uitbuiting of aan kinderen die werden geconfronteerd met gewapende conflicten. Dit omvat ook diensten voor slachtoffers van mensenhandel en (gendergerelateerd) geweld, en voor slachtoffers van foltering of andere vormen van psychologisch en lichamelijk geweld. Verder moeten diensten worden verleend aan kinderen met psychologische problemen die het gevolg zijn van lange wachttijden en de onzekerheid van de asielprocedure. Deze behoefte kan voortvloeien uit gebeurtenissen in het thuisland, onderweg of in het gastland.

Indicator 30.2: Geestelijke gezondheidszorg, rehabilitatiediensten en /of gekwalificeerde begeleiding worden verstrekt door gekwalificeerd medisch personeel.

- **Aanvullende opmerkingen:** Het personeel wordt opgeleid in het werken met bijzondere behoeften van niet-begeleide minderjarigen.

Goede praktijken met betrekking tot geestelijke gezondheidszorg, rehabilitatie- en begeleidingsdiensten

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ rekening te houden met beschermende factoren, zoals sociale ondersteuning, contact met familie, beperkt aantal overplaatsingen tussen verschillende accommodaties, verblijven in kleinschalige huisvesting en vrijetijdsactiviteiten om psychische stoornissen te voorkomen.

7. Onderwijs — Voorbereidende lessen en beroepsopleiding

Inleidende opmerkingen

Zo snel mogelijk toegang krijgen tot onderwijs vormt een essentieel element tijdens de opvangfase om niet-begeleide minderjarigen te helpen hun leven in een nieuw land te hervatten. Voorbereidende lessen en beroepsopleiding scheppen kansen voor sociale interactie en routines die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van kinderen.

De belangrijkste uitdagingen met betrekking tot toegang tot onderwijs zijn onder meer: lange wachttijden, gescheiden onderwijs, taalbarrières, een gebrek aan een aangepast leerplan en opgeleid personeel, culturele verschillen, toegankelijkheidsproblemen vanwege afstand, een gebrek aan informatie over dergelijke kansen, een gebrek aan ondersteuning voor getraumatiseerde kinderen, een gebrek aan kansen voor toegang tot beroepsopleidingen voor tieners.

In uitzonderlijke situaties kan het voorkomen dat toegang tot en deelname aan het onderwijssysteem tijdelijk niet mogelijk is om specifieke lokale of nationale redenen. Soms wordt het enige beschikbare onderwijs verstrekt door vrijwilligers en andere belanghebbenden (leerkrachten, ngo's, beroepspersoneel) binnen de accommodatiefaciliteiten. Daarnaast kunnen zich situaties voordoen waarbij niet-begeleide minderjarigen wegens hun bijzondere behoeften niet kunnen deelnemen aan algemeen onderwijs (bijv. kinderen die analfabeet zijn) en moeten specifieke regelingen worden getroffen voor kinderen met bijzondere onderwijsbehoeften.

Het is mogelijk dat niet-begeleide minderjarigen vóór hun aankomst niet regelmatig naar school gingen. Zij hebben tijd en gekwalificeerde ondersteuning nodig om vertrouwd te raken aan een nieuwe omgeving. Zij zijn mogelijk ouder dan de leerplichtige leeftijd of kunnen in lagere jaren worden geplaatst dan hun leeftijdsgenoten wegens de hiaten in hun schoolopleiding. Niet-begeleide minderjarigen kunnen ook getraumatiseerd zijn na de ervaring hun land verplicht te hebben moeten verlaten. Er worden voorbereidende lessen ingericht om de toegang tot en de deelname aan het onderwijssysteem te bevorderen door kinderen vertrouwd te maken met het onderwijssysteem, de cultuur en de taal van hun gastland. Voorbereidende lessen moeten afgestemd zijn op het kennisniveau, eerder onderwijs en de bijzondere behoeften van kinderen. Deze voorbereidende lessen kunnen worden verstrekt door het opvangcentrum of door het bredere netwerk van betrokken actoren, zoals ngo's.

Moeilijkheden doen zich voor met betrekking tot het onderwijs van niet-begeleide minderjarigen die ouder zijn dan de leerplichtige leeftijd, met name wanneer zij het vaardigheidsniveau dat binnen het secundair onderwijs is vereist, nog niet hebben bereikt. Dergelijke moeilijkheden betreffen onder meer: een gebrek aan voldoende taalvaardigheden, het verplichten van niet-begeleide minderjarigen om lessen bij te wonen voor jongere leeftijdsgroepen, en de afwezigheid van programma's die toegang bieden tot beroepsopleidingen.

Beroepsopleiding en stageplaatsen kunnen een passende omgeving voor niet-begeleide minderjarigen vormen teneinde vaardigheden te ontwikkelen en toe te treden tot de arbeidsmarkt. Via beroepsopleiding kunnen niet-begeleide minderjarigen vertrouwd raken met de taal en cultuur van het gastland, en worden zij sterker om verantwoordelijkheid voor hun eigen leven te nemen. Om het integratieproces te versnellen, dient beroepsopleiding te worden afgestemd op het kennisniveau en de bijzondere behoeften van niet-begeleide minderjarigen, en te worden aangeboden samen met kinderen die onderdaan zijn. De belangrijkste belemmeringen houden verband met de algemene vereisten voor toegang tot beroepsopleiding (bijv. documenten die het bewijs leveren van onderwijs en/of beroepskwalificaties in het land van herkomst), en kennis van de lokale taal.

Dit hoofdstuk bestaat uit meerdere deelhoofdstukken waarin de volgende aspecten van scholing, onderwijs van niet-begeleide minderjarigen en beroepsopleiding zijn opgenomen:

- toegang tot het onderwijssysteem en andere onderwijsfaciliteiten;
- voorbereidende lessen;
- toegang tot beroepsopleiding.

Al deze deelhoofdstukken behandelen essentiële aspecten van het thema en vullen elkaar aan.

Verwijzingen naar wetgeving — Onderwijs

- Artikel 14 RCD: scholing van en onderwijs aan minderjarigen
- Artikel 16 RCD: beroepsopleiding

7.1 Toegang tot het onderwijssysteem en andere onderwijsfaciliteiten

Normen en indicatoren

NORM 31: Waarborgen van daadwerkelijke toegang tot het onderwijssysteem onder vergelijkbare omstandigheden als onderdanen en uiterlijk drie maanden nadat het verzoek om internationale bescherming werd ingediend.

Indicator 31.1: Alle niet-begeleide minderjarigen moeten toegang hebben tot het onderwijssysteem onder vergelijkbare omstandigheden als onderdanen.

- **Aanvullende opmerkingen:** De richtlijn opvangvoorzieningen bepaalt dat de lidstaten verzoekers die kind zijn, toegang verlenen tot het onderwijssysteem onder vergelijkbare omstandigheden als eigen onderdanen, zo lang een tegen hen gerichte verwijderingsmaatregel niet daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Eenmaal ingeschreven op een school, dienen niet-begeleide minderjarigen van dezelfde diensten gebruik te kunnen maken als kinderen die onderdaan zijn, met inachtneming van hun bijzondere behoeften.

Indicator 31.2: Alle niet-begeleide minderjarigen die meerderjarig zijn geworden, moeten het voortgezet onderwijs kunnen voortzetten.

- **Aanvullende opmerkingen:** Overeenkomstig artikel 14, lid 1, van de richtlijn opvangvoorzieningen kunnen "lidstaten geen personen uit het voortgezet onderwijs weren alleen omdat zij meerderjarig zijn geworden". Daarom moeten niet-begeleide minderjarigen die meerderjarig zijn geworden, de kans krijgen hun opleiding voort te zetten na de verplichte periode die in de nationale wetgeving van de lidstaat is voorzien.

Indicator 31.3: Onderwijs is beschikbaar op een redelijke afstand buiten de opvangfaciliteit of binnen de opvangfaciliteit, en indien nodig worden niet-begeleide minderjarigen door personeel of door de vertegenwoordiger begeleid.

- **Aanvullende opmerkingen:** Vervoerskosten worden via de dagvergoeding vergoed of er wordt georganiseerd vervoer aangeboden.

Indicator 31.4: Niet-begeleide minderjarigen die naar school of andere onderwijsfaciliteiten gaan, mogen deelnemen aan verplichte nationale schoolreizen.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit kan inhouden dat niet-begeleide minderjarigen mogen deelnemen aan activiteiten zonder dat een uitgaansverbod dit verhindert.

NORM 32: Waarborgen van toegang tot andere onderwijsfaciliteiten waar toegang tot het onderwijssysteem tijdelijk niet mogelijk is omwille van de specifieke omstandigheden in de EU+-landen of de specifieke situatie van niet-begeleide minderjarigen.

Indicator 32.1: Er gelden specifieke regelingen wanneer de onderwijsdiensten binnen de accommodatiefaciliteiten of op andere geschikte locaties worden verstrekt.

- **Aanvullende opmerkingen:** Er wordt toereikende en passende infrastructuur, een leerplan en gekwalificeerd personeel ter beschikking gesteld voor onderwijsactiviteiten.

Indicator 32.2: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere medische behoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** Van niet-begeleide minderjarigen die te maken hebben met sterk verminderde mobiliteit, mag niet worden verwacht dat zij te voet naar openbare scholen gaan. In dergelijke gevallen moeten alternatieve onderwijsfaciliteiten (bijv. thuisonderwijs, vervoer, en begeleiding) of toegang tot gespecialiseerde onderwijsstructuren worden aangeboden.

Goede praktijken met betrekking tot toegang tot het onderwijssysteem en andere onderwijsfaciliteiten

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ scholen, inclusief leerplannen en leerkrachten, voor te bereiden om niet-begeleide minderjarigen te ontvangen. Gelijke behandeling met onderdanen kan soms leiden tot situaties waarbij de bijzondere behoeften van niet-begeleide minderjarigen niet in acht worden genomen;
- ✓ mechanismen te ontwikkelen voor het monitoren van toegang tot onderwijs, gegevensverzameling en integratie in beleid en praktijk op nationaal niveau te waarborgen;
- ✓ niet-begeleide minderjarigen te spreiden over lokale scholen om segregatie tegen te gaan;
- ✓ het maatschappelijk middenveld, waaronder ngo's, te betrekken als aanbieders van informeel onderwijs, om interactie met lokale gemeenschappen en het inzicht in de lokale cultuur en gewoonten te bevorderen;
- ✓ de relevante autoriteiten bewust te maken van de verplichting om toegang tot onderwijs te bieden;
- ✓ het systeem voor kinderen met bijzondere behoeften af te stemmen op de situatie en bijzondere behoeften van niet-begeleide minderjarigen;
- ✓ specifieke richtsnoeren en opleiding over het identificeren van niet-begeleide minderjarigen met trauma's te verstrekken aan leerkrachten en onderwijspersoneel;
- ✓ ondersteuning te bieden die rekening houdt met het gelijktijdig voorkomen van meerdere kwetsbaarheden bij individuele kinderen;
- ✓ de mogelijkheid te bieden om onderwijsactiviteiten in de eigen taal te volgen;
- ✓ de deelname aan buitenschoolse activiteiten van niet-begeleide minderjarigen die naar school of andere onderwijsfaciliteiten gaan, te bevorderen;
- ✓ binnen het schoolsysteem begeleiding en psychologische ondersteuning door gespecialiseerd personeel te verlenen aan getraumatiseerde niet-begeleide minderjarigen.

7.2 Voorbereidende lessen

Normen en indicatoren

NORM 33: Waarborgen van toegang tot en deelname aan het onderwijssysteem.

Indicator 33.1: Alle niet-begeleide minderjarigen dienen toegang te hebben tot interne of externe voorbereidende lessen, waaronder taallessen waar nodig, om hun toegang tot en deelname aan het onderwijssysteem te bevorderen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Niet-begeleide minderjarigen hebben (soms permanente) ondersteuning nodig om vertrouwd te raken met het onderwijssysteem en om de vaardigheden en kennis te verwerven die nodig zijn om actief te kunnen deelnemen aan het reguliere onderwijs.*

Indicator 33.2: Er bestaan interne of externe regelingen, waaronder infrastructuur, een leerplan en gekwalificeerd personeel om te zorgen voor doeltreffende voorbereidende lessen die zijn afgestemd op de behoeften van de kinderen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Er moet bijzondere aandacht worden geschonken aan hulpmiddelen die nodig zijn om de voorbereidende lessen doeltreffend te kunnen inrichten.*

Goede praktijken inzake voorbereidende lessen

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ intensieve taallessen aan te bieden die zijn afgestemd op de behoeften, de mate van volwassenheid en de culturele achtergrond van niet-begeleide minderjarigen;
- ✓ richtsnoeren en criteria te verstrekken om vaardigheden en eerder onderwijs van niet-begeleide minderjarigen te beoordelen bij het inschrijven in een school;
- ✓ het bewustzijn van leerkrachten en opvoeders, intern en extern, over de bijzondere behoeften en achtergrond van niet-begeleide minderjarigen te vergroten.

7.3 Toegang tot beroepsopleiding

Normen en indicatoren

NORM 34: Waarborgen van toegang tot beroepsopleiding indien algemeen onderwijs niet wordt geacht in het belang van het kind te zijn.

Indicator 34.1: Niet-begeleide minderjarigen moeten toegang krijgen tot beroepsopleiding, ongeacht de erkenning van eerder onderwijs.

- *Aanvullende opmerkingen: De richtlijn opvangvoorzieningen bepaalt dat "lidstaten verzoekers toegang kunnen verlenen tot een beroepsopleiding ongeacht of zij toegang hebben tot de arbeidsmarkt". Deze mogelijkheid moet in acht worden genomen indien na overleg met het niet-begeleide kind en de vertegenwoordiger blijkt dat de interesses van het kind verschillen van eerder genoten onderwijs.*

Indicator 34.2: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere medische behoeften.

- *Aanvullende opmerkingen: Van niet-begeleide minderjarigen die te maken hebben met sterk verminderde mobiliteit, mag bijvoorbeeld niet worden verwacht dat zij te voet naar de beroepsopleiding gaan. In dergelijke gevallen moeten alternatieve faciliteiten voor beroepsopleiding worden aangeboden.*

Goede praktijken met betrekking tot beroepsopleiding

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ flexibele beroepsopleidingen aan te bieden die taallessen en culture oriëntatie omvatten, en zijn afgesteld op de bijzondere behoeften van niet-begeleide minderjarigen;
- ✓ begeleidingsprogramma's aan te bieden met studenten/werknemers uit verschillende domeinen, die de niet-begeleide minderjarigen helpen om specifieke vaardigheden te verwerven;
- ✓ stages aan te bieden in verschillende domeinen die niet-begeleide minderjarigen helpen beslissen wat ze willen worden;
- ✓ gespecialiseerde ngo's te betrekken.

8. Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen

Inleidende opmerkingen

Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en dagvergoedingen vormen een essentieel onderdeel van de materiële opvangvoorzieningen.

De normen die in dit hoofdstuk zijn opgenomen, moeten in acht worden genomen, ongeacht of de niet-begeleide minderjarigen voedsel, kleding en andere non-foodproducten ontvangen in natura of in de vorm van een uitkering of tegoedbon. Dit betekent dat wanneer EU+-landen ervoor kiezen niet-begeleide minderjarigen een uitkering geven voor de kosten van voedsel, kleding en andere non-foodproducten, die uitkering de niet-begeleide minderjarigen moet toelaten voedsel, kleding en andere non-foodproducten aan te schaffen die aan de in dit hoofdstuk vermelde normen voldoen. Dit geldt onverminderd situaties waarbij niet-begeleide minderjarigen al over voldoende kleding of andere non-foodproducten beschikken overeenkomstig de in dit hoofdstuk vermelde normen en dus geen aanvullende artikelen hoeven te ontvangen.

De term “voedsel” als bedoeld in dit hoofdstuk omvat naast voedsel ook niet-alcoholische dranken. Onder “kleding” als bedoeld in dit hoofdstuk wordt zowel kleding als schoenen verstaan. De term “non-foodproducten” verwijst naar essentiële huishoudproducten die geen voedsel zijn, onder meer producten voor persoonlijke hygiëne, schoonmaakproducten en wasmiddelen, beddengoed en handdoeken. Onder “non-foodproducten” vallen ook schoolbenodigdheden.

De verstrekking van non-foodproducten dient steeds te gebeuren met inachtneming van de persoonlijke situatie van niet-begeleide minderjarigen. Meer in het bijzonder moet bij het bepalen van de samenstelling en hoeveelheden van non-foodproducten rekening worden gehouden met de persoonlijke behoeften van het desbetreffende kind.

In de richtlijn opvangvoorzieningen wordt niet expliciet ingegaan op de bijzonderheden en het doel van de dagvergoeding. Toch is het concept essentieel om te voorzien in de behoeften van niet-begeleide minderjarigen. De dagvergoeding dekt andere in de richtlijn behandelde essentiële behoeften dan voedsel en kleding (die worden gedekt via een financiële uitkering, als er niet in natura of in de vorm van tegoedbonnen in wordt voorzien).

In dit document wordt een “dagvergoeding” geacht drie verschillende doelen te dienen, namelijk:

- niet-begeleide minderjarigen in staat stellen een minimumstandaard van lichamelijk levensonderhoud te bereiken, wat verder gaat dan voorzien in de basisbehoeften huisvesting, voedsel en kleding;
- een minimumstandaard waarborgen voor deelname van niet-begeleide minderjarigen aan het sociaal-culturele leven van het EU+-land waar ze verblijven; en
- niet-begeleide minderjarigen een zekere mate van autonomie geven.

Voor de toepassing van deze handleiding wordt onder “dagvergoeding” minimaal het volgende verstaan: een uitkering in geld voor een niet nader omschreven doel, waarover niet-begeleide minderjarigen dus vrij kunnen beschikken (“zakgeld”). Wanneer in de behoefte van specifieke non-foodproducten of andere complementaire behoeften niet in natura of in de vorm van tegoedbonnen wordt voorzien, kunnen ook de kosten daarvan bij de berekening van de dagvergoeding voor niet-begeleide minderjarigen worden meegenomen.

Het verstrekken van uitkeringen (“zakgeld”) is gebaseerd op de overweging dat een menswaardige levensstandaard alleen kan worden bereikt wanneer niet-begeleide minderjarigen over een bepaalde mate van financiële autonomie beschikken. Met andere woorden: ten minste een deel van de uitkering heeft geen specifieke bestemming maar kan vrij, naar eigen behoeften en voorkeuren, worden besteed. De leeftijd en maturiteit van het niet-begeleide kind kunnen echter bepalen in welke mate het kind toezicht en hulp nodig heeft om de uitkeringen te beheren (zie hoofdstuk 4. Dagelijkse zorg).

Vanwege de verschillen in levensstandaard en kosten van levensonderhoud tussen de EU+-landen, geven de normen over dagvergoedingen niet aan hoe hoog de dagvergoeding voor niet-begeleide minderjarigen precies moet zijn. Ongeacht de methode die voor het berekenen van de dagvergoeding wordt gebruikt, dienen echter steeds de drie bovenvermelde doelstellingen in acht te worden genomen.

Verwijzingen naar wetgeving — Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen

- Artikel 2, onder g), RCD: definitie van materiële opvangvoorzieningen
- Artikel 18 RCD: nadere bepalingen betreffende de materiële opvangvoorzieningen

Normen en indicatoren

8.1 Voedsel

NORM 35: Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot voldoende en geschikt voedsel.

Indicator 35.1: Voedselveiligheidsnormen worden in acht genomen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Overeenkomstig het systeem van gevarenanalyse en kritisch controlepunt (Hazard Analysis and Critical Control Point, HACCP) ⁽²⁶⁾ voor voedselveiligheid, door de Voedsel- en Landbouworganisatie (Food and Agricultural Organisation, FAO) ontwikkeld, moet bij de reiniging van huisvesting, en in het bijzonder keukenruimten, niet zozeer een correctieve als wel een preventieve aanpak worden gevolgd. Volgens deze norm moeten keukenruimten steeds schoon zijn, omdat een vuile keuken een gevaar kan vormen voor de algemene gezondheid van de bewoners in de huisvesting.*
- *Voedselveiligheidsnormen met betrekking tot reinigingsinfrastructuur en algemene normen voor de reiniging van keukenruimten moeten in acht worden genomen, ook als niet-begeleide minderjarigen voor zichzelf koken.*

Indicator 35.2: Er worden ten minste vijf maaltijden per dag opgediend waaronder ten minste één warme maaltijd (gekookt en warm opgediend).

- **Aanvullende opmerkingen:** *Onder een maaltijd wordt zowel een gekookt, koud of warm gerecht verstaan als een kleinere snack of fruit. De maaltijden worden niet noodzakelijk op vijf verschillende momenten tijdens de dag aangeboden.*

Indicator 35.3: Er wordt rekening gehouden met het dagelijkse schema van niet-begeleide minderjarigen bij het opdienen van de maaltijden.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Dit kan betekenen dat niet-begeleide minderjarigen de mogelijkheid hebben om afzonderlijk gekookte of opgewarmde maaltijden te krijgen wanneer zij bijvoorbeeld naar school gaan, werken en/of deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten en daardoor niet bij de reguliere maaltijdmomenten aanwezig kunnen zijn.*

Indicator 35.4: De maaltijden zijn evenwichtig en gevarieerd.

- **Aanvullende opmerkingen:** *De samenstelling van de maaltijden varieert. Maaltijden kunnen bijvoorbeeld granen, brood en rijst, groenten en fruit, melk, zuivelproducten, vlees, eieren of vis bevatten.*

Indicator 35.5: Niet-begeleide minderjarigen worden geïnformeerd over de samenstelling van de maaltijden.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Deze informatie kan in algemene vorm worden verstrekt (bijv. via etiketten) of op verzoek.*

Indicator 35.6: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere voedingsbehoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Er moet bijvoorbeeld rekening worden gehouden met de specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met een bepaalde ziekte of een voedselallergie.*

Indicator 35.7: Er wordt rekening gehouden met de eetvoorkeuren en voedingsvoorschriften van specifieke groepen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *“Specifieke groepen” verwijst zowel naar niet-begeleide minderjarigen met een specifieke religieuze en/of culturele achtergrond als naar kinderen die vegetariër/veganist zijn.*

⁽²⁶⁾ Food and Agricultural Organisation, Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) System, 1997.

- *EU+-landen die ervoor kiezen niet-begeleide minderjarigen een uitkering of voedselbonnen voor de kosten van voedsel te verstrekken, moeten ervoor zorgen dat niet-begeleide minderjarigen met eetvoorkeuren en voedingsvoorschriften bijkomende uitkeringen of voedselbonnen ontvangen om in de bijzondere behoefte van het kind te voorzien.*

Goede praktijken met betrekking tot de verstrekking van voedsel

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ niet-begeleide minderjarigen waar mogelijk en passend zelf te laten koken, mits de kinderen oud genoeg zijn, de kennis hebben om voor zichzelf te koken en het hun autonomie bevordert en het gevoel van normaliteit/zich thuis voelen vergroot;
- ✓ niet-begeleide minderjarigen te raadplegen over de samenstelling van het menu en de bereiding van het voedsel.

NORM 36: Niet-begeleide minderjarigen hebben 24 uur per dag en 7 dagen per week toegang tot drinkwater.

Indicator 36.1: Ieder kind heeft toegang tot ten minste 2,5 liter water per dag, waarbij rekening wordt gehouden met persoonlijke fysiologie en klimaat.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Meer bijzonderheden over de minimumhoeveelheid drinkwater per dag kunnen worden gevonden in de normen die in het kader van het Sphere Project zijn ontwikkeld ⁽²⁷⁾.*

Alternatieve indicatoren voor toegang tot drinkwater:

Indicator 36.2 a): de infrastructuur van de huisvesting is geschikt voor drinkwater; **OF**

Indicator 36.2 b): Bij afwezigheid van geschikte drinkwaterinfrastructuur wordt drinkwater gedistribueerd.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Niet-begeleide minderjarigen moet worden geïnformeerd over de veiligheid van kraanwater als drinkbaar water, voor zover van toepassing.*

Goede praktijken met betrekking tot de verstrekking van dranken

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ warme dranken aan te bieden naast het drinkwater.

8.2 Kleding en andere non-foodproducten

NORM 37: Niet-begeleide minderjarigen beschikken over voldoende kleding.

Indicator 37.1: Niet-begeleide minderjarigen worden zo spoedig mogelijk van kleding voorzien.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Binnen enkele uren nadat huisvesting is toegewezen, moeten niet-begeleide minderjarigen beschikken over ten minste elementaire (voorlopige) kleding die hen in staat stelt zich vrij te bewegen in alle voor hen toegankelijke ruimten (zowel binnen als buiten).*

Indicator 37.2: Niet-begeleide minderjarigen hebben voldoende ondergoed om een week niet te hoeven wassen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Hieronder wordt een minimum van acht stellen ondergoed begrepen.*

Indicator 37.3: Niet-begeleide minderjarigen hebben ten minste een minimum aantal kledingstukken.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Het volgende wordt als het minimum beschouwd: vijf stuks onderkleding voor het bovenlichaam (zoals T-shirt, overhemd, blouse), drie stuks kleding voor het onderlichaam (broeken, rokken, shorts), drie kledingstukken zoals een hoodie, sweater of jacket, en twee stellen nachtgoed.*

Indicator 37.4: Niet-begeleide minderjarigen hebben ten minste twee paar schoenen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Dit kan één paar schoenen voor binnens- en één paar voor buitenshuis omvatten.*

⁽²⁷⁾ Zie World Health Organization, *How much water is needed in emergencies?* 2013.

Indicator 37.5: Indien een kledingstuk niet langer bruikbaar is wegens slijtage, dan bestaat er een standaardprocedure om een ander stuk in ruil te ontvangen.

Indicator 37.6: Niet-begeleide minderjarigen met baby's of kleine kinderen beschikken over voldoende kleding voor hun kinderen om één week niet te hoeven wassen.

Goede praktijken met betrekking tot de verstrekking van voldoende kleding

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ te voorkomen dat alle niet-begeleide minderjarigen een "uniforme uitstraling" hebben (wanneer kleding in natura wordt verstrekt), om stigmatisering te voorkomen;
- ✓ een opslagplaats voor gedoneerde kleding in te richten en contacten te leggen met (humanitaire) ngo's, ten behoeve van het verzamelen en distribueren van gebruikte kleding;
- ✓ niet-begeleide minderjarigen de mogelijkheid te bieden voor zichzelf kleding te kopen en zo iets over economische aspecten bij te leren.

NORM 38: Niet-begeleide minderjarigen beschikken over geschikte kleding.

Indicator 38.1: De kleding past de niet-begeleide minderjarigen behoorlijk, wat de maat betreft.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit betekent dat er een standaardprocedure bestaat om nieuwe kleding te ontvangen wanneer de niet-begeleide minderjarigen oude kleding zijn ontgroeid.

Indicator 38.2: De kleding is in behoorlijk goede staat en in overeenstemming met de gangbare normen van de gastsamenleving en de achtergrond van de kinderen.

- **Aanvullende opmerkingen:** Kleding (uitgezonderd ondergoed) hoeft niet nieuw te zijn, maar moet wel in goede staat zijn.

Indicator 38.3: Er is geschikte seizoenskleding beschikbaar.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit betekent bijvoorbeeld dat niet-begeleide minderjarigen voor zover nodig een winterjas/-jack, handschoenen, een warme muts, een warme sjaal, en winterschoenen ter beschikking moeten hebben.

Indicator 38.4: Er wordt voldoende kleding verstrekt om deel te nemen aan schoolreizen en buitenschoolse activiteiten.

Goede praktijken met betrekking tot de verstrekking van geschikte kleding

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ meisjes als onderdeel van de aan hen verstrekte kleding ten minste één extra sluier te geven als ze daarom vragen.

NORM 39: Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot voldoende en geschikte producten voor persoonlijke hygiëne.

Indicator 39.1: Op een lijst is aangegeven op welk type en welke hoeveelheid producten voor persoonlijke hygiëne kinderen van een bepaalde leeftijd en gender recht hebben.

- **Aanvullende opmerkingen:** Deze lijst wordt duidelijk gecommuniceerd aan de niet-begeleide minderjarigen.

Indicator 39.2: De kinderen beschikken over de noodzakelijke producten voor persoonlijke hygiëne, die ofwel regelmatig in natura en per persoon worden uitgereikt, of waarvoor een dagvergoeding wordt gegeven.

- **Aanvullende opmerkingen:** Ten behoeve van persoonlijke verzorging, hygiëne en de preventie van besmettelijke ziekten, dienen de kinderen over elementaire verzorgingsproducten te beschikken. Deze omvatten onder meer: een tandenborstel, tandpasta, toiletpapier, zeep, shampoo, scheermes en scheerzeep, en maandverband. Voor kinderen met baby's dienen luiers en andere babyverzorgingsproducten te worden aangeboden.

NORM 40: Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot andere essentiële non-foodproducten

Indicator 40.1: Er zijn voldoende beddengoed en handdoeken beschikbaar.

- **Aanvullende opmerkingen:** Wanneer niet-begeleide minderjarigen zelf hun beddengoed moeten wassen, worden er ten minste twee sets beddengoed verstrekt.

Indicator 40.2: Wanneer niet-begeleide minderjarigen zelf hun kleding moeten wassen, is er waspoeder beschikbaar.

Indicator 40.3: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere opvangbehoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** Niet-begeleide minderjarigen die een lichamelijke handicap hebben of herstellende zijn van een verwonding of medische ingreep krijgen krukken, een rolstoel of andere medische hulpmiddelen als deze elders niet kunnen worden verkregen (van andere instanties zoals het openbare gezondheidsstelsel). Niet-begeleide minderjarigen die behoefte hebben aan oogcorrectie moeten toegang hebben tot een bril of contactlenzen. Niet-begeleide minderjarigen met baby's kunnen beschikken over een praktische kinderwagen. Kleine kinderen kunnen beschikken over speelgoed dat in goede staat is en past bij de leeftijd van het kind.

Goede praktijken met betrekking tot de verstrekking van toegang tot andere essentiële non-foodproducten

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ oudere kinderen toegang te geven tot een strijkset en een haardroger, voor zover nodig.

NORM 41: Aan niet-begeleide minderjarigen die op een school of een andere onderwijsfaciliteit zijn ingeschreven, worden geschikte kleding en schoolbenodigdheden verstrekt, zodat ze ten volle kunnen deelnemen aan alle educatieve activiteiten.

Indicator 41.1: Aan niet-begeleide minderjarigen die naar school of andere onderwijsfaciliteiten gaan, wordt geschikte kleding voor schoolactiviteiten verstrekt.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit kan een schooluniform zijn, voor zover verplicht, maar ook sportkleding en sportschoenen.

Indicator 41.2: Aan niet-begeleide minderjarigen die naar school of andere onderwijsfaciliteiten gaan, worden gratis een schooltas (rugzak of andere tas) en alle door de school vereiste schoolbenodigdheden verstrekt.

- **Aanvullende opmerkingen:** Naast handboeken en andere artikelen die in het reguliere leerplan zijn vereist, kunnen schoolbenodigdheden ook verwijzen naar artikelen die noodzakelijk zijn voor een beroepsopleiding.

Indicator 41.3: Er wordt voldoende kleding verstrekt om deel te nemen aan schoolreizen en buitenschoolse activiteiten.

8.3 Dagvergoeding

NORM 42: Er wordt een toereikende dagvergoeding verstrekt.

Indicator 42.1: Er bestaat een duidelijke definitie van de betekenis van "dagvergoeding".

Indicator 42.2: De methode voor het berekenen van de dagvergoeding is duidelijk vastgesteld.

- **Aanvullende opmerkingen:** Dit betekent dat duidelijk is omschreven welke elementen bij het bepalen van het bedrag van de dagvergoeding in aanmerking worden genomen en welke factoren een rol spelen bij het beoordelen van het bedrag voor elk element.

Indicator 42.3: De dagvergoeding is vrij beschikbaar ("zakgeld").

- **Aanvullende opmerkingen:** Een dagvergoeding die "vrij beschikbaar" is, kan nooit in natura worden verstrekt. Het feitelijke bedrag is afhankelijk van de nationale context. Hierbij moet rekening worden gehouden met

complementaire behoeften bovenop de basisbehoeften, zoals producten of diensten naar individuele keuze (bijv. culturele activiteiten, snoep, spelletjes, uitgaan).

- *De wijze waarop het geld aan de niet-begeleide minderjarigen wordt verstrekt, wordt per geval beoordeeld, met inachtneming van hun behoefte aan toezicht en hulp bij het spenderen of sparen van zakgeld (zie hoofdstuk 4. Dagelijkse zorg).*

Indicator 42.4: In het bedrag van de dagvergoeding zitten ook ten minste de volgende uitgaven vervat, tenzij deze in nature worden verstrekt: communicatie en informatieverstrekking, schoolartikelen, persoonlijke hygiëne en lichaamsverzorging, vrijetijdsactiviteiten en vervoerskosten die het gevolg zijn van bezoeken in het kader van gezondheidszorg of het verkrijgen van geneesmiddelen, de asielprocedure en rechtsbijstand, en onderwijs voor kinderen die op een school of een andere onderwijsfaciliteit zijn ingeschreven.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Wat de verstrekking in natura van schoolbenodigdheden en producten voor persoonlijke hygiëne en lichaamsverzorging betreft, zie de normen 39 en 41 evenals hoofdstuk 6. Gezondheidszorg, norm 29).*

Indicator 42.5: De dagvergoeding wordt regelmatig verstrekt, en niet minder dan een keer per maand.

- **Aanvullende opmerkingen:** *De frequentie van de verstrekking moet afhankelijk worden gesteld van het doel van de vergoeding (voor zover omschreven), het bedrag en de wijze van verstrekking. Transparantie moet steeds worden gewaarborgd.*

Goede praktijken met betrekking tot de verstrekking van de dagvergoeding

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ rekening te houden met de individuele situatie van niet-begeleide minderjarigen (bijv. leeftijd en gezinssamenstelling) bij het berekenen van het bedrag van de dagvergoeding;
- ✓ de dagvergoeding te verstrekken vóór aanvang van de periode waarop de vergoeding betrekking heeft;
- ✓ dagvergoedingen te verstrekken van hetzelfde bedrag als de vergoedingen die worden verstrekt aan kinderen in reguliere diensten;
- ✓ dagvergoedingen op een bankkaart ter beschikking te stellen om grote sommen contant geld te vermijden.

9. Huisvesting

Inleidende opmerkingen

Dit hoofdstuk bestaat uit meerdere deelhoofdstukken waarin de volgende aspecten van huisvesting zijn opgenomen:

- locatie;
- infrastructuur van huisvestingsvoorzieningen;
- beveiliging van huisvestingsvoorzieningen;
- gemeenschappelijke ruimten;
- hygiëne;
- onderhoud;
- communicatieapparatuur en -diensten.

Al deze deelhoofdstukken behandelen essentiële aspecten van huisvestingsvoorzieningen en vullen elkaar aan.

Zolang rekening wordt gehouden met de bijzondere opvangbehoeften van niet-begeleide minderjarigen, staat het EU+-landen vrij te kiezen uit de verschillende typen huisvesting die aan niet-begeleide minderjarigen worden aangeboden. De verschillende voorzieningen variëren van opvangcentra tot alternatieve voorzieningen, zoals pleegzorg, particuliere woningen, flats, of andere gebouwen die zijn aangepast voor de huisvesting van kinderen ⁽²⁸⁾.

Tegelijkertijd zijn de praktijken van EU+-landen met betrekking tot het gebruik van verschillende soorten huisvesting afhankelijk van de fase van de asielpprocedure. Zo zijn er transitcentra, opvangcentra voor eerste/initiële opvang, of speciale voorzieningen voor verzoekers die zich in de Dublin-procedure bevinden. Bijgevolg kan de functionaliteit van een gebouw verschillen naargelang de tijd die verzoekers in dat gebouw moeten verblijven. Vandaar dat de toepasbaarheid van bepaalde in dit hoofdstuk opgenomen normen en indicatoren kan afhangen van het soort huisvesting en het doel van die huisvesting (bijv. langetermijn- versus kortetermijnverblijf voor niet-begeleide minderjarigen). Wanneer een norm alleen geldt voor een specifiek soort huisvesting, wordt dit aangegeven.

Verwijzingen naar wetgeving — Huisvesting
<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 17 RCD: algemene bepalingen betreffende de materiële opvang en gezondheidszorg • Artikel 18, lid 1, RCD: nadere bepalingen betreffende de materiële opvangvoorzieningen

9.1 Locatie

Inleidende opmerkingen

De normen en indicatoren die in dit hoofdstuk zijn opgenomen, hebben betrekking op de locatie van gebouwen in relatie tot hun omgeving. De locatie van de huisvesting heeft een grote invloed op andere aspecten van het opvangsysteem, zoals de toegankelijkheid van relevante diensten (bijv. onderwijsdiensten, gezondheidsdiensten, rechtsbijstand, of diensten in verband met de verschillende stadia van de asielpprocedure), en heeft een nog grotere invloed op mogelijkheden en vooruitzichten met betrekking tot integratie. Vandaar dat de in dit hoofdstuk opgenomen normen en indicatoren nauw samenhangen met die van de volgende hoofdstukken. Dit betekent dat bij de keuze van de locatie voor het opzetten van de huisvesting terdege rekening moet worden gehouden met de andere aspecten van opvangvoorzieningen die in de andere hoofdstukken van dit document worden behandeld.

Tegelijkertijd is de omschrijving van enkele van de in dit hoofdstuk gebruikte indicatoren (bijv. gebaseerd op de beoordeling van de mate van volwassenheid: wat is een “redelijke loopafstand”, een “passende reistijd” of “regelmatigheid van georganiseerd vervoer”) afhankelijk van het soort dienst waarvan de toegang moet worden gegarandeerd, en de frequentie waarin de toegang moet worden gegarandeerd. Wanneer niet-begeleide minderjarigen bijvoorbeeld toegang moeten hebben tot een school, dan moeten zij dagelijks naar school kunnen en moet de reistijd naar school kort zijn. Daarentegen kan voor verzoekers die op een persoonlijk gesprek moeten verschijnen, een langere reistijd worden gehanteerd, zeker wanneer de verantwoordelijke autoriteit voor vervoer zorgt.

⁽²⁸⁾ Zie [European Network of Guardianship Institutions \(ENGI\)](#), [Alternative Family Care \(ALFACA\)](#).

Over het algemeen wordt ervan uitgegaan dat huisvestingsvoorzieningen gevestigd moeten zijn in een woongebied.

Normen en indicatoren

NORM 43: Waarborgen van daadwerkelijke geografische toegang tot relevante diensten, zoals overheidsdiensten, onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke en juridische bijstand, een winkel voor dagelijkse benodigdheden, een wasserij, en vrijetijdsactiviteiten.

Indicator 43.1: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere medische behoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** Van niet-begeleide minderjarigen die te maken hebben met sterk verminderde mobiliteit, mag bijvoorbeeld niet worden verwacht dat zij te voet naar relevante diensten gaan. Er moet ook rekening worden gehouden met de leeftijd en maturiteit van de niet-begeleide minderjarigen. In dergelijke gevallen moeten alternatieve regelingen worden getroffen.

Alternatieve indicatoren om geografische toegankelijkheid te waarborgen:

Indicator 43.1 a): De relevante diensten worden binnen de huisvesting aangeboden; **OF**

Indicator 43.1 b): De faciliteit ligt op redelijke loopafstand van relevante diensten en de beschikbare infrastructuur is veilig voor voetgangers; **OF**

- **Aanvullende opmerkingen:** Deze indicator dient te worden ontwikkeld in verhouding tot een specifieke maximumafstand, met inachtneming van de nationale context en de omgeving (is er een voetpad, is het gebied erg heuvelachtig, enz.). Voor overheidsdiensten in het algemeen zou bijvoorbeeld een afstand van maximaal drie kilometer kunnen worden aangehouden en voor gezondheidszorg en school een afstand van twee kilometer.

Indicator 43.1 c): De relevante diensten zijn bereikbaar via het openbaar vervoer en de reistijd is acceptabel.

- **Aanvullende opmerkingen:** Bij de beoordeling van de redelijkheid van de reistijd wordt gekeken naar het soort dienst waartoe niet-begeleide minderjarigen toegang moeten hebben, en de frequentie waarmee van de betreffende dienst gebruik moet worden gemaakt (bijv. de reistijd naar school met het openbaar vervoer voor niet-begeleide minderjarigen, de benodigde reistijd om op een persoonlijk gesprek te verschijnen). Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met de frequentie van het openbaar vervoer zelf en de mogelijkheid voor niet-begeleide minderjarigen om daadwerkelijk gebruik te maken van de dienst en veilig terug te reizen. Bereikbaarheid via het openbaar vervoer betekent dat de vervoerskosten worden vergoed of dat vervoer gratis is wanneer het gebruik ervan nodig is, ten minste voor de volgende diensten: gezondheidszorg en het verkrijgen van geneesmiddelen, de asielpprocedure en rechtsbijstand, en onderwijs voor niet-begeleide minderjarigen die zijn ingeschreven in school of een beroepsopleiding volgen;

OF

Indicator 43.1 d): De relevante diensten zijn bereikbaar via georganiseerd vervoer dat door de EU+-landen wordt verstrekt.

- **Aanvullende opmerkingen:** De beschikbaarheid van vervoer moet worden toegelicht door de frequentie van het door de EU+-landen verstrekte vervoer te specificeren.

Goede praktijken met betrekking tot het bepalen van de locatie voor huisvesting. Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

de locatie voor huisvesting te bepalen met het oog op het huisvesten van niet-begeleide minderjarigen op langere termijn teneinde interactie tussen hen en de lokale bevolking mogelijk te maken, isolement te voorkomen en langtermijnintegratie te bevorderen;

- ✓ de reistijd (voor een enkele reis) met het openbaar vervoer te beperken tot maximaal 45 minuten voor school of beroepsopleiding;
- ✓ de lokale bevolking bij de keuze van de locatie van een huisvestingsvoorziening te betrekken.

9.2 Infrastructuur

Inleidende opmerkingen

Voor de in dit hoofdstuk vermelde normen en indicatoren gelden de volgende definities:

- “(Slaap)kamer”: een afzonderlijke kamer bestaande uit vier muren en een deur die kan worden afgesloten, een raam dat kan worden geopend en een plafond. Voor opvangcentra of andere gedeelde huisvesting moet “slaapkamer” steeds worden gelezen als een afsluitbare kamer waartoe het personeel toegang heeft.
- “Gezinsleden” moet worden gedefinieerd overeenkomstig artikel 2, onder c), van de richtlijn opvangvoorzieningen.

Normen en indicatoren

NORM 44: Slaapkamers in voorzieningen voor collectieve huisvesting bieden voldoende ruimte.

Indicator 44.1: Ieder niet-begeleide minderjarige beschikt over minimaal 4 m² slaapruiimte.

- **Aanvullende opmerkingen:** Deze indicator kan nader worden gespecificeerd indien de kamer wordt gedeeld door niet-begeleide minderjarigen die geen verwanten of familieleden zijn. Ook kan rekening worden gehouden met de leeftijd, bijvoorbeeld bij de huisvesting van een minderjarige moeder en haar kleine kinderen. Wanneer in de nationale wetgeving een minimumwoonruimte per persoon is vastgelegd, kan daar eventueel naar worden verwezen.

Indicator 44.2: Voor de minimumruimte van 4 m² per persoon, wordt een hoogte van de kamer van minimaal 2,10 m gewaarborgd.

Indicator 44.3: De slaapkamer biedt voldoende ruimte voor een bed en een kast.

NORM 45: In voorzieningen voor collectieve huisvesting wordt respect voor de privacy en veiligheid van kinderen gewaarborgd.

Indicator 45.1: Er worden maximaal vier kinderen op een slaapkamer ondergebracht.

Indicator 45.2: Alleenstaande mannelijke en vrouwelijke niet-begeleide minderjarigen hebben gescheiden slaapkamers die niet toegankelijk zijn voor kinderen van het andere geslacht.

Indicator 45.3: Beperking van de toegang moet worden gewaarborgd via van volwassenen gescheiden faciliteiten.

- **Aanvullende opmerkingen:** Volwassenen kunnen tijdens de bezoeken eenheden bezoeken waarin niet-begeleide minderjarigen zijn ondergebracht indien het personeel en het desbetreffende niet-begeleide kind voorafgaand hebben ingestemd met het bezoek.

Indicator 45.4: Niet-begeleide minderjarigen kunnen indien nodig beschikken over een ruimte die privacy biedt (binnen of buiten het gebouw) voor bijeenkomsten met de vertegenwoordiger, een juridisch adviseur, een maatschappelijk werker of andere relevante actoren.

Goede praktijken met betrekking tot de privacy van niet-begeleide minderjarigen

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ een minimale doorgang van ten minste 90 cm te voorzien tussen de bedden om privacy mogelijk te maken;
- ✓ kinderen een persoonlijke sleutel van hun slaapkamer te bezorgen. Onverminderd de veiligheidsoverwegingen van de opvangfaciliteit, verhoogt dit de veiligheid voor kinderen die een hoger risico lopen op gendergerelateerd geweld.

NORM 46: De huisvesting is voldoende gemeubileerd.

Indicator 46.1: Elke slaapkamer is ten minste voorzien van de volgende meubelen:

46.1.1: één eenpersoonsbed; **EN**

46.1.2: een bureau en één stoel per persoon, hetzij in de slaapkamer, hetzij in de gemeenschappelijke ruimten; **EN**

46.1.3: één afsluitbare kast per kind, groot genoeg voor het opbergen van de persoonlijke bezittingen (zoals kleding, geld of documenten).

Indicator 46.2: In gedeelde slaapkamers is de kast voorzien van een slot.

Indicator 46.3: De woon-/gemeenschappelijke ruimten zijn huiselijk en kindvriendelijk ingericht en beschikken over voldoende tafels, stoelen, sofa's en leunstoelen. Er dient een gemeenschappelijke woonruimte te zijn.

Indicator 46.4: In voorzieningen waar niet-begeleide minderjarigen zelf koken, zijn in de keuken de volgende artikelen beschikbaar:

46.4.1: voldoende koelkastruimte per persoon; **EN**

46.4.2: voldoende kastruimte per persoon; **EN**

46.4.3: een fornuis dat voor iedere persoon voor een minimumperiode toegankelijk is; **EN**

46.4.4: een minimumaantal borden, kopjes, kookgerei en bestek per persoon.

- **Aanvullende opmerkingen:** De koelkastruimte kan nader worden gespecificeerd door aan te geven hoeveel liter of planken per persoon beschikbaar zijn.

Indicator 46.5: In voorzieningen waar cateringdiensten worden aangeboden, hebben niet-begeleide minderjarigen toegang tot opleiding onder toezicht voor het bereiden van maaltijden, en zijn in de keuken de volgende artikelen voorzien en beschikbaar:

46.5.1: er is voldoende koelkast-, oven-/fornuis- en kastcapaciteit beschikbaar; **EN**

46.5.2: er zijn voldoende borden, kopjes, kookgerei en bestek voorzien en beschikbaar.

NORM 47: De huisvesting beschikt over een toereikende, adequate en werkende sanitaire infrastructuur.

Indicator 47.1: Alle kinderen moeten veilige en daadwerkelijke toegang hebben tot een douche/bad, een wastafel met warm en koud water en een afsluitbaar, werkend toilet dat door personeel van buitenaf kan worden geopend.

Indicator 47.2: Per acht kinderen is er ten minste één werkend en afsluitbaar toilet dat 24 uur per dag en 7 dagen per week toegankelijk is.

Indicator 47.3: Per acht kinderen is er ten minste één werkend(e) douche (of bad) met warm en koud water aanwezig.

- **Aanvullende opmerkingen:** Wanneer de douches gedurende de dag langer toegankelijk zijn, kan de verhouding kind/douche worden aangepast.

Indicator 47.4: Per tien kinderen is er ten minste één werkende wastafel met warm en koud water aanwezig die 24 uur per dag en 7 dagen per week toegankelijk is.

Indicator 47.5: Wanneer de badruimte meer dan één douche bevat, zijn de verschillende douches visueel van elkaar gescheiden.

Indicator 47.6: Er zijn gescheiden toiletten, wastafels en doucheruimten voor mannen en vrouwen (zichtbaar en begrijpelijk aangegeven), uitgezonderd voor kleinere huisvestingsvoorzieningen.

- **Aanvullende opmerkingen:** Er zou een uitzondering kunnen worden gemaakt voor appartementen, eenkamerappartementen en andere huisvesting voor minder dan acht personen.

Indicator 47.7: Er zijn maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat niet-begeleide minderjarigen veilig gebruik kunnen maken van de voorzieningen en dat hun privacy te allen tijde wordt gerespecteerd.

Indicator 47.8: Er zijn maatregelen getroffen om te waarborgen dat de niet-begeleide minderjarigen kleding en handdoeken droog kunnen houden bij het douchen.

Indicator 47.9: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere medische behoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** Niet-begeleide minderjarigen die ook ouder zijn, moeten onbeperkt toegang hebben tot sanitaire voorzieningen zodat ze baby's en kleine kinderen kunnen verzorgen.

Goede praktijken met betrekking tot sanitaire voorzieningen

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ het toilet in hetzelfde gebouw te plaatsen als de slaapkamer en gemeenschappelijke ruimten, en niet buiten;
- ✓ ervoor te zorgen dat de douches elk voorzien zijn van een slot en steeds toegankelijk zijn;
- ✓ rekening te houden met de veiligheid van het kind door de sanitaire voorzieningen in de buurt of op een veilige afstand te plaatsen, met een goed verlichte toegang.

NORM 48: De huisvesting voldoet aan de toepasselijke nationale en lokale regelgeving.

Indicator 48.1: Bij de bouw van de huisvesting is de toepasselijke nationale en lokale regelgeving in acht genomen.

Indicator 48.2: De huisvesting wordt onderhouden en beheerd overeenkomstig de relevante nationale en lokale regelgeving en met inachtneming van alle potentiële gevaren.

- **Aanvullende opmerkingen:** In hoeverre een opvangcentrum aan de passende normen voldoet, blijkt bijvoorbeeld uit de volgende voorbeelden: de aanwezigheid van een te allen tijde zichtbaar evacuatieplan voor het opvangcentrum, het feit dat de evacuatie routes vrij van obstakels zijn en de aanwezigheid van toegankelijke brandblussers.

Indicator 48.3: In de slaapkamers en woon-/gemeenschappelijke ruimten komt voldoende daglicht en frisse lucht binnen. Het daglicht kan met gordijnen en/of luiken worden buitengehouden indien nodig.

Indicator 48.4: Alle ruimten van de huisvesting beschikken over een adequaat systeem voor het regelen van de temperatuur.

- **Aanvullende opmerkingen:** De adequate temperatuurregeling wordt bepaald op basis van de lokale klimaatomstandigheden en de algemene normen in het betreffende land. In de winter bedraagt de minimumtemperatuur binnenshuis 18 graden en in de zomer bedraagt de maximumtemperatuur binnenshuis 28 graden.

Indicator 48.5: De slaapkamers en gemeenschappelijke ruimten worden beschermd tegen overlast van omgevingslawaai.

- **Aanvullende opmerkingen:** Omgevingslawaai wordt bijvoorbeeld veroorzaakt door machines, vliegtuigen, treinen, enz.

NORM 49: De binnen- en buiteninfrastructuur van huisvesting bestemd voor het onderbrengen van niet-begeleide minderjarigen met verminderde mobiliteit wordt aangepast aan hun behoeften.

Alternatieve indicatoren voor het aanpassen van binnen- en buiteninfrastructuur aan bijzondere behoeften:

Indicator 49.1: De huisvesting:

49.1 a): bevindt zich op de begane grond; **OF**

49.1 b): is bereikbaar via een lift die is aangepast voor gebruik door personen met verminderde mobiliteit; **OF**

49.1 c): is voorzien van een maximaal aantal trappen (afhankelijk van de mate van verminderde mobiliteit).

Indicator 49.2: De externe toegangswegen (bijvoorbeeld een pad of oprit) hebben een verhard en egaal oppervlak.

Indicator 49.3: De ingang is zo ontworpen dat ook niet-begeleide minderjarigen met verminderde mobiliteit toegang hebben tot de woning.

Indicator 49.4: Deuropeningen en gangen binnenshuis zijn breed genoeg voor rolstoelgebruikers.

Indicator 49.5: Kamers en andere ruimten die worden gebruikt door niet-begeleide minderjarigen met verminderde mobiliteit, zijn voorzien van leuningen ter ondersteuning.

Indicator 49.6: Er is een aangepaste sanitaire infrastructuur aanwezig, zoals bijvoorbeeld inloopdouches, leuningen, wastafels en toiletten op een hoogte die is aangepast aan rolstoelgebruikers, evenals een badkamer- en toiletoppervlakte die geschikt is voor rolstoelgebruikers.

9.3 Veiligheid

Inleidende opmerkingen

Adequate beveiliging van de huisvesting en voorzieningen: meubelen en apparatuur moeten overeenkomstig de toepasselijke nationale wet- en regelgeving zijn beveiligd, teneinde voor zowel de niet-begeleide minderjarigen als het personeel dat in de huisvestingsvoorziening werkt een veilige leefomgeving te creëren.

Normen en indicatoren

NORM 50: Er zijn voldoende veiligheidsmaatregelen getroffen.

Indicator 50.1: Er wordt regelmatig een risicobeoordeling uitgevoerd van de huisvesting en de voorzieningen, waarbij zowel in- als externe factoren in acht worden genomen.

- **Aanvullende opmerkingen:** Bij de risicobeoordeling moeten onder meer de volgende factoren worden meegenomen: veiligheidskwesties die door de niet-begeleide minderjarigen zelf naar voren worden gebracht, de toestand en locatie van de huisvesting, de houding van de lokale bevolking, het aantal bewoners dat moet worden gehuisvest, de samenstelling van nationaliteiten onder de bewoners van de huisvesting, leeftijd en gender, gezinssituatie van kinderen, de aanwezigheid van kinderen met bijzondere behoeften die in de huisvesting zijn ondergebracht, en eerdere incidenten.

Indicator 50.2: Op basis van de uitkomsten van de risicobeoordeling worden adequate veiligheidsmaatregelen getroffen.

- **Aanvullende opmerkingen:** Voorbeelden van veiligheidsmaatregelen zijn onder meer: het vergemakkelijken van toegangscontrole door een hek rond de huisvesting te plaatsen, het zorgen voor voldoende verlichting op het gebied rondom het gebouw, het beperken van de toegang voor niet-bewoners als dat nodig is voor de veiligheid van de kinderen, en het opnemen van veiligheidsgerelateerde aspecten in de "huisregels".
- Niet-begeleide minderjarigen moet worden aangeleerd hoe ze branddekkens en -blussers moeten gebruiken bij brand.

Indicator 50.3: Toegang tot de gebouwen wordt gemonitord.

- **Aanvullende opmerkingen:** Wanneer de gebouwen worden gemonitord via een videobewakingssysteem, dan mogen deze enkel toegangs- en gemeenschappelijke zones bestrijken. Niet-begeleide minderjarigen dienen bovendien ingelicht te worden over de aanwezigheid en het doel ervan.

Indicator 50.4: De brandveiligheid van de voorzieningen wordt overeenkomstig nationale wetgeving geregeld.

- **Aanvullende opmerkingen:** Er kan een reddingsplan aanwezig zijn dat specifiek is afgestemd op de voorziening en dat bijvoorbeeld informatie bevat over de frequentie van brandoefeningen en over het aantal rookdetectoren en brandblussers en de locatie ervan.

Indicator 50.5: Veiligheidsgerelateerde kwesties (bijv. diefstal, geweld, bedreiging, vijandigheid van externe gemeenschappen) kunnen op een veilige manier aan het verantwoordelijke personeel worden gemeld.

- **Aanvullende opmerkingen:** Niet-begeleide minderjarigen moeten worden geïnformeerd over de wijze waarop zij veiligheidsincidenten kunnen melden.

Indicator 50.6: De telefoonnummers voor noodoproepen zijn op een zichtbare plaats weergegeven en er is een telefoon beschikbaar.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Het telefoonnummer van de voorziening (24 uur per dag en 7 dagen per week beschikbaar) is op een zichtbare plaats weergegeven zodat niet-begeleide minderjarigen deze in hun eigen telefoon kunnen opslaan of kunnen noteren zodat zij steeds iemand kunnen contacteren indien nodig.*

Indicator 50.7: Veiligheidsmaatregelen zijn ook gericht op het opsporen en voorkomen van seksueel en gendergerelateerd geweld.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Voorbeelden van dergelijke maatregelen zijn onder meer: passende verlichting voor zones zodat niet-begeleide minderjarigen niet alleen door of naar geïsoleerde zones moeten lopen, het beperken van de toegang voor volwassenen, deuren moeten voorzien zijn van een slot, enz.*

Indicator 50.8: Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere behoeften.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Er moeten specifieke maatregelen worden getroffen om de veiligheid van alle kinderen te waarborgen, in het bijzonder van diegenen met bijzondere behoeften in verband met hun leeftijd, gezinssituatie, gender, genderidentiteit of seksuele oriëntatie, lichamelijke en geestelijke gezondheidsproblemen. Er moeten ook specifieke veiligheidsregelingen worden getroffen voor slachtoffers van mensenhandel, seksueel en gendergerelateerd geweld, foltering of andere vormen van psychologisch en lichamelijk geweld (zie hoofdstuk 3. Toewijzing, norm 15 Toewijzing van (andere) huisvesting voor kinderen op grond van bijzondere behoeften).*

Indicator 50.9: Er wordt een ruimte voorzien waar niet-begeleide minderjarigen beschermd en vrij van gevaar kunnen spelen.

Goede praktijken met betrekking tot veiligheidsmaatregelen

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ te voorzien in ruimten waar specifieke groepen vertrouwelijk uiting kunnen geven aan zorgen in verband met hun veiligheid, teneinde de melding van geweld aan te moedigen;
- ✓ gebruik te maken van een systeem voor het registreren of invoeren van veiligheidsincidenten.

9.4 Gemeenschappelijke ruimten

Inleidende opmerkingen

In het kader van deze handleiding verwijst de term “gemeenschappelijke ruimte” naar een ruimte waarin niet-begeleide minderjarigen eten en hun vrije tijd doorbrengen. De grootte en inrichting van de gemeenschappelijke ruimte, alsook de functionaliteit ervan, hangen af van het soort huisvesting waarin de niet-begeleide minderjarigen verblijven. Gemeenschappelijke ruimten voor niet-begeleide minderjarigen dienen kindvriendelijk ingericht te zijn. Hieronder valt het aanbieden van comfortabele zitplaatsen (sofa’s en leunstoelen). Deze dienen ook brandwerend te zijn. Bovendien omvat de algemene decoratie bijvoorbeeld vloerkleden, kussens, potplanten en gordijnen. “Gemeenschappelijke ruimte” kan verwijzen naar een of meer vertrekken die door de niet-begeleide minderjarigen als zodanig worden gebruikt.

Voor grotere huisvestingsvoorzieningen kan “gemeenschappelijke ruimte” verwijzen naar meerdere verschillende ruimten die elk een andere functie hebben, bijvoorbeeld een eetzaal, een ruimte voor vrijetijdsactiviteiten en een ruimte voor andere collectieve activiteiten (bijv. het voltooien van schoolwerk, taallessen of informatieverstrekking, enz.). Tegelijkertijd kunnen kleinere huisvestingsvoorzieningen beschikken over één multifunctionele ruimte die dienst kan doen als eet-/woonkamer of als kamer om te studeren of vrijetijdsactiviteiten te doen, afhankelijk van de behoefte en het tijdstip van de dag. Er bestaat immers een belangrijk verband tussen de mogelijkheid voor niet-begeleide minderjarigen om deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten en hun mentale gezondheid. De aanwezigheid van een ruimte voor vrijetijdsactiviteiten of de mogelijkheid voor niet-begeleide minderjarigen om deel te nemen aan gemeenschappelijke acties (bijv. deelnemen aan binnenspelen, huishoudelijk werk uitvoeren, en taallessen, informatiebijeenkomsten of sportactiviteiten bijwonen) hebben een belangrijke functie, want ze brengen meer structuur in de dag en kunnen bijgevolg spanningen verminderen die ontstaan omdat men niets omhanden heeft.

Normen en indicatoren

NORM 51: Niet-begeleide minderjarigen beschikken over voldoende eetruimte.

Indicator 51.1: Alle kinderen hebben de mogelijkheid om in een daarvoor aangewezen ruimte te eten.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Alle niet-begeleide minderjarigen hebben de mogelijkheid om in een kantine te eten (in een grotere huisvestingsvoorziening), of in een kamer met een tafel en voldoende stoelen. De eetruimte kan ook andere functies hebben, zolang de ruimte op bepaalde tijdstippen beschikbaar is om er te eten.*

NORM 52: Niet-begeleide minderjarigen beschikken over voldoende ruimte voor vrijetijds- en groepsactiviteiten.

Indicator 52.1: Binnen de huisvesting, of in een openbare ruimte in de buurt van de huisvesting, bevindt zich een ruimte die geschikt is voor vrijetijdsactiviteiten.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Bij de inrichting van vrijetijdsruimten met voorzieningen voor collectieve huisvesting (bijv. kledkamers) moet rekening worden gehouden met het gender, de leeftijd en de culturele behoeften van niet-begeleide minderjarigen. Voor zover mogelijk kan dit betrekking hebben op aparte ruimten of aparte tijdstippen waarop vrijetijdsruimten kunnen worden gebruikt.*

Indicator 52.2: Als er door een EU+-land groepsactiviteiten worden georganiseerd, is hiervoor voldoende en geschikte ruimte beschikbaar, bijvoorbeeld in de vorm van een aparte kamer.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Onder “groepsactiviteit” vallen bijvoorbeeld taallessen, groepsinformatiebijeenkomsten, sportactiviteiten, enz.*

Indicator 52.3: Er is een veilige ruimte/zone aanwezig in de huisvesting zelf waar niet-begeleide minderjarigen kunnen spelen en activiteiten kunnen ondernemen in de open lucht.

Indicator 52.4 a): Er is een minimumaanbod aan vrijetijdsactiviteiten op een redelijke loopafstand, en de afstand kan veilig en te voet worden afgelegd; **EN**

Indicator 52.4 b): Binnen collectieve huisvesting is een minimumaanbod aan vrijetijdsactiviteiten die passen bij de leeftijd van de kinderen; **EN**

Indicator 52.4 c): Aanvullende activiteiten kunnen toegankelijk zijn via openbaar vervoer of via door het EU+-land georganiseerd vervoer.

Indicator 52.5 a): Niet-begeleide minderjarigen van 0-12 jaar hebben *dagelijks* toegang tot speeltuinen en speelkamers die passen bij hun leeftijd; **EN**

Indicator 52.5 b): Niet-begeleide minderjarigen van 13-17 jaar hebben *wekelijks* toegang tot binnen- en buitensportvoorzieningen.

Goede praktijken met betrekking tot gemeenschappelijke ruimten Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

te zorgen voor een afzonderlijke studeerkamer, of specifieke uren in een multifunctionele kamer, waar schoolwerk rustig kan worden voltooid.

9.5 Hygiëne

Inleidende opmerkingen

De term “hygiëne” verwijst naar maatregelen om plaatsen vrij te houden van vuil, infectie- en ziektekiemen, enz. door reiniging en het verwijderen van afval. Dienovereenkomstig verwijst “schoon” naar de afwezigheid van ongedierte, insecten, bacteriën en andere gezondheidsrisico’s. De in dit hoofdstuk beschreven hygiënenormen gelden voor de hele huisvestingsvoorziening, inclusief privévertrekken en gemeenschappelijke ruimten binnen en buiten de huisvesting (indien van toepassing). Afhankelijk van de nationale context kan het formuleren en monitoren van deze

normen de verantwoordelijkheid zijn van andere relevante autoriteiten (bijv. instanties belast met het toezicht op de naleving van hygiënevoorschriften).

Voor grotere huisvestingsvoorzieningen verwijst “privévertrek” enkel naar de slaapkamer en vallen alle overige ruimten onder “gemeenschappelijke ruimte”. Desalniettemin gelden niet voor alle gemeenschappelijke ruimten, zoals de keuken, sanitaire zones en andere ruimten, waaronder kantoren en vrijetijdsruimten, dezelfde hygiënenormen. Binnen kleinere voorzieningen worden echter ook de keuken, badkamer en andere vertrekken als privévertrekken beschouwd.

Hoewel de handhaving van toereikende hygiënenormen onder de algemene verantwoordelijkheid van de bevoegde nationale autoriteiten valt, kunnen ook niet-begeleide minderjarigen hierbij worden betrokken, afhankelijk van hun leeftijd en ontwikkelingsniveau. In de praktijk zijn niet-begeleide minderjarigen in de regel zelf verantwoordelijk voor het schoonmaken van de privévertrekken. Afhankelijk van de nationale wet- en regelgeving kunnen ook andere vertrekken op educatieve basis door niet-begeleide minderjarigen worden schoongemaakt, met inachtneming van hun leeftijd. Het schoonmaken moet onder begeleiding en toezicht van het personeel gebeuren. In sommige gevallen zal daar een vergoeding tegenover staan en gaat het om betaalde karweitjes die binnen de collectieve voorziening worden verricht. Het schoonmaakproces dient dan onder supervisie van de verantwoordelijke instantie of een speciaal schoonmaakbedrijf te gebeuren.

De huisregels moeten een gedetailleerde beschrijving bevatten van de verantwoordelijkheden met betrekking tot het schoonmaken van de voorziening.

Normen en indicatoren

NORM 53: Privé- en gemeenschappelijke ruimten worden schoon gehouden.

Indicator 53.1: In de voorziening wordt volgens een schoonmaakschema gewerkt.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Voor elke ruimte is vastgelegd hoe vaak en hoe grondig moet worden schoongemaakt.*

Indicator 53.2: Er wordt regelmatig gecontroleerd of de privé- en gemeenschappelijke ruimten van de huisvesting schoon zijn.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Bij controles wordt de privacy van niet-begeleide minderjarigen gerespecteerd.*

Indicator 53.3: Wanneer personen naar een andere kamer of huisvestingsvoorziening verhuizen, wordt gecontroleerd of de kamer schoon is.

Indicator 53.4: Wanneer niet-begeleide minderjarigen deelnemen aan schoonmaaktaken (op een educatieve basis), is het van belang dat personeelsleden rekening houden met hun leeftijd en ontwikkelingsniveau en hen de nodige ondersteuning bieden. Zij moeten ook toegang hebben tot schoonmaakproducten en -artikelen, evenals beschermingsmiddelen zoals handschoenen en maskers.

NORM 54: De keuken en sanitaire zones worden schoon gehouden.

Indicator 54.1: De reinheid van de ruimten is in overeenstemming met lokale en nationale regelgeving en normen.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Deze regelgeving kan bijvoorbeeld verwijzen naar de regelmaat van het schoonmaken om de aanwezigheid van knaagdieren en ongedierte te vermijden.*

Indicator 54.2: Deze ruimten worden ten minste dagelijks schoongemaakt (in opvangcentra), of vaker indien nodig.

Indicator 54.3: Regelmatig vindt er een grondige reiniging van de ruimten plaats.

- **Aanvullende opmerkingen:** *In opvangcentra moet een dergelijke grondige reiniging ten minste vier maal per jaar gebeuren. Voor keukens die door niet-begeleide minderjarigen worden gebruikt, gelden andere reinheidsnormen dan voor keukens die beroepsmatig worden gebruikt.*

Goede praktijken met betrekking tot de reinheid van de voorzieningen

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ een schoonmaakschema in te voeren dat duidelijk zichtbaar wordt genoteerd en door de kinderen kan worden geraadpleegd;
- ✓ actief door personeelsleden te doen controleren of de schoonmaaktaken werden uitgevoerd.

NORM 55: Niet-begeleide minderjarigen kunnen regelmatig hun was (laten) doen.

Indicator 55.1: Wanneer beddengoed in natura wordt verstrekt en door de huisvestingsvoorziening wordt gewassen, moet dit ten minste om de twee weken gebeuren.

Alternatieve indicatoren:

Indicator 55.1 a): Niet-begeleide minderjarigen kunnen ten minste één keer per week hun was doen (inclusief handdoeken), hetzij zelfstandig, hetzij met het nodige toezicht; **OF**

- *Aanvullende opmerkingen: Deze indicator kan in de nationale context worden toegelicht door te specificeren hoeveel wasmachines en welke passende droogvoorzieningen voor een gegeven aantal personen beschikbaar moeten zijn.*

Indicator 55.1 b): Indien er een wasserijdienst beschikbaar is, dient deze voldoende toegankelijk te zijn, bijvoorbeeld minimaal vijf dagen per week (inclusief het weekend).

9.6 Onderhoud

Inleidende opmerkingen

In dit hoofdstuk wordt onder “onderhoud” het volgende verstaan: een reeks activiteiten die vereist zijn en moeten worden uitgevoerd om de oorspronkelijke toestand van de huisvesting zo goed en zo lang mogelijk te behouden.

Hoewel het onderhoud van de opvangfaciliteit onder de algemene verantwoordelijkheid van de bevoegde nationale autoriteiten valt, kunnen ook niet-begeleide minderjarigen hierbij worden betrokken, op basis van vrijwilligheid, mits de nationale wet- en regelgeving dit toelaat. Wanneer niet-begeleide minderjarigen betrokken zijn, dient dit op educatieve basis te gebeuren, met inachtneming van de leeftijd van het niet-begeleide kind en onder begeleiding en toezicht van het personeel. In sommige gevallen zal daar een vergoeding tegenover staan en gaat het om betaalde karweitjes die binnen de collectieve voorziening worden verricht. Het schoonmaakproces dient dan onder toezicht van de verantwoordelijke instantie of een speciaal bedrijf voor onderhoudswerken te gebeuren.

Normen en indicatoren

NORM 56: Er wordt regelmatig onderhoud aan huisvestingsvoorzieningen uitgevoerd, zodat deze veilig en goed functioneren.

Indicator 56.1: De goede werking van de huisvesting en de daarin aanwezige meubelen en apparaten wordt regelmatig gecontroleerd.

- *Aanvullende opmerkingen: Deze controles dienen ten minste jaarlijks te gebeuren. Een checklist kan nuttig zijn bij het uitvoeren van de beoordeling.*

Indicator 56.2: Niet-begeleide minderjarigen kunnen melden wanneer onderhouds- of reparatiewerken nodig zijn.

Indicator 56.3: Noodzakelijke reparaties en vervangingen worden snel en goed uitgevoerd.

- *Aanvullende opmerkingen: Onverminderd het feit dat de algemene verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de huisvesting bij de opvangautoriteiten ligt, kunnen bepaalde onderhoudstaken vrijwillig en op educatieve basis door niet-begeleide minderjarigen worden uitgevoerd, met inachtneming van de leeftijd van het kind, en steeds onder begeleiding en toezicht van het personeel. Het algemene toezicht ligt hoe dan ook bij de verantwoordelijke instantie.*

9.7 Communicatieapparatuur en -diensten

Inleidende opmerkingen

Communicatie speelt gedurende de hele opvangprocedure een belangrijke rol voor niet-begeleide minderjarigen. De term “communicatie” omvat zowel communicatie over de procedurele status van niet-begeleide minderjarigen als privécommunicatie, bijv. met gezinsleden. Het is belangrijk erop te wijzen dat een goede toegang tot communicatiemiddelen kan bijdragen tot de geestelijke gezondheid van kinderen, omdat het angst helpt voorkomen die het gevolg is van een gebrek aan contact met familieleden en vrienden die in het land van herkomst zijn achtergebleven of nog op doorreis zijn, of omdat er een slechte toegang tot communicatie is met de vertegenwoordiger of organisaties die rechtsbijstand of andere relevante diensten verstrekken.

Normen en indicatoren

NORM 57: Niet-begeleide minderjarigen hebben passende toegang tot een telefoon om contact te houden met familie, of over procedurele, juridische, medische en onderwijskwesties te telefoneren.

Indicator 57.1: Er is ten minste toegang tot een telefoon om contact te houden met familie, met de vertegenwoordiger, of over procedurele, juridische, medische en onderwijskwesties te telefoneren.

Indicator 57.2: Niet-begeleide minderjarigen hebben dagelijks toegang tot ten minste één telefoon per voorziening.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Het vereiste aantal telefoons per gebouw is afhankelijk van het aantal kinderen dat er verblijft.*

Indicator 57.3: Niet-begeleide minderjarigen kunnen telefoneren in een privé-omgeving, d.w.z. waar het gesprek niet door andere niet-begeleide minderjarigen kan worden gevolgd.

NORM 58: Niet-begeleide minderjarigen hebben passende toegang tot internet.

Indicator 58.1: Niet-begeleide minderjarigen hebben dagelijks en gratis toegang tot internet, in de huisvesting zelf, met het oog op onderwijs en contact met familieleden.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Internettoegang en de duur ervan is afgestemd op de leeftijd en wordt gereguleerd door het personeel. Internettoegang in de huisvesting kan worden bevorderd door een draadloos netwerk (wifi) ter beschikking te stellen voor niet-begeleide minderjarigen die over eigen communicatieapparatuur beschikken (bijvoorbeeld een smartphone) en door een passend aantal computers voor een gegeven aantal personen beschikbaar te stellen.*

NORM 59: Niet-begeleide minderjarigen hebben de mogelijkheid hun communicatieapparatuur op te laden.

Indicator 59.1: Er is ten minste één stekker beschikbaar en toegankelijk per kind om elektrische apparaten op te laden.

- **Aanvullende opmerkingen:** *Om conflicten bij de stekker te vermijden, moet elke kamer over meerdere stopcontacten beschikken.*

Goede praktijken met betrekking tot het bevorderen van toegang tot communicatieapparatuur en -diensten

Het wordt als een goede praktijk beschouwd om:

- ✓ niet-begeleide minderjarigen de mogelijkheid te bieden om documenten die van belang zijn voor school, de asielpcedure of voor medische kwesties, gratis te kopiëren of uit te printen;
- ✓ toegang tot een televisietoestel te bevorderen waarop kanalen in ten minste twee talen kunnen worden ontvangen, die door de meeste niet-begeleide minderjarigen in de huisvesting worden gesproken.

Bijlage — Overzichtstabel

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
1. Informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen	1.1 Informatieverstrekking	1. Niet-begeleide minderjarigen ontvangen relevante informatie.	<p>1.1 Informatie moet binnen een redelijke termijn van ten hoogste 15 dagen na de indiening van het verzoek om internationale bescherming worden verstrekt en ten minste de geldende voordelen en de verplichtingen die zij moeten nakomen in verband met de opvangvoorzieningen bevatten.</p> <p>1.2 Informatie wordt gratis verstrekt.</p> <p>1.3 De verstrekte informatie behandelt de vragen van niet-begeleide minderjarigen of hun vertegenwoordiger.</p> <p>1.4 De informatie bestrijkt alle aspecten van opvangvoorzieningen met betrekking tot niet-begeleide minderjarigen, en ten minste over het recht op opvang, de vorm van verstrekking van materiële opvangvoorzieningen (huisvesting, voedsel, kleding en dagvergoedingen), toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, vrijetijdsactiviteiten, en specifieke regelingen voor verzoekers met bijzondere behoeften, voor zover relevant.</p> <p>1.5 Informatie wordt verstrekt op basis van de bijzondere behoeften en de persoonlijke omstandigheden van niet-begeleide minderjarigen.</p> <p>1.6 Informatie omvat de functies van personeel dat met niet-begeleide minderjarigen werkt.</p> <p>1.7 Informatie licht de verplichting toe om een vertegenwoordiger aan te stellen die niet-begeleide minderjarigen bijstaat bij procedurekwesties en in het dagelijks leven.</p> <p>1.8 Informatie behelst de belangrijkste aspecten van de procedure voor internationale bescherming, met inbegrip van toegang tot de asielpcedure, beschikbaarheid van en toegang tot rechtsbijstand, mogelijkheden voor het opsporen van familieleden, gezinshereniging, vrijwillige terugkeer en beroepsprocedures die relevant zijn voor hun zaak.</p>
		2. Waarborgen dat niet-begeleide minderjarigen de relevante informatie begrijpen.	<p>2.1 Informatie wordt verstrekt op een kindvriendelijke, cultuurgevoelige manier die past bij hun leeftijd.</p> <p>2.2 Informatie wordt systematisch verstrekt tijdens het proces en deze informatieverstrekking wordt gedocumenteerd (wanneer de informatie werd verstrekt, door wie, enz.).</p> <p>2.3 Tolken en/of taalbemiddelaars zijn in opvangfaciliteiten aanwezig om communicatie met niet-begeleide minderjarigen in hun moedertaal mogelijk te maken.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
1. Informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen (vervolg)	1.2 Participatie	3. Er wordt rekening gehouden met en gevolg gegeven aan de meningen/opvattingen van kinderen, afhankelijk van hun leeftijd en maturiteit.	<p>3.1 Niet-begeleide minderjarigen worden veilige en inclusieve kansen geboden om hun meningen/opvattingen uit te drukken en hiermee wordt rekening gehouden in overeenstemming met hun leeftijd en maturiteit.</p> <p>3.2 Er bestaat een goed openbaar gemaakte, vertrouwelijke en toegankelijke procedure voor interne klachtenbehandeling voor niet-begeleide minderjarigen in de opvangfaciliteit.</p> <p>3.3 Niet-begeleide minderjarigen ontvangen minstens éénmaal per maand feedback die verduidelijkt hoe hun inbreng in overweging werd genomen en acties heeft beïnvloed.</p>
	1.3 Vertegenwoordiging	4. Er wordt zo snel mogelijk en niet later dan 15 werkdagen nadat het verzoek om internationale bescherming is ingediend, een vertegenwoordiger aangesteld, die bijstand verleent aan niet-begeleide minderjarigen via acties die verband houden met hun wettelijke verplichtingen.	<p>4.1 De vertegenwoordiger kan nagaan of de regelingen in verband met huisvesting en residentiële zorg zijn afgestemd op de fysieke, mentale, spirituele, morele en sociale ontwikkeling van het kind.</p> <p>4.2 De vertegenwoordiger kan verslag uitbrengen over alle problemen bij het opvangpersoneel dat huisvesting voorziet voor het kind; waar nodig moeten culturele bemiddelaars worden betrokken en geraadpleegd.</p> <p>4.3 De vertegenwoordiger kan het kind informatie verstrekken over zijn of haar rechten en plichten met betrekking tot huisvesting en materiële bijstand, en het kind in dit verband bijstaan om een klacht in te dienen waar nodig.</p> <p>4.4 De vertegenwoordiger kan nagaan of het kind is geïnformeerd over de functie en verantwoordelijkheden van het personeel en de zorgverleners in accommodatiefaciliteiten.</p> <p>4.5 De vertegenwoordiger kan nagaan of het kind daadwerkelijke toegang heeft tot het onderwijssysteem en of het kind de lessen regelmatig bijwoont.</p> <p>4.6 De vertegenwoordiger kan de toegang van het kind tot vrijetijdsactiviteiten bevorderen, zoals spel en ontspanningsactiviteiten die passen bij zijn of haar leeftijd, maturiteit en interesses.</p>
		5. Juridisch adviseurs of advocaten, personen die internationale organisaties en relevante ngo's vertegenwoordigen die door het betrokken EU+-land zijn erkend, hebben passende toegang tot opvangstructuren om niet-begeleide minderjarigen bij te staan.	<p>5.1 Beperking van de toegang van bovengenoemde actoren is slechts mogelijk op grond van de veiligheid van het gebouw en van de niet-begeleide minderjarigen, mits de toegang hierdoor niet ernstig wordt beperkt of zelfs onmogelijk wordt gemaakt.</p> <p>5.2 Bovengenoemde actoren kunnen niet-begeleide minderjarigen ontmoeten en spreken onder omstandigheden die voldoende privacy garanderen.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
1. Informatieverstrekking, participatie en vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen (vervolg)	1.3 Vertegenwoordiging (vervolg)	6. Er bestaat een procedure om te starten met het opsporen van de familieleden van niet-begeleide minderjarigen, zo snel mogelijk na aankomst en identificatie, waar nodig met ondersteuning van internationale of andere relevante organisaties, waarbij het belang van het kind wordt behartigd.	6.1 Opvangautoriteiten en/of andere verantwoordelijke personeelsleden inclusief de vertegenwoordiger nemen het initiatief of starten de opsporing van familieleden op basis van de informatie die door het kind wordt verstrekt en overeenkomstig het belang van het niet-begeleide kind.
2. Beoordelen van en voorzien in bijzondere behoeften en risico's.	2.1 Bijzondere behoeften	7. Er is een initiële procedure voor het identificeren en beoordelen van bijzondere behoeften voor niet-begeleide minderjarigen.	7.1 Er is een standaardmechanisme/-procedure om de bijzondere behoeften voor niet-begeleide minderjarigen systematisch te identificeren en te beoordelen. 7.2 Het mechanisme legt duidelijk vast wie verantwoordelijk is voor de identificatie en beoordeling van bijzondere behoeften. 7.3 Het mechanisme legt duidelijk vast hoe de identificatie en beoordeling van de behoeften wordt geregistreerd, en aan het niet-begeleide kind en relevante actoren wordt gecommuniceerd.
		8. Het mechanisme/de procedure voor de identificatie en de beoordeling van bijzondere behoeften wordt zo snel mogelijk na aankomst effectief toegepast.	8.1 Er worden voldoende middelen uitgetrokken ten behoeve van het systematisch identificeren en beoordelen van de bijzondere behoeften van ieder niet-begeleide minderjarige. 8.2 De initiële identificatie en beoordeling van duidelijke kwetsbaarheid om te voorzien in bijzondere behoeften wordt bij aankomst uitgevoerd bij intake in de opvang op de eerste dag, of uiterlijk binnen 24 uur. 8.3 Bijzondere behoeften die zich pas in een later stadium manifesteren, worden op passende wijze geïdentificeerd en beoordeeld, aangepakt en gedocumenteerd. 8.4 Zo nodig worden specialisten betrokken bij de beoordeling van bijzondere behoeften. 8.5 Tussen de opvang- en beslissingsautoriteit bestaan communicatiekanalen en er is sprake van samenwerking, binnen de grenzen van geheimhouding. 8.6 Het identificeren en beoordelen van bijzondere behoeften staat los van de behandeling van het verzoek om internationale bescherming van het niet-begeleide kind.
		9. Er wordt tijdig voorzien in geïdentificeerde bijzondere behoeften.	9.1 Er worden adequate maatregelen getroffen om te voorzien in geïdentificeerde en beoordeelde bijzondere behoeften. De urgentie van de maatregelen is afhankelijk van de geïdentificeerde behoefte. 9.2 Wanneer bijzondere behoeften zijn geïdentificeerd, worden die aan de hand van een mechanisme regelmatig gemonitord.

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
2. Beoordelen van en voorzien in bijzondere behoeften en risico's. (vervolg)	2.2 Risicobeoordeling	10. Personeelsleden die in een opvangfaciliteit met niet-begeleide minderjarigen werken, identificeren vroegtijdig veiligheidsrisico's en risico's voor het welzijn van kinderen.	<p>10.1 Er bestaat een standaardmechanisme om de veiligheidsrisico's voor niet-begeleide minderjarigen te identificeren.</p> <p>10.2 Veiligheidsrisico's voor niet-begeleide minderjarigen worden tijdens de eerste week na aankomst beoordeeld. Dit wordt regelmatig herhaald en op zijn minst elke zes maanden.</p> <p>10.3 Veiligheidsrisico's worden systematisch beoordeeld.</p> <p>10.4 Het resultaat van de risicobeoordeling wordt in een multidisciplinaire omgeving besproken.</p>
		11. Personeel binnen de opvang voor kinderen zorgt ervoor dat veiligheidsrisico's tot een absolute minimum worden beperkt.	<p>11.1 Binnen een week na aankomst wordt op basis van de risicobeoordeling voorzien in de noodzakelijke zorg en een geschikte opvangfaciliteit.</p> <p>11.2 De opvangautoriteiten treden onmiddellijk op bij acuut onveilige situaties om een einde te maken aan de onveilige situatie.</p> <p>11.3 Opvangfaciliteiten beschikken over een waarschuwingsinstrument en zorgen voor systematische rapportering en onmiddellijke respons bij het verdwijnen van niet-begeleide minderjarigen.</p>
		12. Kennis wordt aan niet-begeleide minderjarigen aangeboden over het thema (de) radicalisering en personeelsleden delen signalen met betrekking tot (mogelijke) radicalisering van niet-begeleide minderjarigen met de bevoegde autoriteiten.	<p>12.1 Het thema radicalisering wordt indien nodig met niet-begeleide minderjarigen besproken door personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen werken.</p> <p>12.2 Opvangfaciliteiten beschikken over een waarschuwingsinstrument om signalen van radicalisering te melden bij de bevoegde personen en autoriteiten.</p>
3. Toewijzing		13. Bij het toewijzen van niet-begeleide minderjarigen wordt rekening gehouden met specifieke en objectieve gronden (bijv. leeftijd, maturiteit en bijzondere behoeften) in verband met de individuele situatie van het niet-begeleide kind, de specifieke zorg die door de opvangfaciliteit wordt geboden, het soort faciliteit en mogelijkheden voor niet-geinstitutionaliseerde zorgvormen.	<p>13.1 Er is een procedure waarbij wordt nagegaan of er specifieke en objectieve gronden zijn voor de toewijzing van een specifieke huisvesting.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
3. Toewijzing (vervolg)		14. Het beginsel van de eenheid van het gezin wordt in acht genomen, in lijn met het beginsel van het belang van het kind.	<p>14.1 Niet-begeleide minderjarigen die broers en zussen zijn (overeenkomstig artikel 24, lid 2, van de richtlijn opvangvoorzieningen), worden met hun instemming gezamenlijk gehuisvest.</p> <p>14.2 Niet-begeleide minderjarigen, hun echtgenoten en hun kinderen kunnen samen worden gehuisvest indien dit in het belang van het niet-begeleide kind en in overeenstemming met relevante nationale wetgeving is.</p> <p>14.3 Voor zover mogelijk en gepast, wordt het beginsel van de eenheid van het gezin ook ten aanzien van de grootfamilie gehanteerd.</p>
		15. Bij de toewijzing van een (andere) specifieke huisvesting aan een niet-begeleide minderjarige wordt rekening gehouden met zijn of haar bijzondere behoeften.	<p>15.1 De toewijzing van specifieke huisvesting aan niet-begeleide minderjarigen gebeurt op basis van een beoordeling van hun bijzondere behoeften.</p> <p>15.2 Een niet-begeleide minderjarige kan worden overgeplaatst wanneer bijzondere opvangbehoeften worden vastgesteld.</p> <p>15.3 De overplaatsing van niet-begeleide minderjarigen mag alleen gebeuren wanneer dit noodzakelijk en in het belang van het kind is, bijvoorbeeld voor een betere toegang tot familieleden of onderwijsdiensten.</p> <p>15.4 Niet-begeleide minderjarigen die 18 jaar worden, moeten waar mogelijk de kans krijgen om op dezelfde locatie/in dezelfde zone te verblijven. Bijzondere maatregelen moeten worden getroffen wanneer niet-begeleide minderjarigen die 18 jaar worden, naar een opvangcentrum voor volwassenen worden overgeplaatst. De overplaatsing moet samen met de opvangfaciliteiten en het niet-begeleide kind zorgvuldig worden georganiseerd.</p>
4. Dagelijkse zorg		16. Waarborgen van de dagelijkse zorg van het niet-begeleide kind in het opvangcentrum (a) of in een individuele huisvestingsvoorziening (b).	<p>16.1.a) Er is 24 uur per dag en 7 dagen per week gekwalificeerd personeel aanwezig in het opvangcentrum (voor kinderen).</p> <p>16.1.b) Er is in het bijzonder personeel voor opvang van kinderen nodig wanneer niet-begeleide minderjarigen in het opvangcentrum zijn, namelijk voor en na de schooluren, tijdens weekenden en schoolvakanties.</p> <p>16.1.c) Indien de 's nachts aanwezige personeelsleden geen personeelsleden voor opvang van kinderen zijn, moeten zij ten minste opgeleid zijn in kinderbescherming en de rechten van het kind, en over de nodige informatie beschikken met betrekking tot de specifieke situatie van de niet-begeleide minderjarigen in het opvangcentrum.</p> <p>16.1.d) De aanwezigheid van een niet-begeleide minderjarige in het opvangcentrum wordt minstens eenmaal per dag gecontroleerd om er zeker van te zijn dat het kind niet is ondergedoken; OF</p> <p>16.2.a) Wanneer het niet-begeleide kind in een individuele huisvestingsvoorziening verblijft, kan 24 uur per dag en 7 dagen per week contact worden opgenomen met personeel voor opvang van kinderen.</p> <p>16.2.b) Personeel binnen de opvang van kinderen brengt niet-begeleide minderjarigen die in een individuele huisvestingsvoorziening verblijven minstens tweemaal per week een bezoek.</p> <p>16.2.c) De aanwezigheid van het niet-begeleide kind in een individuele huisvestingsvoorziening wordt tijdens de huisbezoeken gecontroleerd om er zeker van te zijn dat de kinderen niet zijn ondergedoken.</p> <p>16.3 Het niet-begeleide kind wordt in zijn of haar dagelijkse leven en activiteiten ondersteund.</p> <p>16.4 Het niet-begeleide kind krijgt hulp bij huiswerk en begeleiding.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
4. Dagelijkse zorg (vervolg)		17. De dagelijkse zorg wordt volgens een specifieke methode voor de zorg van niet-begeleide minderjarigen georganiseerd.	<p>17.1 De methode voor de zorg van niet-begeleide minderjarigen staat beschreven in een handboek, en is bekend bij en wordt toegepast door al het personeel binnen de opvang voor kinderen dat bevoegd is voor de dagelijkse zorg in de opvangfaciliteit.</p> <p>17.2 Het handboek bevat minstens een beschrijving van de doelstellingen van de dagelijkse zorg en van een gesprekscyclus waarin deze doelstellingen en het resultaat ervan voor het niet-begeleide kind worden besproken met het kind, evenals hun veiligheid, toekomstperspectieven, vaardigheden en bijzondere behoeften.</p> <p>17.3 Het personeel voor opvang van kinderen bespreekt de doelstellingen van de dagelijkse zorg en het resultaat ervan regelmatig met de vertegenwoordiger en met het niet-begeleide kind.</p>
		18. Het niet-begeleide kind wordt erop voorbereid zelfstandig te worden en later een zelfstandig leven te leiden.	<p>18.1 Vaardigheden die verband houden met autonomie worden op regelmatige basis beoordeeld.</p> <p>18.2 Het niet-begeleide kind krijgt ondersteuning en opleiding met betrekking tot het beheer van het huishoudbudget en verantwoord energieverbruik.</p> <p>18.3 Het niet-begeleide kind krijgt ondersteuning en opleiding met betrekking tot schoonmaken en wassen.</p> <p>18.4 Het niet-begeleide kind krijgt ondersteuning en opleiding met betrekking tot koken.</p>
		19. Het waarborgen en bevorderen van de gezondheid en het welzijn van het niet-begeleide kind, en het versterken van zijn of haar veerkracht.	<p>19.1 Het psychologisch welzijn en de geestelijke gezondheid van het niet-begeleide kind worden in acht genomen en gewaarborgd bij de dagelijkse zorg.</p> <p>19.2 Er worden bewustmakingsactiviteiten over de risico's van drugs- en alcoholgebruik aan het niet-begeleide kind aangeboden, in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en maturiteit.</p> <p>19.3 Er worden bewustmakingsactiviteiten over seksuele en reproductieve gezondheid en genderrollen aan het niet-begeleide kind aangeboden, in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en maturiteit.</p> <p>19.4 Het niet-begeleide kind ontvangt basisinformatie en -opleiding teneinde het sterker te maken ten aanzien van alle vormen van geestelijk, seksueel, lichamelijk of ander misbruik en verwaarlozing.</p>
		20. De geestelijke en sociale ontwikkeling van het niet-begeleide kind ondersteunen en opvolgen door middel van een gestandaardiseerd zorgplan.	<p>20.1 De achtergrond, behoeften, vaardigheden en toekomstperspectieven van het niet-begeleide kind worden door personeel binnen de opvang voor kinderen standaard beoordeeld als onderdeel van het zorgplan van het niet-begeleide kind, met zijn of haar participatie.</p> <p>20.2 De geestelijke en sociale ontwikkeling van het niet-begeleide kind wordt besproken door relevante zorgverleners uit verschillende disciplines (multidisciplinaire aanpak).</p> <p>20.3 Er wordt regelmatig informatie over de geestelijke en sociale ontwikkeling van het niet-begeleide kind uitgewisseld met de vertegenwoordiger.</p> <p>20.4 Wanneer het niet-begeleide kind wordt overgeplaatst naar een nieuwe opvangfaciliteit, wordt het zorgplan vooraf of uiterlijk op de dag van de overplaatsing zelf overgelegd, met inachtneming van het geheimhoudingsbeginsel.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
4. Dagelijkse zorg (vervolg)		21. Er is daadwerkelijke toegang tot vrijetijdsactiviteiten, waaronder spel- en ontspanningsactiviteiten die passen bij de leeftijd van de niet-begeleide minderjarigen.	<p>21.1 Er is een dagelijks aanbod van verscheidene vrijetijdsactiviteiten, zowel binnen als buiten, in overeenstemming met de leeftijd en na overleg met de niet-begeleide minderjarigen.</p> <p>21.2 Vrijetijdsactiviteiten worden georganiseerd en gemonitord door personeel voor opvang van kinderen en/of andere verantwoordelijke volwassenen die bij kinderopvang betrokken zijn.</p> <p>21.3.a) Niet-begeleide minderjarigen van 0-12 jaar kunnen dagelijks en onder toezicht in een veilige ruimte spelen die is afgestemd op hun leeftijd EN</p> <p>21.3.b) Er wordt regelmatig een minimumaanbod aan sportactiviteiten aangeboden dat past bij de leeftijd van het niet-begeleide kind.</p> <p>21.4 Internettoegang en de duur ervan is aangepast aan de leeftijd en wordt gereguleerd en gemonitord door het personeel.</p>
5. Personeel		22. Er is voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar voor de dagelijkse zorg van niet-begeleide minderjarigen.	<p>22.1 De opvangfaciliteit moet voldoende gekwalificeerd personeel ter beschikking stellen om de dagelijkse zorg voor niet-begeleide minderjarigen te verlenen.</p>
		23. Personeel is voldoende gekwalificeerd.	<p>23.1 Personeel dat in de opvangcontext met niet-begeleide minderjarigen werkt, heeft een duidelijke taakomschrijving (functiebeschrijving).</p> <p>23.2 Personeel dat met niet-begeleide minderjarigen in de opvangcontext werkt, is gekwalificeerd overeenkomstig de nationale wet- en regelgeving betreffende zijn of haar specifieke taakomschrijving (functiebeschrijving).</p> <p>23.3 Personeel dat met niet-begeleide minderjarigen in de opvangcontext werkt, heeft geen strafblad voor kindgerelateerde misdrijven of overtredingen, of voor misdrijven of overtredingen die aanleiding geven tot ernstige twijfel over hun bekwaamheid om een verantwoordelijke rol op zich te nemen met betrekking tot kinderen.</p>
		24. Personeelsleden hebben de nodige en toereikende opleiding ontvangen.	<p>24.1 Onverminderd het feit dat personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen in een opvangcontext werken, specifieke opleiding dienen te ontvangen, moet alle opleiding worden afgestemd op een ruimere gedragscode die de sleutelconcepten en beginselen die ten grondslag liggen aan het werk in de opvangcontext nader omschrijft.</p> <p>24.2 Personeelsleden die met niet-begeleide minderjarigen in een opvangcontext werken, worden grondig en tijdig voorbereid op hun functie.</p> <p>24.3 Voor elke functiegroep bestaat een duidelijk leerplan, waarin onder meer de opleidingseisen staan beschreven teneinde bijzondere opvangbehoeften zo snel mogelijk en tijdens de gehele opvangperiode te beoordelen, vaststellen, documenteren en aanpakken.</p> <p>24.4 Opleidingen worden regelmatig en naar behoefte van het personeel gegeven.</p> <p>24.5 Bij de opleiding wordt ten minste aandacht besteed aan gender- en leeftijdsspecifieke problemen, culturele opleiding, conflictbeheer, initiële en gespecialiseerde opleiding over het identificeren van personen met bijzondere behoeften, kennis van gezondheidsproblemen, het herkennen van signalen van radicalisering, de identificatie van slachtoffers van mensenhandel, evenals eerste hulp en brandveiligheid.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen				
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren	
5. Personeel (vervolg)	25. Waarborgen en bevorderen van doeltreffende samenwerking, informatie-uitwisseling en bewustmaking.	25.1 Vastgestelde bijzondere behoeften moeten aan de relevante belanghebbenden worden meegedeeld teneinde de nodige waarborgen (bijzondere behoeften) en ondersteuning te bieden. 25.2 Er worden regelmatig samenwerkings-, informatie-uitwisselings- en bewustmakingsbijeenkomsten georganiseerd en/of er bestaan alternatieve regelingen voor diegenen die op grond van hun beroep en/of functie in contact komen met niet-begeleide minderjarigen, zoals maatschappelijk werkers, onderwijs- en gezondheidspersoneel, registratieambtenaren, tolken, facilitair beheerders, administratief/coördinerend personeel, alsook vertegenwoordigers. 25.3 Vertegenwoordigers worden regelmatig op de hoogte gesteld en lichten andere relevante actoren die met niet-begeleide minderjarigen werken in over de geestelijke en sociale ontwikkeling van het niet-begeleide kind. 25.4 In nationaal en internationaal recht vastgelegde geheimhoudingsregels met betrekking tot alle informatie die door wie met niet-begeleide minderjarigen werkt tijdens hun werkzaamheden wordt verkregen, worden nageleefd.	25.1 Vastgestelde bijzondere behoeften moeten aan de relevante belanghebbenden worden meegedeeld teneinde de nodige waarborgen (bijzondere behoeften) en ondersteuning te bieden.	
			25.2 Er worden regelmatig samenwerkings-, informatie-uitwisselings- en bewustmakingsbijeenkomsten georganiseerd en/of er bestaan alternatieve regelingen voor diegenen die op grond van hun beroep en/of functie in contact komen met niet-begeleide minderjarigen, zoals maatschappelijk werkers, onderwijs- en gezondheidspersoneel, registratieambtenaren, tolken, facilitair beheerders, administratief/coördinerend personeel, alsook vertegenwoordigers.	
			25.3 Vertegenwoordigers worden regelmatig op de hoogte gesteld en lichten andere relevante actoren die met niet-begeleide minderjarigen werken in over de geestelijke en sociale ontwikkeling van het niet-begeleide kind.	
6. Gezondheidszorg	26. Ondersteuning bieden aan personeel dat met niet-begeleide minderjarigen in de opvangcontext werkt.	26.1 Er zijn verschillende maatregelen beschikbaar om personeelsleden te helpen bij het oplossen van moeilijke situaties die ze tijdens het opvangwerk tegenkomen.	26.1 Er zijn verschillende maatregelen beschikbaar om personeelsleden te helpen bij het oplossen van moeilijke situaties die ze tijdens het opvangwerk tegenkomen.	
			27. Waarborgen van beheer, toezicht en verantwoordingsplicht door middel van regelmatige (ten minste jaarlijkse) monitoring en adequate ondersteuning van personeel.	27.1 De opvangfaciliteit dient te beschikken over een periodiek monitoringmechanisme met betrekking tot de prestaties van het personeel om de dagelijkse zorg van niet-begeleide minderjarigen te waarborgen.
				28. Waarborgen van toegang tot medisch onderzoek, gezondheidsbeoordeling en de preventie van gezondheidsproblemen in een vroeg stadium van de opvangprocedure.
28.2 Mits het niet-begeleide kind hiervoor toestemming geeft, dient zo snel mogelijk na aankomst in het opvangcentrum een medisch onderzoek en een gezondheidsbeoordeling te worden uitgevoerd.				
28.3 Als in de algemene verplichte gezondheidsprogramma's geen vaccinatieprogramma is opgenomen, dienen de noodzakelijke vaccinaties aan de niet-begeleide minderjarigen te worden verstrekt.				
28.4 Er wordt voldoende informatie en dienstverlening met betrekking tot seksuele en reproductieve gezondheid aan de niet-begeleide minderjarigen aangeboden, die passen bij hun leeftijd.				
28.5 Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot anticonceptiemiddelen.				

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
6. Gezondheidszorg (vervolg)		29. Waarborgen van toegang tot noodzakelijke gezondheidszorg, op dezelfde manier als onderdanen, met inbegrip van preventieve, geestelijke, lichamelijke en psychosociale zorg.	<p>29.1 Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot elke vorm van noodzakelijke gezondheidszorg.</p> <p>29.2 Gezondheidszorg wordt verstrekt door gekwalificeerd medisch personeel.</p> <p>29.3 Gezondheidszorg is beschikbaar <i>binnen opvangfaciliteiten</i> of is op redelijke afstand te voet of met het openbaar vervoer bereikbaar, en indien nodig worden niet-begeleide minderjarigen door personeel of door de vertegenwoordiger begeleid.</p> <p>29.4 Noodzakelijke gezondheidszorg, inclusief door een arts voorgeschreven geneesmiddelen, is gratis of wordt via de dagvergoeding vergoed.</p> <p>29.5 Er zijn voorzieningen getroffen voor de veilige opslag en toediening van door een arts voorgeschreven geneesmiddelen binnen de opvangfaciliteit.</p> <p>29.6 Er zijn passende voorzieningen getroffen om ervoor te zorgen dat niet-begeleide minderjarigen doeltreffend met het medisch personeel kunnen communiceren.</p> <p>29.7 Er zijn voorzieningen getroffen om toegang tot spoedeisende hulp te waarborgen.</p> <p>29.8 Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot hun medisch dossier, onverminderd nationale wetgeving.</p> <p>29.9 Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere medische behoeften.</p>
		30. Waarborgen van toegang tot geestelijke gezondheidszorg, rehabilitatiediensten en gekwalificeerde begeleiding voor niet-begeleide minderjarigen die psychologische problemen ondervinden en/ of slachtoffer zijn geworden van misbruik, verwaarlozing, uitbuiting, foltering of wrede, onmenselijke of ontierende behandeling, of die werden geconfronteerd met gewapende conflicten, door operationele standaardprocedures voor geestelijke gezondheid en psychosociale ondersteuning te ontwikkelen en uit te voeren.	<p>30.1 Niet-begeleide minderjarigen die behoefte hebben aan geestelijke gezondheidszorg, rehabilitatiediensten en/of gekwalificeerde begeleiding, kunnen een beroep doen op deze diensten via een klinische psycholoog die in het opvangcentrum aanwezig is, of hebben toegang tot een klinisch psycholoog buiten het opvangcentrum.</p> <p>30.2 Geestelijke gezondheidszorg, rehabilitatiediensten en /of gekwalificeerde begeleiding worden verstrekt door gekwalificeerd medisch personeel.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen				
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren	
7. Onderwijs — Voorbereidende lessen en beroepsopleiding	7.1 Toegang tot het onderwijssysteem en andere onderwijsfaciliteiten	31. Waarborgen van daadwerkelijke toegang tot het onderwijssysteem onder vergelijkbare omstandigheden als onderdanen en uiterlijk drie maanden nadat het verzoek om internationale bescherming werd ingediend.	<p>31.1 Alle niet-begeleide minderjarigen moeten toegang hebben tot het onderwijssysteem onder vergelijkbare omstandigheden als onderdanen.</p> <p>31.2 Alle niet-begeleide minderjarigen die meerderjarig zijn geworden, moeten het voortgezet onderwijs kunnen voortzetten.</p> <p>31.3 Onderwijs is beschikbaar op een redelijke afstand buiten de huisvesting, en indien nodig wordt het kind door personeel voor opvang van kinderen of door de vertegenwoordiger begeleid.</p> <p>31.4 Niet-begeleide minderjarigen die naar school of andere onderwijsfaciliteiten gaan, mogen deelnemen aan verplichte nationale schoolreizen.</p>	
		32. Waarborgen van toegang tot andere onderwijsfaciliteiten wanneer toegang tot het onderwijssysteem tijdelijk niet mogelijk is omwille van de specifieke omstandigheden in de lidstaat of de specifieke situatie van het kind.	<p>32.1 Er gelden specifieke regelingen wanneer de onderwijsdiensten binnen de accommodatiefaciliteiten of op andere geschikte locaties worden verstrekt.</p> <p>32.2 Er gelden specifieke regelingen voor verzoekers met bijzondere medische behoeften.</p>	
	7.2 Voorbereidende lessen	33. Waarborgen van toegang tot en deelname aan het onderwijssysteem.	<p>33.1 Alle niet-begeleide minderjarigen dienen toegang te hebben tot interne of externe voorbereidende lessen, waaronder taallessen waar nodig, om hun toegang tot en deelname aan het onderwijssysteem te bevorderen.</p> <p>33.2 Er bestaan interne of externe regelingen, waaronder infrastructuur, een leerplan en gekwalificeerd personeel om te zorgen voor doeltreffende voorbereidende lessen die zijn afgestemd op de behoeften van de kinderen.</p>	
	7.3 Toegang tot beroepsopleiding	34. Waarborgen van toegang tot beroepsopleiding indien algemeen onderwijs niet wordt geacht in het belang van het kind te zijn.	<p>34.1 Niet-begeleide minderjarigen moeten toegang krijgen tot beroepsopleiding, ongeacht de erkenning van eerder onderwijs.</p> <p>34.2 Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere medische behoeften.</p>	
	8. Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen	8.1 Voedsel	35. Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot voldoende en geschikt voedsel.	<p>35.1 Voedselveiligheidsnormen worden in acht genomen.</p> <p>35.2 Er worden ten minste vijf maaltijden per dag aangeboden waaronder ten minste één warme maaltijd (gekookt en warm opgediend).</p> <p>35.3 Er wordt rekening gehouden met het dagelijkse schema van niet-begeleide minderjarigen bij het opdienen van maaltijden.</p> <p>35.4 De maaltijden zijn evenwichtig en gevarieerd.</p> <p>35.5 Niet-begeleide minderjarigen worden geïnformeerd over de samenstelling van de maaltijden.</p> <p>35.6 Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere voedingsbehoeften.</p> <p>35.7 Er wordt rekening gehouden met de eetvoorkeuren en voedingsvoorschriften van specifieke groepen.</p>
			36. Niet-begeleide minderjarigen hebben 24 uur per dag en 7 dagen per week toegang tot drinkwater.	<p>36.1 Ieder kind heeft toegang tot ten minste 2,5 liter water per dag, waarbij rekening wordt gehouden met persoonlijke fysiologie en klimaat.</p> <p>36.2.a. De infrastructuur van de huisvesting is geschikt voor drinkwater; OF</p> <p>36.2.b. Bij afwezigheid van geschikte drinkwaterinfrastructuur wordt drinkwater gedistribueerd.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
8. Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen (vervolg)	8.2 Kleding en andere non-foodproducten	37. Niet-begeleide minderjarigen beschikken over voldoende kleding.	<p>37.1 Niet-begeleide minderjarigen worden zo spoedig mogelijk van kleding voorzien.</p> <p>37.2 Niet-begeleide minderjarigen hebben voldoende ondergoed om een week niet te hoeven wassen.</p> <p>37.3 Niet-begeleide minderjarigen hebben ten minste een minimumaantal kledingstukken.</p> <p>37.4 Niet-begeleide minderjarigen hebben ten minste twee paar schoenen.</p> <p>37.5 Indien een kledingstuk niet langer bruikbaar is wegens slijtage, dan bestaat er een standaardprocedure om een ander stuk in ruil te ontvangen.</p> <p>37.6 Niet-begeleide minderjarigen met baby's of kleine kinderen beschikken over voldoende kleding voor hun kinderen om één week niet te hoeven wassen.</p>
		38. Niet-begeleide minderjarigen beschikken over geschikte kleding.	<p>38.1 De kleding past de niet-begeleide minderjarigen behoorlijk, wat de maat betreft.</p> <p>38.2 De kleding is in behoorlijk goede staat en in overeenstemming met de gangbare normen van de gastsamenleving en de achtergrond van de kinderen.</p> <p>38.3 Er is geschikte seizoenskleding beschikbaar.</p> <p>38.4 Er wordt voldoende kleding verstrekt om deel te nemen aan schoolreizen en buitenschoolse activiteiten.</p>
		39. Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot voldoende en geschikte producten voor persoonlijke hygiëne.	<p>39.1 Op een lijst is aangegeven op welk type en welke hoeveelheid producten voor persoonlijke hygiëne kinderen van een bepaalde leeftijd en gender recht hebben.</p> <p>39.2 De kinderen beschikken over de noodzakelijke producten voor persoonlijke hygiëne, die ofwel regelmatig in natura en per persoon worden uitgereikt, of waarvoor een dagvergoeding wordt gegeven.</p>
		40. Niet-begeleide minderjarigen hebben toegang tot andere essentiële non-foodproducten	<p>40.1 Er zijn voldoende beddengoed en handdoeken beschikbaar.</p> <p>40.2 Wanneer niet-begeleide minderjarigen zelf hun kleding moeten wassen, is er waspoeder beschikbaar.</p> <p>40.3 Er gelden specifieke regelingen voor niet-begeleide minderjarigen met bijzondere opvangbehoeften.</p>
		41. Aan niet-begeleide minderjarigen die op een school of een andere onderwijs-faciliteit zijn ingeschreven, worden geschikte kleding en schoolbenodigdheden verstrekt, zodat ze ten volle kunnen deelnemen aan alle educatieve activiteiten.	<p>41.1 Aan niet-begeleide minderjarigen die naar school of andere onderwijsfaciliteiten gaan, wordt geschikte kleding voor schoolactiviteiten verstrekt.</p> <p>41.2 Aan niet-begeleide minderjarigen die naar school of andere onderwijsfaciliteiten gaan, worden gratis een schooltas (rugzak of andere tas) en alle door de school vereiste schoolbenodigdheden verstrekt.</p> <p>41.3 Er wordt voldoende kleding verstrekt om deel te nemen aan schoolreizen en buitenschoolse activiteiten.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
8. Voedsel, kleding en andere non-foodproducten, en vergoedingen (vervolg)	8.3 Dagvergoeding	42. Er wordt een toereikende dagvergoeding verstrekt.	<p>42.1 Er bestaat een duidelijke definitie van de betekenis van “dagvergoeding”.</p> <p>42.2 De methode voor het berekenen van de dagvergoeding is duidelijk vastgesteld.</p> <p>42.3 De dagvergoeding is vrij beschikbaar (“zakgeld”).</p> <p>42.4 In het bedrag van de dagvergoeding zitten ook ten minste de volgende uitgaven vevat, tenzij deze in nature worden verstrekt: communicatie en informatieverstrekking, schoolartikelen, persoonlijke hygiëne en lichaamsverzorging, vrijetijdsactiviteiten en vervoerskosten die het gevolg zijn van bezoeken in het kader van gezondheidszorg of het verkrijgen van geneesmiddelen, de asielprocedure en rechtsbijstand, en onderwijs voor kinderen die op een school of een andere onderwijsfaciliteit zijn ingeschreven.</p> <p>42.5 De dagvergoeding wordt regelmatig verstrekt, en niet minder dan een keer per maand.</p>
9. Huisvesting	9.1 Locatie	43. Waarborgen van daadwerkelijke geografische toegang tot relevante diensten, zoals overheidsdiensten, onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke en juridische bijstand, een winkel voor dagelijkse benodigdheden, een wasserij, en vrijetijdsactiviteiten.	<p>43.1 Er gelden specifieke regelingen voor kinderen met bijzondere behoeften.</p> <p>43.2.a) De relevante diensten worden binnen de huisvesting aangeboden; OF</p> <p>43.2.b) De faciliteit ligt op redelijke loopafstand van relevante diensten en de beschikbare infrastructuur is veilig voor voetgangers; OF</p> <p>43.2.c) De relevante diensten zijn bereikbaar via het openbaar vervoer en de reistijd is acceptabel; OF</p> <p>43.2.d) De relevante diensten zijn bereikbaar via georganiseerd vervoer dat door de lidstaat wordt verstrekt.</p>
	9.2 Infrastructuur	44. Slaapkamers in voorzieningen voor collectieve huisvesting bieden voldoende ruimte.	<p>44.1 Ieder niet-begeleide minderjarige beschikt over minimaal 4 m² slaapruiimte.</p> <p>44.2 Voor de minimumruimte van 4 m² per persoon, wordt een hoogte van de kamer van minimaal 2,10 m gewaarborgd.</p> <p>44.3 De slaapkamer biedt voldoende ruimte voor een bed en een kast.</p>
		45. In voorzieningen voor collectieve huisvesting wordt respect voor de privacy en veiligheid van kinderen gewaarborgd.	<p>45.1 Er worden maximaal 4 kinderen ondergebracht in 1 slaapkamer.</p> <p>45.2 Alleenstaande mannelijke en vrouwelijke kinderen hebben gescheiden slaapkamers die niet toegankelijk zijn voor kinderen van het andere geslacht.</p> <p>45.3 Beperking van de toegang moet worden gewaarborgd via van volwassenen gescheiden faciliteiten.</p> <p>45.4 Niet-begeleide minderjarigen kunnen indien nodig beschikken over een ruimte die privacy biedt (binnen of buiten het gebouw) voor bijeenkomsten met de vertegenwoordiger, een juridisch adviseur, een maatschappelijk werker of andere relevante actoren.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
9. Huisvesting (vervolg)	9.2 Infrastructuur (vervolg)	46. De huisvesting is voldoende gemeubileerd.	<p>46.1 Elke slaapkamer is ten minste voorzien van de volgende meubelen:</p> <p>46.1.1 één eenpersoonsbed; EN</p> <p>46.1.2 een bureau en één stoel per persoon, hetzij in de slaapkamer, hetzij in de gemeenschappelijke ruimten; EN</p> <p>46.1.3 één afsluitbare kast per kind, groot genoeg voor het opbergen van de persoonlijke bezittingen (zoals kleding, geld of documenten).</p> <p>46.2 In gedeelde slaapkamers is de kast voorzien van een slot.</p> <p>46.3 De woon-/gemeenschappelijke ruimten zijn huiselijk en kindvriendelijk ingericht en beschikken over voldoende tafels, stoelen, sofa's en leunstoelen. Er dient een gemeenschappelijke woonruimte te zijn.</p> <p>46.4 In voorzieningen waar niet-begeleide minderjarigen zelf koken, zijn in de keuken de volgende artikelen beschikbaar:</p> <p>46.4.1 voldoende koelkastruimte per persoon; EN</p> <p>46.4.2 voldoende kastruimte per persoon; EN</p> <p>46.4.3 een fornuis dat voor iedere persoon voor een minimumperiode toegankelijk is;</p> <p>EN</p> <p>46.4.4 een minimumaantal borden, kopjes, kookgerei en bestek per persoon.</p> <p>46.5 In voorzieningen waar cateringdiensten worden aangeboden, hebben kinderen toegang tot opleiding onder toezicht voor het bereiden van maaltijden, en zijn in de keuken de volgende artikelen voorzien en beschikbaar:</p> <p>46.5.1 er is voldoende koelkast-, oven-/fornuis- en kastcapaciteit beschikbaar</p> <p>46.5.2 er zijn voldoende borden, kopjes, kookgerei en bestek beschikbaar</p>
		47. De huisvesting beschikt over een toereikende, adequate en werkende sanitaire infrastructuur.	<p>47.1 Alle kinderen moeten veilige en daadwerkelijke toegang hebben tot een douche/bad, een wastafel met warm en koud water en een afsluitbaar, werkend toilet dat door personeel van buitenaf kan worden geopend.</p> <p>47.2 Per acht kinderen is er ten minste één werkend en afsluitbaar toilet dat 24 uur per dag en 7 dagen per week toegankelijk is.</p> <p>47.3 Per acht kinderen is er ten minste één werkend(e) douche (of bad) met warm en koud water aanwezig.</p> <p>47.4 Per tien kinderen is er ten minste één werkende wastafel met warm en koud water aanwezig die 24 uur per dag en 7 dagen per week toegankelijk is.</p> <p>47.5 Wanneer de badruimte meer dan één douche bevat, zijn de verschillende douches visueel van elkaar gescheiden.</p> <p>47.6 Er zijn gescheiden toiletten, wastafels en doucheruimten voor mannen en vrouwen (zichtbaar en begrijpelijk aangegeven), uitgezonderd voor kleinere huisvestingsvoorzieningen.</p> <p>47.7 Er zijn maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat kinderen veilig gebruik kunnen maken van de voorzieningen en dat hun privacy te allen tijde wordt gerespecteerd.</p> <p>47.8 Er zijn maatregelen getroffen om te waarborgen dat kinderen kleding en handdoeken droog kunnen houden bij het douchen.</p> <p>47.9 Er gelden specifieke regelingen voor kinderen met bijzondere behoeften.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
9. Huisvesting (vervolg)	9.2 Infrastructuur (vervolg)	48. De huisvesting voldoet aan de toepasselijke nationale en lokale regelgeving.	<p>48.1 Bij de bouw van de huisvesting is de toepasselijke nationale en lokale regelgeving in acht genomen.</p> <p>48.2 De huisvesting wordt onderhouden en beheerd overeenkomstig de relevante nationale en lokale regelgeving en met inachtneming van alle potentiële gevaren.</p> <p>48.3 In de slaapkamers en woon-/ gemeenschappelijke ruimten komt voldoende daglicht en frisse lucht binnen. Het daglicht kan met gordijnen en/of luiken worden buitengehouden indien nodig.</p> <p>48.4 Alle ruimten van de huisvesting beschikken over een adequaat systeem voor het regelen van de temperatuur.</p> <p>48.5 De slaapkamers en gemeenschappelijke ruimten worden beschermd tegen overlast van omgevingslawaai.</p>
		49. De binnen- en buiteninfrastructuur van huisvesting bestemd voor het onderbrengen van verzoekers met verminderde mobiliteit wordt aangepast aan hun behoeften.	<p>49.1 De huisvesting: 49.1 a) bevindt zich op de begane grond; OF</p> <p>49.1 b) is bereikbaar via een lift die is aangepast voor gebruik door personen met verminderde mobiliteit; OF</p> <p>49.1 c) is voorzien van een maximaal aantal trappen (afhankelijk van de mate van verminderde mobiliteit).</p> <p>49.2 De externe toegangswegen (bijvoorbeeld een pad of oprit) hebben een verhard en egaal oppervlak.</p> <p>49.3 De ingang is zo ontworpen dat ook niet-begeleide minderjarigen met verminderde mobiliteit toegang hebben tot de huisvesting.</p> <p>49.4 Deuropeningen en gangen binnenshuis zijn breed genoeg voor rolstoelgebruikers.</p> <p>49.5 Kamers en andere ruimten die worden gebruikt door kinderen met verminderde mobiliteit, zijn voorzien van leuningen ter ondersteuning.</p> <p>49.6 Er is een aangepaste sanitaire infrastructuur aanwezig, zoals bijvoorbeeld inlooppouches, leuningen, wastafels en toiletten op een hoogte die is aangepast aan rolstoelgebruikers, evenals een badkamer- en toilet oppervlakte die geschikt is voor rolstoelgebruikers.</p>
	9.3 Beveiliging	50. Er zijn voldoende veiligheidsmaatregelen getroffen.	<p>50.1 Er wordt regelmatig een risicobeoordeling uitgevoerd van de huisvesting en de voorzieningen, waarbij zowel in- als externe factoren in acht worden genomen.</p> <p>50.2 Op basis van de uitkomsten van de risicobeoordeling worden adequate veiligheidsmaatregelen getroffen.</p> <p>50.3 Toegang tot de gebouwen wordt gemonitord.</p> <p>50.4 De brandveiligheid van de voorzieningen wordt overeenkomstig nationale wetgeving geregeld.</p> <p>50.5 Veiligheidsgerelateerde kwesties (bijv. diefstal, geweld, bedreiging, vijandigheid van externe gemeenschappen) kunnen op een veilige manier aan het verantwoordelijke personeel worden gemeld.</p> <p>50.6 De telefoonnummers voor noodoproepen zijn op een zichtbare plaats weergegeven en er is een telefoon beschikbaar.</p> <p>50.7 Veiligheidsmaatregelen zijn ook gericht op het opsporen en voorkomen van seksueel en gendergerelateerd geweld.</p> <p>50.8 Er gelden specifieke regelingen voor kinderen met bijzondere behoeften.</p> <p>50.9 Er is voorzien in een beschermde ruimte die vrij is van gevaar, waar niet-begeleide minderjarigen kunnen spelen.</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
9. Huisvesting (vervolg)	9.4 Gemeenschappelijke ruimten	51. Verzoekers beschikken over voldoende eetruimte.	51.1 Alle kinderen hebben de mogelijkheid om in een daarvoor aangewezen ruimte te eten.
		52. Kinderen beschikken over voldoende ruimte voor vrijetijds- en groepsactiviteiten.	<p>52.1 Binnen de huisvesting, of in een openbare ruimte in de buurt van de huisvesting, bevindt zich een ruimte die geschikt is voor vrijetijdsactiviteiten.</p> <p>52.2 Als er door een lidstaat groepsactiviteiten worden georganiseerd, is hiervoor voldoende en geschikte ruimte beschikbaar, bijvoorbeeld in de vorm van een aparte kamer.</p> <p>52.3 Er is een veilige ruimte/zone aanwezig in de huisvesting zelf waar kinderen kunnen spelen en activiteiten kunnen ondernemen in de open lucht.</p> <p>52.4 a) Er is een minimumaanbod aan vrijetijdsactiviteiten op een redelijke loopafstand, en de afstand kan veilig en te voet worden afgelegd; EN</p> <p>52.4 b) Binnen collectieve huisvesting is een minimumaanbod aan vrijetijdsactiviteiten die passen bij de leeftijd van de kinderen EN</p> <p>52.4. c) Aanvullende activiteiten kunnen toegankelijk zijn via openbaar vervoer of via door de lidstaat georganiseerd vervoer.</p> <p>52.5 a) Kinderen van 0-12 jaar hebben dagelijks toegang tot speeltuinen en speelkamers die passen bij hun leeftijd EN</p> <p>52.5 b) Kinderen van 13-17 jaar hebben wekelijks toegang tot binnen- en buitensportvoorzieningen.</p>
	9.5 Hygiëne	53. Privé- en gemeenschappelijke ruimten worden schoon gehouden.	<p>53.1 In de voorziening wordt volgens een schoonmaakschema gewerkt.</p> <p>53.2 Er wordt regelmatig gecontroleerd of de privé- en gemeenschappelijke ruimten van de huisvesting schoon zijn.</p> <p>53.3 Wanneer personen naar een andere kamer of huisvestingsvoorziening verhuizen, wordt gecontroleerd of de kamer schoon is.</p> <p>53.4 Wanneer niet-begeleide minderjarigen deelnemen aan schoonmaaktaken (op een educatieve basis), is het van belang dat personeelsleden rekening houden met hun leeftijd en ontwikkelingsniveau en hen de nodige ondersteuning bieden. Zij moeten ook toegang hebben tot schoonmaakproducten en -artikelen, evenals beschermingsmiddelen zoals handschoenen en maskers.</p>
		54. De keuken en sanitaire zones worden schoon gehouden.	<p>54.1 De reinheid van de ruimten is in overeenstemming met lokale en nationale regelgeving en normen.</p> <p>54.2 Deze ruimten worden ten minste dagelijks schoongemaakt (in opvangcentra), of vaker indien nodig.</p> <p>54.3 Regelmatig vindt er een grondige reiniging van de ruimten plaats.</p>
		55. Niet-begeleide minderjarigen kunnen regelmatig hun was (laten) doen.	<p>55.1 Wanneer beddengoed in natura wordt verstrekt en door de huisvestingsvoorziening wordt gewassen, moet dit ten minste om de twee weken gebeuren.</p> <p>55.2 a) Kinderen kunnen ten minste een keer per week hun was doen (inclusief handdoeken), hetzij zelfstandig, hetzij met het nodige toezicht.</p> <p>55.2 b) Indien er een wasserijdienst beschikbaar is, dient deze voldoende toegankelijk te zijn, bijvoorbeeld minimaal vijf dagen per week (inclusief het weekend).</p>

Operationele normen en indicatoren inzake opvangvoorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen			
Hoofdstuk	Deelhoofdstuk	Norm	Indicatoren
9. Huisvesting (vervolg)	9.6 Onderhoud	56. Er wordt regelmatig onderhoud aan huisvestingsvoorzieningen uitgevoerd, zodat deze veilig en goed functioneren.	<p>56.1 De goede werking van de huisvesting en de daarin aanwezige meubelen en apparaten wordt regelmatig gecontroleerd.</p> <p>56.2 Verzoekers kunnen melden wanneer onderhouds- of reparatiewerken nodig zijn.</p> <p>56.3 Noodzakelijke reparaties en vervangingen worden snel en goed uitgevoerd.</p>
	9.7 Communicatie-apparatuur en -diensten	57. Kinderen hebben passende toegang tot een telefoon om contact te houden met familie, of over procedurele, juridische, medische en onderwijskwesties te telefoneren.	<p>57.1 Er is ten minste toegang tot een telefoon om contact te houden met familie, met de vertegenwoordiger, of over procedurele, juridische, medische en onderwijskwesties te telefoneren.</p> <p>57.2 Kinderen hebben dagelijks toegang tot ten minste één telefoon per voorziening.</p> <p>57.3 Kinderen kunnen telefoneren in een privé-omgeving, d.w.z. waar het gesprek niet door andere niet-begeleide minderjarigen kan worden gevolgd.</p>
		58. Kinderen hebben passende toegang tot internet.	58.1 Kinderen hebben dagelijks en gratis toegang tot internet, in de huisvesting zelf, met het oog op onderwijs en contact met familieleden.
		59. Kinderen hebben de mogelijkheid hun communicatieapparatuur op te laden.	59.1 Er is ten minste één stekker beschikbaar en toegankelijk per kind om elektrische apparaten op te laden.

Hoe neemt u contact op met de EU?

Kom langs

Er zijn honderden Europe Direct-informatiecentra overal in de Europese Unie. U vindt het adres van het dichtstbijzijnde informatiecentrum op: https://europa.eu/european-union/contact_nl

Bel of mail

Europe Direct is een dienst die uw vragen over de Europese Unie beantwoordt. U kunt met deze dienst contact opnemen door:

- te bellen naar het gratis nummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bepaalde telecomaandieners kunnen wel kosten in rekening brengen),
- te bellen naar het gewone nummer: +32 22999696, of
- een e-mail te sturen via: https://europa.eu/european-union/contact_nl

Waar vindt u informatie over de EU?

Online

Informatie over de Europese Unie in alle officiële talen van de EU is beschikbaar op de Europa-website op: https://europa.eu/european-union/index_nl

EU-publicaties

U kunt publicaties van de EU downloaden of bestellen op: <https://publications.europa.eu/nl/publications> (sommige zijn gratis, andere niet). Als u meerdere exemplaren van gratis publicaties wenst, neem dan contact op met Europe Direct of uw plaatselijke informatiecentrum (zie https://europa.eu/european-union/contact_nl).

EU-wetgeving en aanverwante documenten

Toegang tot juridische informatie van de EU, waaronder alle EU-wetgeving sinds 1952 in alle officiële talen, krijgt u op EUR-Lex op: <http://eur-lex.europa.eu>

Open data van de EU

Het opendataportaal van de EU (<http://data.europa.eu/euodp/nl>) biedt toegang tot datasets uit de EU. Deze gegevens kunnen gratis worden gedownload en hergebruikt, zowel voor commerciële als voor niet-commerciële doeleinden.

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie